

USSE

I. ULUSLARARASI
SOSYOLOJİ VE EKONOMİ KONGRESİ

24 - 26 KASIM 2017
KAYSERİ

ÖZET KİTABI

Editörler
Prof. Dr. Mustafa TALAS
Sefa Salih BİLDİRİCİ

Iksad Publications - 2017©

ISBN 978-605-9885-51-5

ÖZET KİTABI

1. ULUSLARARASI SOSYOLOJİ VE EKONOMİ KONRESİ

24-26 Kasım 2017
KAYSERİ

İKTİSADİ KALKINMA VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERNEĞİ

Editörler

Prof. Dr. Mustafa TALAS
Sefa Salih BİLDİRİCİ

Institute of Economic Development and Social Researches®
(The Licence Number of Publisher: 2014/31220)

TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E mail: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

KONGRE KÜNYESİ

Kongrenin Adı

USE – 1. Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Kongresi

Katılım

Çağrılı & Davetli

Tarih ve Yer

24-26 Kasım 2017 – Kayseri

Organizatör

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Mustafa TALAS

Koordinator

Sefa Salih BİLDİRİCİ

Davetli Konuşmacılar

Prof. Dr. Veysel BOZKURT

Doç. Dr. Murat USTAOĞLU

Düzenleme Kurulu

Ahmed Awad RASLAN

Mariam S. OLSSON

Sefa Salih BİLDİRİCİ

DR. A.S. KİSTAUBAYEVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. ABDİKALIK KUNİMJAN
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

DR. ABDİGAPPAR MAVLYANOV
Kyrgyzstan National Üniversitesi

DR. ADNAN HALİS ASLANTAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

DR. AHMET VECDİ CAN
Sakarya Üniversitesi

DR. AKİRA HIBIKI
Tohoku Üniversitesi

DR. ALİ SELÇUK
Erciyes Üniversitesi

DR. ALMA T. AKAJANOVA
Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

DR. ALLA A. TIMOFEVA
Vladivostok Devlet Ekonomi Üniversitesi

DR. AİOMİ KITAGAVA
Tohoku Üniversitesi

DR. ALİA R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. AMANBAY MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

DR. AHMET KULAŞ
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. AKMARAL S. SYRGAKBAYEVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. ANATOLİY LOGİNOV
Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi

DR. A.S. KIDIRŞAYEV
Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi

DR. ARİF ÇİÇEK
Gümüşhane Üniversitesi

DR. AYSLU B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

DR. BAHİT KULBAEVA
S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi

DR. BAKİT OSPANOVA
H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi

DR. BEKİR KOCADAŞ
Adıyaman Üniversitesi

DR. ELVAN YALÇINKAYA
Ömer Halisdemir Üniversitesi

DR. ERGÜN ÖZTÜRK
Erciyes Üniversitesi

DR. FATİH YÜCEL
Ömer Halisdemir Üniversitesi

DR. FERİDUN MERTER
İnönü Üniversitesi

DR. GÜLSEN DEMİR
Adnan Menderes Üniversitesi

DR. HAKKI KARŞAHİN
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

DR. HAYATİ BEŞİRLİ
Uluslararası Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi

DR. HASAN TUTAR
Sakarya Üniversitesi

DR. HULUSİ YILMAZ
Nevşehir Hacıbektaş Üniversitesi

DR. İHSAN ÇAPÇIOĞLU
Ankara Üniversitesi

DR. İLKAY ŞAHİN
Erciyes Üniversitesi

DR. KASIM KARAMAN
Erciyes Üniversitesi

DR. MEHMET GÜNGÖR
Mersin Üniversitesi

DR. MURAT USTAOĞLU
İstanbul Üniversitesi

DR. MUSTAFA AKSOY
Marmara Üniversitesi

DR. MUSTAFA KOÇ
Ryerson University-Canada

DR. MUSTAFA METE
Gaziantep Üniversitesi

DR. MUSTAFA TALAS
Ömer Halisdemir Üniversitesi

DR. NAZMİ AVCI
Süleyman Demirel Üniversitesi

DR. SELAHATTİN AVŞAROĞLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi

DR. SERKAN GÜZEL
Pamukkale Üniversitesi

DR. SUAT KOLUKIRIK
Akdeniz Üniversitesi

DR. ŞARA MAJITAYEVA
E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

DR. TAKASHİ HASUNI
Sapporo City Üniversitesi

DR. TSENDİİN BATTULGA
Moğolistan Devlet Üniversitesi

DR. T.O. ABISEVA
Kazakh State Women's Teacher Training University

DR. ULBOSIN KIYAKBAEVA
Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

DR. ÜNAL ŞENTÜRK
İnönü Üniversitesi

DR. VERA ABRAMENKOVA
Rusya Aile Ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü

DR. KENES JUSUPOV
M. Tınışbayev Kazak Araç Ve İletişim Akademisi

DR. KELES NURMAŞULI JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

DR. KULAŞ MAMİROVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

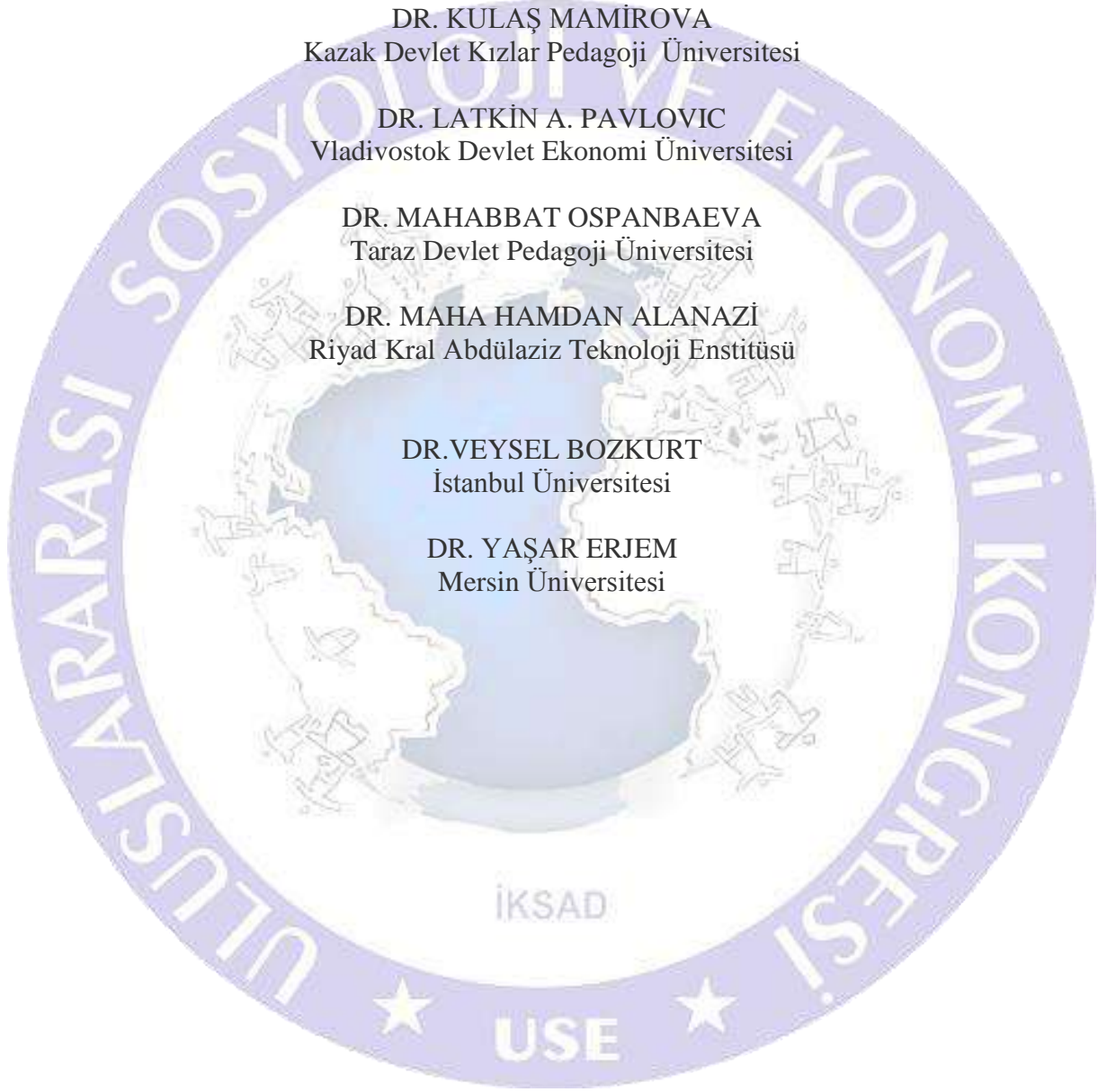
DR. LATKİN A. PAVLOVIC
Vladivostok Devlet Ekonomi Üniversitesi

DR. MAHABBAT OSPANBAEVA
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

DR. MAHA HAMDAN ALANAZİ
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

DR. VEYSEL BOZKURT
İstanbul Üniversitesi

DR. YAŞAR ERJEM
Mersin Üniversitesi

1.ULUSLARASI SOSYOLOJİ VE EKONOMİ KONGRESİ/KAYSERİ

24 KASIM 2017 CUMA

SAAT: 10:30/10:45

TÜKETİM KÜLTÜRÜ VE BENLİK GELİŞİMİ İLİŞKİSİ

PROF.DR. MUSTAFA TALAS

KONGRE BAŞKANI

10:45/11:30

AÇILIŞ KONFERANSI

KUŞAKLAR VE DEĞERLERİ

PROF.DR. VEYSEL BOZKURT

11:30/12:00

FAİZ MESELESİ: TARİHSEL SÜREÇTE KURUMSALLAŞMANIN

YOLUNU AÇAN ARGÜMANLAR

DOÇ.DR. MURAT USTAOĞLU

SAAT 12:00/13:45 ÖĞLE YEMEĞİ

14:00/15:30		
KANEŞ SALONU	KARATAY SALONU	MELİKGAZİ SALONU
OTURUM BAŞKANI PROF.DR. SUAT KOLUKIRIK	OTURUM BAŞKANI DOÇ. DR. ELVAN YALÇINKAYA	OTURUM BAŞKANI YRD. DOÇ. DR. BEKİR KOCADAŞ
Su Kaynaklarının Yönetimi Ve Sosyal Etkileri: Tehdit Ve Fırsat Alanları Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme PROF.DR. SUAT KOLUKIRIK	Sosyal Projelerin Önemi Ve Gerekliliği: Niğde'nin Tarih Ve Kültür Karıncaları Proje Örneği DOÇ. DR. ELVAN YALÇINKAYA YRD. DOÇ. DR. BAYRAM POLAT AHMET KILIÇ, ESER KAHRAMAN ZEHRA ÜNÜVAR	Tüketimin Popüler Jeopolitiği YRD. DOÇ. DR. BEYZADE NADİR ÇETİN
ERGENLİK DÖNEMİNDE İLETİŞİM: AİLE ve EĞİTİM ORTAMI BİLGE TOPALOĞLU- ELİF BERBEROĞULLARI GAMZE HAKTANIR- MELTEM AKSAKBAĞI ERSÖZ	Sosyal Bilgiler Eğitiminde Finansal Okuryazarlık DOÇ. DR. ELVAN YALÇINKAYA TURAN ER	Yoksulluk Ve Sosyal Dışlanma Arasındaki İlişkide Sosyal Politikanın Yeri ARŞ. GÖR. TUĞBA GÜCENMEZ
Üniversite Personelinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları Ve Sosyal Medyaya Yönelik Tutumları DOÇ. DR. SITKI YILDIZ ÖĞR. GÖR. İBRAHİM HAKAN GÖVER	Türkiye'de Planlı Kalkınma Faaliyetleri Ve Taşındığı Güçlükler SELAMİ DURAN PROF. DR. MUSTAFA TALAS	Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumsallaşma Sorunları Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme YRD. DOÇ. DR. BEKİR KOCADAŞ
Toplumsal Değişme Sürecinde Eğitimin Toplumsallaştırma İşlevi Ve Etkisi Meltem AKSAKBAĞI ERSÖZ GAMZE HAKTANIR- BİLGE TOPALOĞLU- ELİF BERBEROĞULLARI	Yoksulluğun Kadınlaşmasının Tokat İli Örneği Üzerinden Değerlendirilmesi SEDA TOPGÜL	İŞSİZLİK KARŞISINDA GENÇLİK MURAT SERTPOLAT
İşletme Eğitimi Alan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Belirlenmesi: Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu Örneği ÖĞR. GÖR. DR. AYLİN DİLEK OKT. SAADET NİHAL COŞKUN	Mobbingin Tükenmişlik Üzerindeki Etkisi Ve Örgütsel Sessizliğin Aracılık Rolü SEDA TOPGÜL	Uyuşturan Medyadan, Uyuşturucuyla Mücadele Eden Medyaya: Sosyolojik Bir Değerlendirme YRD. DOÇ. DR. BEKİR KOCADAŞ
Nefret Suçları Ve Toplumsal Değerler ARŞ. GÖR. DR. FATMA KENEVİR	Dağıtım Yoğunluğu Stratejisinin Marka Sadakatine Etkisi PROF. DR. SEVTAP ÜNAL ÖĞR. GÖR. İLKNUR TÜFEKÇİ	KAVRAM VE İÇERİK OLARAK KIRSAL GÖÇ VE KIRSAL SOSYOLOJİ YRD. DOÇ.DR. ERTUĞRUL GÜREŞÇİ

15:40/16:55		
KANEŞ SALONU	KARATAY SALONU	MELİKGAZİ SALONU
OTURUM BAŞKANI DOÇ. DR. ALİ SELÇUK YARD. DOÇ. DR. MEHMET GÜNGÖR	OTURUM BAŞKANI YRD. DOÇ. DR. OKTAY KIZILKAYA	OTURUM BAŞKANI YARD. DOÇ. DR. H. NİHAT GÜNEŞ
Kültürlenme Sürecinde Erkekliğin Oluşumları: Kuşaklararası Değişim Mersin Örneği YARD. DOÇ. DR. MEHMET GÜNGÖR	Doğrudan Yabancı Yatırımların Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği YRD. DOÇ. DR. OKTAY KIZILKAYA PROF.DR. DOĞAN UYSAL	Günümüzde Çevre Sorunlarının Temel Nedeni Olarak İnsan Merkezilik Ve Bir Çözüm Önerisi Olarak Çevre Eğitimi BİLAL ÇILKAYA
Girit Göçmenlerinde Yeme İçme Kültürü DOÇ. DR. ALİ SELÇUK	Sosyal Sermaye Kavramı Davranışsal İktisat Üzerinden Nasıl Okunabilir? HAVVA SERİM EBRU IŞIK	Prens Sabahattin'in Eğitim Yaklaşımının Düşünsel Kaynakları Ve Sınıfsal Temelleri YARD. DOÇ. DR. H. NİHAT GÜNEŞ
Kültürel Mirasımız Mekikli Dokumalar: Karacasu Etnoğrafya Müzesi Örneği OKT. SAADET NİHAL COŞKUN ÖĞR. GÖR. DR.AYLİN DİLEK	Davranışsal İktisadın Retoriği HAVVA SERİM EBRU IŞIK	İç Ve Dış Dinamikler Ekseninde Cumhuriyet Dönemi Eğitim Programları YARD. DOÇ. DR. H. NİHAT GÜNEŞ
Din Algısı Ve Dindarlığın Karikatürler Üzerinden Analizi: Yiğit Özgür Örneği ARŞ. GÖR. DR. FATMA KENEVİR	Bir Mobilya Firmasında Karınca Kolonisi Algoritması ile Karışık Modelli Montaj Hattı Dengeleme YILMAZ DELİCE, EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, SALİH HİMMETOĞLU, UĞUR ÖZCAN	Ortaokul Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet İmgeleri İle Ortaokul Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Düşüncelerinin Araştırılması SELAMİ DURAN İPEK SOYSAL
Çocuk Gelinler (Siverek Örneği) DOÇ. DR. AHMET BURAK KAHRAMAN TUBA ŞENATEŞ	Telekomünikasyon Sektöründe Müşteri Kaybının Veri Madenciliği Yöntemleri İle Tahmin Edilmesi MİHRİMAH ÖZMEN, EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, YILMAZ DELİCE	Ortaokul Öğrencilerinin 'Aile' Olgusuna Yönelik Algılarının Belirlenmesi BURCU DOĞRU DOÇ. DR. RECEP ÖZKAN

17:00/18:30		
KANEŞ SALONU	KARATAY SALONU	MELİKGAZİ SALONU
Topluluk, Aidiyet Ve Kimlik: Uzunyayla Çerkezleri Örneği OTURUM BAŞKANI DOÇ. DR. İLKAY ŞAHİN	OTURUM BAŞKANI DOÇ. DR. EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN DOÇ. DR. M. DURAN TOKSARI	OTURUM BAŞKANI DOÇ. DR. KASIM KARAMAN
İki Ayrı Kendilik Tanımı: Aidiyet ve Kimlik DOÇ.DR. İLKAY ŞAHİN	İşsizlik Ve Faizin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye İçin Bir Uygulama CEREN PEHLİVAN NERGİS BİNGÖL FERHAT ÖZBAY	Girişimcilik Kültürü: Türkiye’de Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış DOÇ. DR. KASIM KARAMAN
Uzunyayla Çerkez Topluluğunun Düğünü: CEUG AYŞE SERT	Parçacık Sürü Optimizasyonu ile Stokastik Montaj Hattı Dengeleme: Televizyon Üreticisi Firma için Bir Uygulama EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, YILMAZ DELİCE, SALİH HİMMETOĞLU, UĞUR ÖZCAN	Küreselleşme Sürecinde Eğitime Yönelik Farklı Yansımalar BÜŞRA AYDIN, HİLAL ŞARPAL, OĞUZ KILIÇ, MÜCAHİT ŞİMŞEK
Ortak Bir Kader: Acı: Uzunyayla Çerkezlerinin Toplumsal Hafızasında Büyük Sürgün MELİKE MUTLU	A Multi-objective Capacitated Facility Location Problem for Waste Collection Site Selection in an Air Base EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, MİHRİMAH ÖZMEN, BİRCE BOĞA BAKIRLI	Küreselleşme ve Makro Ekonomik Etkiler OĞUZ KILIÇ, BÜŞRA AYDIN, MÜCAHİT ŞİMŞEK, HİLAL ŞARPAL
Toplumsal Kimliğin Bir Sembolü Olarak Yemeğin Çerkez Yemek Kültürü Bağlamında İncelenmesi SENA GÖKÇEGÖZ	Enerjinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Kısıtı: Türkiye Üzerine Bir Uygulama ARŞ. GÖR. ALİ GÖKHAN YÜCEL	Tükenmişlik Ve İşten Ayrılma Niyeti Kavramları MURAT YILDIRIM
Gelenek İle Kadının Sosyal Konum İlişisini Çerkez Ritüelleri Üzerinden Okumak DERYA GİRGİN	Sıcaklık Etkisi Altında Toplam Gecikme Çizelgeleme Problemine Çözüm Yaklaşımı DOÇ. DR. M. DURAN TOKSARI DOÇ.DR. EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN	Az Gelişmiş Ülkelerde İnternet Ve Ekonomik Büyüme YRD. DOÇ. DR. HAYRİYE İŞİK
	Doğrusal Olmayan Bozulma Etkisi Ve Pozisyon Tabanlı Sıra Bağımlı Teslimat Süresi Altında Toplam Tamamlanma Zamanı Çizelgeleme Problemi Doç.Dr. M. Duran TOKSARI	Bütçe Hakkı Ve Toplumsal Değişim Arasındaki İlişki YRD. DOÇ. DR. HAYRİYE İŞİK

18:35/19:30		
KANEŞ SALONU	KARATAY SALONU	MELİKGAZİ SALONU
OTURUM BAŞKANI DOÇ. DR. AHMET BURAK KAHRAMAN	OTURUM BAŞKANI DOÇ. DR. ELVAN YALÇINKAYA	OTURUM BAŞKANI PROF.DR. MUSTAFA TALAS
Hasta Hakları Farkındalığı İle İlgili Hasta ve Hasta Yakınlarına Yönelik Bir Araştırma YRD. DOÇ. DR. NEŞE ACAR AYŞEGÜL TURAN BÜLENT ÇİZMECİ	"Yerel Çevresi Dışına Çıkan Çocuk ve Gençlerin Hayatında Kısıtlar ve İmkânlar" ARŞ. GÖR. DR. SERDAR NERSE	Azerbaycan'da Bir İktidar Mücadelesi Örneği: Mehmet Emin Resulzade Ve Neriman Nerimanov SABİNA MALİKOVA
Ülkelerin Lojistik Performansı ile Ülkelerin GSYH Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Türk Dünyası Ülkeleri ile BRICS Ülkeleri Karşılaştırması ÖĞR. GÖR. EMRAH AKER	"Çocuklarda Korku Kültürünün Oluşumuna İlişkin Bir Karşılaştırma: Gerçek ve Sanal Gerçeklik" ARŞ. GÖR. DR. SERDAR NERSE	TAX COMPLIANCE INTENTIONS AND THE SOCIAL NORMS IN TURKEY NURAN BAYRAM ARLI, MİNE AYDEMİR
Turizm Rekabetçiliği ile GSYH Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi ÖĞR. GÖR. EMRAH AKER	Cezaevi Uygulamalarında Hükümlüler ile Görüşmelerde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ile İlgili Öneriler YRD. DOÇ.DR. ADEM GÜRLER	JOB SATISFACTION, BURNOUT AND VIGOR AMONG TURKISH WOMEN: A STRUCTURAL EQUATION MODELING ANALYSIS NURAN BAYRAM ARLI
Reinvestigating the Validity of the Environmental Kuznets Curve (EKC) Hypothesis in Turkey RECEP ULUCAK EYÜP DOĞAN İFTİKHAR MUHAMMAD	Doğrudan Yabancı Yatırımları Etkileyen Ekonomik Faktörler: Türkiye Ekonomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma YRD. DOÇ.DR. OKTAY KIZILKAYA ARŞ. GÖR. EMRAH SOFUOĞLU	"Optimal Portföy Seçiminde Bulanık Mantık Yaklaşımı: BİST Teknoloji Alanındaki Hisse Senetlerine Uygulanması" ARŞ. GÖR. HÜSEYİN ÜNAL
The analysis of willingness to pay for green electricity: Evidence from Turkey EYUP DOGAN RECEP ULUCAK İFTİKHAR MUHAMMAD		İç Anadolu Bölgesindeki İllerin Memnuniyet Düzeylerinin İncelenmesi: Temel Bileşenler Analizi ARŞ. GÖR. HÜSEYİN ÜNAL

ÖNSÖZ

İKSAD'ın organizatörlüğünde tertiplenmiş olan 1. Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Kongresi Kayseri Hilton'da başarılı bir organizasyonla tamamlanmış bulunmaktadır. Bu organizasyona 70 biliminsanı katılımda bulunarak ilgi göstermiştir.

1. Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Kongresi Sosyoloji ve Ekonomi başlığındaki bildiriler şeklinde üç ayrı salonda paralel oturumlarla yürütülmüştür.

Disiplinlerarası bir kongre olarak farklı başlıklarda bildirilerin sunumunun gerçekleştirildiği 1. Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Kongresi ile ilgili olarak, her biri alanında önemli çalışmalara imza atmış önemli biliminsanları ilgi göstermiştir.

Sosyoloji toplumbilimi, ekonomi ise toplumsal bilimlerden biri olarak birbirine yakın alanlardır. Bu iki yakın alan eksenli olarak çağrıya çıkılmış olan bu kongrede hem uygulamalı hem de kuramsal çalışmalara yer verilmiştir. Çalışmalar toplumsal yapının kendisi ve alt sistemlerinin ve bu alt sistemlerinden olan ekonomik yapının çok değişkenli olarak analize tabi tutulmasını amaçlamaktadır.

Kongre yeri olarak seçilen Kayseri ilinin ekonomik ve toplumsal yapısının ilginç bir numune olduğu bir realitedir. Kayseri'nin bu iki alan için önemli bir yer olmasından dolayı bilinçli olarak seçilmiş bir merkez olma özelliği bulunmaktadır. Orta Anadolu'da güçlü ekonomisiyle, çoğulcu sosyal yapısıyla, tarihsel ve kültürel merkez olma özelliği bu seçimde etkili olan hususiyetler olmuştur.

Oturumlarda disipline göre dizayn yöntemi uygulanmıştır. Ekonomi başlığının çeşitli alt başlıklarına ve sosyoloji başlığının çeşitli alt başlıklarına göre tasnif söz konusu yapılmıştır. Disiplin bağımsızlığı hususuna da özen gösterilmiştir.

Çalışmalarda özel çalışma gruplarının kendilerini birlikte ifade etmelerine de imkan tanınmıştır. Tam metin yayımlanmasını isteyen katılımcılar için ayrıca tam metin yayımı da yapılacaktır.

Özet metinlerinin yayımlanacağı bu kitabın bilim dünyasında önemli açıkları kapatacağı düşüncesiyle Türk İlim Camiası'na hayırlı ve uğurlu olmasını temeni ediyorum.

Niğde 2017

Prof. Dr. Mustafa TALAS

İKSAD

USE

KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	ii
KONGRE PROGRAMI	iii
ÖNSÖZ	xiv
FOTOĞRAF GALERİSİ	xv
İÇİNDEKİLER	xvi

ÖZETLER

A Multi-objective Capacitated Facility Location Problem for Waste Collection Site Selection in an Air Base	1
EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, MIHRIMAH ÖZMEN, BIRCE BOĞA BAKIRLI	
Reinvestigating the Validity of the Environmental Kuznets Curve (EKC) Hypothesis in Turkey	2
RECEP ULUCAK, EYÜP DOĞAN, İFTİKHAR MUHAMMAD	
The analysis of willingness to pay for green electricity: Evidence from Turkey	3
EYÜP DOĞAN ,RECEP ULUCAK, İFTİKHAR MUHAMMAD	
Job Satisfaction, Burnout and Vigor among Turkish Women: A Structural Equation Modeling	4
NURAN BAYRAM ARLI	
Tax Compliance Intentions and the Social Norms in Turkey	5
NURAN BAYRAM ARLI, Mine AYDEMİR	
AZ GELİŞMİŞ ÜLKELERDE İNTERNET VE EKONOMİK BÜYÜME	6
HAYRİYE İŞİK	
ORTAOKUL DERS KİTAPLARINDA TOPLUMSAL CİNSİYET İMGELERİ İLE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİNİN ARAŞTIRILMASI	8
SELAMİ DURAN İPEK SOYSAL	
SICAKLIK ETKİSİ ALTINDA TOPLAM GECİKME ÇİZELGELEME PROBLEMİNE ÇÖZÜM YAKLAŞIMI	10
M. DURAN TOKSARI, EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN	
MOBBİNGİN TÜKENMİŞLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE ÖRGÜTSEL SESSİZLİĞİN ARACILIK ROLÜ	11
SEDA TOPGÜL	

TÜRKİYE'DE PLANLI KALKINMA FAALİYETLERİ VE TAŞIDIĞI GÜÇLÜKLER	13
SELAMİ DURAN, MUSTAFA TALAS	
YOKSULLUĞUN KADINLAŞMASININ TOKAT İLİ ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	15
SEDA TOPGÜL	
DOĞRUSAL OLMAYAN BOZULMA ETKİSİ VE POZİSYON TABANLI SIRA BAĞIMLI TESLİMAT SÜRESİ ALTINDA TOPLAM TAMAMLANMA ZAMANI ÇİZELGELEME PROBLEMİ	16
M. DURAN TOKSARI	
GELENEK İLE KADININ SOSYAL KONUM İLİŞKİSİNİ ÇERKES RİTÜELLERİ ÜZERİNDEN OKUMAK	17
DERYA GİRGİN	
PARÇACIK SÜRÜ OPTİMİZASYONU İLE STOKASTİK MONTAJ HATTI Dengeleme: TELEVİZYON ÜRETİCİSİ FİRMA İÇİN BİR UYGULAMA	19
EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, YILMAZ DELİCE, SALİH HİMMETOĞLU, UĞUR ÖZCAN	
TELEKOMÜNİKASYON SEKTÖRÜNDE MÜŞTERİ KAYBININ VERİ MADENCİLİĞİ YÖNTEMLERİ İLE TAHMİN EDİLMESİ	21
MİHRİMAH ÖZMEN, EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, YILMAZ DELİCE	
ORTAK BİR KADER/ACI: UZUNYAYLA ÇERKESLERİNİN TOPLUMSAL HAFIZASINDA BÜYÜK SÜRGÜN	22
MELİKE MUTLU	
HASTA HAKLARI FARKINDALIĞI İLE İLGİLİ HASTA VE HASTA YAKINLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	24
NEŞE ACAR, AYŞEGÜL TURAN, BÜLENT ÇİZMECİ	
TOPLUMSAL KİMLİĞİN BİR SEMBOLÜ OLARAK YEMEĞİN ÇERKES YEMEK KÜLTÜRÜ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	26
SENA GÖKÇEGÖZ	
UZUNYAYLA ÇERKES TOPLULUĞUNUN DÜĞÜNÜ: CEUG	27
AYŞE SERT	
BİR MOBİLYA FİRMASINDA KARINCA KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE KARIŞIK MODELLİ MONTAJ HATTI Dengeleme	29
YILMAZ DELİCE, EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN, SALİH HİMMETOĞLU, UĞUR ÖZCAN	

BÜTÇE HAKKI VE TOPLUMSAL DEĞİŞİM ARASINDAKİ İLİŞKİ	30
HAYRIYE IŞIK	
ÇOCUK GELİNLER (SİVEREK ÖRNEĞİ)	32
AHMET BURAK KAHRAMAN, TUBA ŞENATEŞ	
DAVRANIŞSAL İKTİSADIN RETORİĞİ	33
HAVVA SERİM, EBRU IŞIK	
DİN ALGISI VE DİNDARLIĞIN KARİKATÜRLER ÜZERİNDEN ANALİZİ: YİĞİT ÖZGÜR ÖRNEĞİ	34
FATMA KENEVİR	
DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARIN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	35
OKTAY KIZILKAYA	
ERGENLİK DÖNEMİNDE İLETİŞİM: AİLE ve EĞİTİM ORTAMI	37
BİLGE TOPALOĞLU, ELİF BERBEROĞULLARI, GAMZE HAKTANIR, MELTEM AKSAKBAĞI ERSÖZ	
GİRİT GÖÇMENLERİNDE YEME İÇME KÜLTÜRÜ	38
ALİ SELÇUK	
İÇ VE DIŞ DİNAMİKLER EKSENİNDE CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM PROGRAMLARI	39
H. NİHAT GÜNEŞ	
PRENS SABAHATTİN'İN EĞİTİM YAKLAŞIMININ DÜŞÜNSEL KAYNAKLARI VE SINIFSAK TEMELLERİ	40
H. NİHAT GÜNEŞ	
İKİ AYRI KENDİLİK TANIMI: AİDİYET VE KİMLİK	42
İLKAY ŞAHİN	
ENERJİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ KISITI: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR UYGULAMA	45
ALİ GÖKHAN YÜCEL	
GÜNÜMÜZDE ÇEVRE SORUNLARININ TEMEL NEDENİ OLARAK İNSAN MERKEZCİLİK VE BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ OLARAK ÇEVRE EĞİTİMİ	46
BİLAL ÇILKAYA	

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜ: TÜRKİYE’DE KADIN GİRİŞİMCİLİĞİNE SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ	47
KASIM KARAMAN	
KÜLTÜRLEME SÜRECİNDE ERKEKLİĞİN OLUŞUMLARI: KUŞAKLARARSI DEĞİŞİM MERSİN ÖRNEĞİ	48
MEHMET GÜNGÖR	
DAĞITIM YOĞUNLUĞU STRATEJİSİNİN MARKA SADAKATİNE ETKİSİ	49
SEVTAP ÜNAL, İLKNUR TÜFEKÇİ	
İŞSİZLİK KARŞISINDA GENÇLİK	50
MURAT SERTPOLAT	
KAVRAM VE İÇERİK OLARAK KIRSAL GÖÇ VE KIRSAL SOSYOLOJİ	52
ERTUĞRUL GÜREŞÇİ	
ÇOCUKLARDA KORKU KÜLTÜRÜNÜN OLUŞUMUNA İLİŞKİN BİR KARŞILAŞTIRMA: GERÇEK VE SANAL GERÇEKLİK	53
SERDAR NERSE	
KÜLTÜREL MİRASIMIZ MEKİKLİ DOKUMALAR: KARACASU ETNOĞRAFYA MÜZESİ ÖRNEĞİ	54
SAADET NİHAL COŞKUN, AYLİN DİLEK	
KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE EĞİTİME YÖNELİK FARKLI YANSIMALAR	55
BÜŞRA AYDIN, HİHAL ŞARPAL, OĞUZ KILIÇ, MÜCAHİT ŞİMŞEK	
KÜRESELLEŞME VE MAKRO EKONOMİK ETKİLER	58
OĞUZ KILIÇ, BÜŞRA AYDIN, MÜCAHİT ŞİMŞEK, HİHAL ŞARPAL	
TÜKENMİŞLİK VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ KAVRAMLARI	60
MURAT YILDIRIM	
OPTİMAL PORTFÖY SEÇİMİNDE BULANIK MANTIK YAKLAŞIMI: BİST TEKNOLOJİ ALANINDAKİ HİSSE SENETLERİNE UYGULANMASI	62
HÜSEYİN ÜNAL	
İŞSİZLİK VE FAİZİN EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİSİ: TÜRKİYE İÇİN BİR UYGULAMA	64
CEREN PEHLIVAN, NERGİS BİNGÖL, FERHAT ÖZBAY	
CEZAEVİ UYGULAMALARINDA HÜKÜMLÜLER İLE GÖRÜŞMELERDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN	66

HUSUSLAR İLE İLGİLİ ÖNERİLER	
ADEM GÜRLER	
TOPLUMSAL DEĞİŞME SÜRECİNDE EĞİTİMİN TOPLUMSALLAŞTIRMA İŞLEVİ VE ETKİSİ	67
MELTEM AKSAKBAĞI ERSÖZ, GAMZE HAKTANIR, BİLGE TOPALOĞLU, ELİF BERBEROĞULLARI	
İŞLETME EĞİTİMİ ALAN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ AYDIN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ	69
AYLİN DİLEK, SAADET NİHAL COŞKUN	
AZERBAYCAN'DA BİR İKTİDAR MÜCADELESİ ÖRNEĞİ: MEHMET EMİN RESULZADE VE NERİMAN NERİMANOV	70
SABİNA MALİKOVA	
SOSYAL SERMAYE KAVRAMI DAVRANIŞSAL İKTİSAT ÜZERİNDEN NASIL OKUNABİLİR?	71
HAVVA SERİM, EBRU IŞIK	
SOSYAL PROJELERİN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ: NIĞDE'NİN TARİH VE KÜLTÜR KARINCALARI PROJE ÖRNEĞİ	72
ELVAN YALÇINKAYA, BAYRAM POLAT, AHMET KILIÇ, ESER KAHRAMAN, ZEHRA ÜNÜVAR	
NEFRET SUÇLARI VE TOPLUMSAL DEĞERLER	75
FATMA KENEVİR	
TURİZM REKABETÇİLİĞİ İLE GSYH ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ	76
EMRAH AKER	
TÜKETİMİN POPÜLER JEOPOLİTİĞİ	77
BEYZADE NADİR ÇETİN	
TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ KURUMSALLAŞMA SORUNLARI ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME	79
BEKİR KOCADAŞ	
SU KAYNAKLARININ YÖNETİMİ VE SOSYAL ETKİLERİ: TEHDİT VE FIRSAT ALANLARI ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME	80
SUAT KOLUKIRIK	

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN 'AİLE' OLGUSUNA YÖNELİK ALGILARININ BELİRLENMESİ	81
BURCU DOĞRU, RECEP ÖZKAN	
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE FİNANSAL OKURYAZARLIK	82
ELVAN YALÇINKAYA, TURAN ER	
ÜNİVERSİTE PERSONELİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIM ALIŞKANLIKLARI VE SOSYA MEDYAYA YÖNELİK TUTUMLARI	84
SITKI YILDIZ, İBRAHİM HAKAN GÖVER	
UYUŞTURAN MEDYADAN, UYUŞTURUCUYLA MÜCADELE EDEN MEDYAYA: SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME	86
BEKİR KOCADAŞ	
ÜLKELERİN LOJİSTİK PERFORMANSI İLE ÜLKELERİN GSYH ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ: TÜRK DÜNYASI ÜLKELERİ İLE BRICS ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI	87
EMRAH AKER	
YEREL ÇEVRESİ DIŞINA ÇIKAN ÇOCUK VE GENÇLERİN HAYATINDA KISITLAR VE İMKÂNLAR	88
SERDAR NERSE	
YOKSULLUK VE SOSYAL DIŞLANMA ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL POLİTİKANIN YERİ	89
TUĞBA GÜCENMEZ	

**A MULTI-OBJECTIVE CAPACITATED FACILITY LOCATION PROBLEM
FOR WASTE COLLECTION SITE SELECTION IN AN AIR BASE**

EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN

Department of Industrial Engineering, Erciyes University, Kayseri

MIHRIMAH ÖZMEN

Department of Industrial Engineering, İzmir University of Economics, İzmir

BIRCE BOĞA BAKIRLI

ABSTRACT

The shortage of natural sources and the risk of the bad trend have forced the industries to find Eco-friendly alternatives in their system. In this study, we have a model, representing waste management requirements in an airbase. Waste Management provides industry leading disposal and recycling solutions for your business. Making a choice for a temporary waste collection centre within an Airbase is a multi-objective problem. We modelled this decision situation as a multi-objective capacitated facility location problem. These multiple objectives are cost, safety, environmental impact and control of collection process. We calculated weights for multiple criteria, by using TODIM (an acronym in Portuguese of Interactive and Multi Criteria Decision Making) method. TODIM method is one of the multi criteria decision making methods which is used to order the alternatives and based on pair comparisons between them. Waste management plan in the Airbase focuses on increasing the quality of materials collected, sorted and presented to the market. Then the materials sent for recycling and sorting at recovery facilities before being exported or sold on to the reprocessing market. We considered government regulations while collecting the waste. Finally, the results of the multi-objective goal programming suggest a temporary waste collection centre, which is near waste production areas.

Keywords: Waste management, Capacitated Facility Location Problem (CFLP), Multiple Criteria Decision Making (MCDM), Multi-objective Location Problem (MLP), Non-pre-emptive Goal Programming (NGP).

REINVESTIGATING THE VALIDITY OF THE ENVIRONMENTAL KUZNETS CURVE (EKC) HYPOTHESIS IN TURKEY

RECEP ULUCAK

Assist. Professor, Erciyes University FEAS, r.ulucak@erciyes.edu.tr

EYÜP DOĞAN

Assist. Professor, AGU, eyup.dogan@agu.edu.tr

İFTİKHAR MUHAMMAD

MS Economics Student, Erciyes University, iftikharm895@gmail.com

ABSTRACT

This study empirically reinvestigates the nexus between environment and economic growth through Environmental Kuznets Curve (EKC) hypothesis. Environmental Kuznets Curve (EKC) hypothesis adopted from Kuznets' (Kuznets, 1955) seminal study about economic growth and income inequality claims that there is an inverted U shaped relationship between environmental degradation and economic growth (Grossman & Krueger, 1991, 1995). It means that initial stage of economic growth and development makes environmental quality worse, and, that, the later stage of economic growth and development enhances environmental quality after per capita income reaches a turning point. It, hence, implies that environmental degradation first rises and later falls with increasing economic development. Many papers tested this relationship by using CO2 emissions as an environmental degradation indicator and verified the EKC hypothesis. However, environmental degradation cannot be represented by only air pollution since environmental degradation has lots of dimensions such as water pollution, deforestation, waste, etc. We, therefore, think that a comprehensive environmental indicator should be employed to investigate and obtain reliable results for such a relationship. So, the ecological footprint that capsulizes a wide range of environmental data into a single indicator and which helps in highlighting direct and indirect impacts of production and consumption activities on the environment (Ulucak & Lin 2017; Ulucak & Apergis 2018), is thought to be more comprehensive indicator than CO2 emissions. Using ecological footprint this paper tests the EKC relationship for Turkish annual data spanning from 1961 to 2013 by conducting Fully Modified Ordinary Least Squares and Dynamic Ordinary Least Squares estimators and shows that this relationship is not valid for the case of Turkey.

Keywords: Economic Growth, Environmental Degradation, Environmental Kuznets Curve Hypothesis, Ecological Footprint

**THE ANALYSIS OF WILLINGNESS TO PAY FOR GREEN ELECTRICITY:
EVIDENCE FROM TURKEY**

EYUP DOGAN

Department of Economics, Abdullah Gul University, Turkey
eyup.dogan@agu.edu.tr

RECEP ULUCAK

Department of Economics, Erciyes University, Turkey
r.ulucak@erciyes.edu.tr

IFTIKHAR MUHAMMAD

Department of Economics, Erciyes University, Turkey
iftikharm895@gmail.com

ABSTRACT

Turkey as a developing country has experienced rapid economic growth and its energy needs have thus been on top of their development agenda. In addition, according to its 2010-2014 action plan framed by the Ministry of Energy and Natural Sources, Turkey has an ambitious national energy goal of minimizing energy import and maximizing domestic energy and plan to produce 30% of electricity production from renewable energy sources until 2023. For the country to realize its ambitious renewable energy targets Willingness to pay (WTP) plays the central role in directing appropriate policy and therefore, considering this discrepancy this study aims to investigate the willingness to pay (WTP) of the Turkish citizens for green electricity by applying the Tobit model and conducting face-to-face interviews of 2,500 households in 12 major metropolitan cities of Turkey based on contingent valuation method consisting of a total of 26 questions. The results reveal that household income, household size, education, environmental conscience and gender are highly related to WTP for renewable energy in Turkey. The mean WTP of Turkish citizens for renewable energy is found to be 4.35 Turkish Liras (\$1.15). The results of this study aim to offer useful insights to the government and utility companies and help them to carry out the target.

Key Words: Renewable energy, Contingent valuation, Willingness to pay

Acknowledgments: This work was supported by the Scientific and Technical Research Council of Turkey (TUBITAK) under Grant No. SOBAG 116K727.

**JOB SATISFACTION, BURNOUT AND VIGOR AMONG TURKISH WOMEN:
A STRUCTURAL EQUATION MODELING**

NURAN BAYRAM ARLI

Prof. Dr. Uludağ University, Department of Econometrics, Faculty of Economics and
Administrative Sciences, Nilüfer/Bursa
nuranb@uludag.edu.tr

ABSTRACT

The aim of the study was to determine the relationship among burnout, vigor and job satisfaction for women with structural equation modeling. 194 women were voluntarily participated from different sectors. 58% of participants were married. The mean age was 32.78±5.86 (mean±SD) years. Cronbach's alpha values ranged between .83 and .95. This means that the items were reliable measures of their respective latent variables. The results for structural equation modeling were $X^2/df=3.53$; GFI=0.93; CFI=0.95; RMSEA=0.11; SRMR=0.05. The goodness of fit provided evidence that the hypothesized model was stable. Loadings of the items for burnout latent variable ranged from 0.76 to 0.93, loadings of the items for vigor latent variable ranged from 0.71 to 0.87 and loadings of the items for job satisfaction latent variable ranged from 0.57 to 0.63. All the factor loadings were statistically significant. According to structural equation model, burnout has a negative and strong effect on job satisfaction ($\beta=-0.26$) and vigor ($\beta=-0.65$). Vigor has a positive and strong effect on job satisfaction ($\beta=0.23$). The burnout and the vigor explained 20% of the variation in the job satisfaction. The burnout explained 42% of the variation in the vigor. As a result, burnout and vigor play a significant role in of women's job satisfaction. By reducing burnout levels or preventing burnouts, improvements can be made in the work environment by providing increases in job satisfaction and vigor.

Key Words: Structural Equation Modeling, Burnout, Vigor, Job Satisfaction

TAX COMPLIANCE INTENTIONS AND THE SOCIAL NORMS IN TURKEY

NURAN BAYRAM ARLI

Prof. Dr. Uludağ University, Department of Econometrics, Faculty of Economics and
Administrative Sciences Nilüfer/Bursa
nuranb@uludag.edu.tr

MİNE AYDEMİR

Res. Ass., Uludağ University, Department of Econometrics, Faculty of Economics and
Administrative Sciences Nilüfer/Bursa
mineaydemir@uludag.edu.tr

ABSTRACT

The share of small and medium-sized enterprises in the economy has increased in recent times. Nevertheless, it is seen among the most risky groups when evaluated in terms of tax compliance. The purpose of this research is to study the relation among tax compliance intentions, social norms, general fairness and procedural fairness. Data from a survey among small and medium-sized enterprises in the Turkey were analyzed. We use four different scales and these scales and subscales' Cronbach alpha values ranged from 0.73 – 0.90. Our structural equation model had that the hypothesized model was stable. The beta values of all path coefficients were positive and statistically significant at $p < 0.05$. We found that the general fairness had a strong positive effect on procedural fairness; the procedural fairness had a strong positive effect on subjective norms. Also, the descriptive, injunctive and subjective norms had a strong positive effect on personal norms. The personal norms had a strong positive effect on compliance intentions. The highest R^2 value shows that subjective, injunctive and descriptive norms explained 34% of the change of personal norms. As a result, we can say that procedural fairness plays a mediating role for general fairness on subjective norms.

Key Words: Tax Compliance Intentions, Social Norms, General Fairness, Procedural Fairness

AZ GELİŞMİŞ ÜLKELERDE İNTERNET VE EKONOMİK BÜYÜME

HAYRİYE IŞIK

Yrd. Doç. Dr. Namık Kemal Üniversitesi İİBF, Maliye Bölümü
hayriyeden@gmail.com

Teknoloji ve ekonomik büyüme ilişkisinin tartışılmasında, internetin gelişmekte olan ülkeler üzerinde potansiyel olarak olumsuz bir etki yaptığı ileri sürülmektedir. Genel olarak teknoloji büyüme sürecinin odağında yer alır, bununla birlikte ekonomistler teknolojiyi çok geniş bir kapsamda tanımlamaktadırlar. Teoride, yeni bulunmuş bir teknolojinin ekonomi üzerindeki etkisinde de muhtemelen küçük olacağı varsayılmaktadır. Teorik perspektife göre az gelişmiş ülkelerde internetin ekonomik büyüme üzerindeki mevcut etkisi ile ilgili destekleyici nitelikte ampirik deliller bulunmaktadır.

Bunun yanında, az gelişmiş olan ülkeler internetin şu anda sunduğu imkânlardan faydalanmada yetersizlik göstermektedirler. Çünkü bu ülkelerde ekonomiyi canlandırmada gerekli olan fiziki kaynak ve beşeri sermaye açığı bulunmakta ve gereken düzeyde kurumsallaşma sağlanamamaktadır. Sonuç olarak, internetin global ekonomik etkisinin büyüklüğü ile ölçek olarak ekonomik gelişme hızı ile karşılaştırıldığında, bu etkinin küçük olacağı şeklinde iyimser tahminler ve beklentiler olsa bile; bu durum ekonomik büyüme politikası üzerinde dikkate değer etkilerini gözden kaçırmaya engel değildir. Sonuçta, bu çalışma, az gelişmiş olan ülkelerde internet ve internet ekonomisinin büyüme üzerindeki rolüne odaklanmaktadır. İnternet ve kapsamında meydana gelen ekonomik faaliyetlerin ekonomik büyüme üzerinde meydana getirdiği etki birçok çalışmaya konu olmakta ve bunu çeşitli şekillerde belirlemenin yolları bulunmaktadır. Bunlardan en önemlilerden biri de internet ekonomisi denilen kapsamda meydana gelen faaliyetlerin o ülkenin GSYİH içindeki aldığı pay ve bunun ölçülmesidir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Ekonomi, Gelişmekte Olan Ülkeler.

INTERNET AND ECONOMIC GROWTH IN LESS DEVELOPED COUNTRIES

Hayriye IŞIK

Yrd. Doç. Dr. Namık Kemal University, FEAS Department of Public Finance
hayriyeden@gmail.com

In discussing technology and economic growth theory; It is pointed out that the influence of the Internet has a potentially negative impact on developing countries. In general, technology is at the center of the growth process. Economists, however, describe the technology in a very broad sense. The effect of a new, partially discovered technology is likely to be small. This theoretical perspective supports empirical evidence on the underdeveloped countries, the limited influence of the past on the "information revolution" and the current influence of the Internet in developed countries.

In addition, underdeveloped countries are inadequate to benefit from the opportunities that the Internet offers today. Because there is physical and human capital openness and institutionalization that are necessary to revive the economy. As a result, even if there are optimistic forecasts and expectations that the global economic impact of the Internet will be small compared to the rate of economic development as a scale, this situation has considerable effects on the policy of economic development. This study focuses on the role of internet and internet economy on the growth of underdeveloped countries.

Key Words: Internet, Economy, Developing Countries.

ORTAOKUL DERS KİTAPLARINDA TOPLUMSAL CİNSİYET İMGELERİ İLE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİNİN ARAŞTIRILMASI

SELAMİ DURAN

slmpusat38@hotmail.com

İPEK SOYSAL

ipeksoysal134@hotmail.com

ÖZET

Toplum içerisinde varoluş biçimleri kadın ve erkeklerin bütün yaşamını şekillendiren bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bebek olarak içine doğduğu toplum bireyi kadın ve erkeğe uygun gördüğü roller çerçevesinde şekillendirir. Daha bebek doğmadan hazırlanan oda, kıyafetler ve bunlara ait renkler cinsiyetçi bir yaklaşımla hazırlanmaktadır. Bebeklikten itibaren bireyin beslenmesinden, kıyafetlerine, oyuncaklarından, kitaplarına, bilgisayar oyunlarına, izlediği çizgi filmlere kadar her şey kadın ve erkek cinsine uygun görülen davranış ve düşünüş biçimlerine ait imgelerle doludur. Yine okul öncesi eğitimden başlamak üzere bireyin eğitim öğretim hayatının her döneminde bu yaklaşımların izlerini görmek mümkündür.

Cinsiyet temelde fiziksel bir durum olmakla birlikte toplumsallaşma sürecinde, fiziksellik ötesinde toplumsal bir anlam kazanmaktadır. Toplum içine katılan bireye, erkek ya da kız olsun, açık ve örtülü iletilerle sahip olduğu kültürü zaman içerisinde aktarmakta bireyi sosyalleştirmektedir. Bu süreçte cinsiyetlere ait toplumsal rollere ilişkin kabuller bireyler tarafından farkında olarak ya da olmayarak kabullenilmekte ve benimsenmektedir.

Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin birçok açık ve örtülü ileti ve ileti aracı vardır. Bu çalışmamızda ileti araçlarından birisi olarak değerlendirdiğimiz ortaokul ders kitapları ile bu kitaplar üzerinden eğitilen ortaokul öğrencileri ve onların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin düşünceleri araştırılmıştır.

Üç bölüm olarak tasarladığımız araştırmamızın birinci bölümünde toplumsal cinsiyet kavramı incelenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde teorik analiz yöntemi kullanılmış olup, materyal olarak kütüphane kaynakları ve veri tabanlarında mevcut olan tezler ve makalelerden yararlanılmıştır. İkinci bölümde ortaokul 7. ve 8. sınıf ders kitapları,

toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin imgelerin tespiti amacıyla "*eleştirel söylem analizi*" tekniği ile incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyete ilişkin düşüncelerini tespit etmek amacıyla hazırlanan anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Araştırmamız ile elde ettiğimiz verilerden, ortaokul 7. ve 8. sınıf ders kitaplarında toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin birçok ifade, cümle ve görselin varlığı tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin düşüncelerinin toplumumuzun bu konudaki genel anlayışı ile örtüştüğü de görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet, Ders Kitapları, Ortaokul Öğrencileri

SICAKLIK ETKİSİ ALTINDA TOPLAM GECİKME ÇİZELGELEME PROBLEMİNE ÇÖZÜM YAKLAŞIMI

M. DURAN TOKSARI

Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü,
Kayseri, TÜRKİYE dtoksari@erciyes.edu.tr

EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN

Doç.Dr. , Erciyes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü,
Kayseri, TÜRKİYE ekaydogan@erciyes.edu.tr

Çizelgeleme problemleri önceden tanımlanan işler, kaynaklar, zaman aralıkları, işlem kısıtları ve amaçlara yönelik olarak işlerin kaynaklara uygun bir şekilde atmasını yapmaktadır. İşletmelerin yaptıkları işler nasıl farklı ise çizelgeleme problemlerinde de girdiler ve amaçlar farklılaşabilir. Fakat değişmeyen tek faktör zamandır, çizelgeleme zamanı amaçlara en uygun şekilde kullanma sanatıdır. Çizelgeleme problemlerinde çoğu zaman belirtilen model girdileri işlem süreleri, teslim süreleri, öncelikler (ağırlıkları) ve geliş zamanlarıdır. Klasik çizelgeleme problemlerinde bu girdiler genellikle sabit kabul edilir. Fakat son yıllarda yapılan çalışmalarda işlerin öğrenme etkisinden, bozulma etkisinden ve iş ortamına ait bazı ergonomik faktörlerden etkilendiği ve bu etkilenmenin sonucunda en temel girdi olan işlem zamanlarının duruma göre değişimler gösterdiği ele alınmaktadır. Yapılan bu çalışmalar göstermiştir ki bu faktörler işlem zamanını hep aynı doğrultuda etkilememektedir. Örneğin öğrenme etkisi altındaki bir işin daha sonra yapılması durumunda gerçek işlem zamanının temel işlem zamanına göre daha kısaldığı görülmüşken; bozulma etkisi altındaki bir işin gerçek işlem zamanının başlangıç zamanına bağlı olarak azalan bir fonksiyon ile ifade edildiği sunulmuştur. Bu çalışmada tek makineli çizelgeleme ortamında, literatürde iyi bilinen bir iş çizelgeleme probleminin (toplam gecikme), çalışanların iş performansını etkileyen önemli bir fiziksel faktör olan sıcaklık değişimine bağlı olarak ele alınmasına odaklanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çizelgeleme; Sıcaklık; Toplam Gecikme; Fiziksel Ortam

MOBBİNGİN TÜKENMİŞLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE ÖRGÜTSEL SESSİZLİĞİN ARACILIK ROLÜ

SEDA TOPGÜL

Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma
Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü
seda.topgul@gop.edu.tr

Mobbing, örgütsel sessizlik ve tükenmişlik ilişkisinin Tokat ilinde çalışan hekimler üzerinden incelenmesi hedeflenmiştir. 361 Hekime demografik bilgileri içeren formun yanı sıra Leymann Psikolojik Terör Envanteri, Maslach Tükenmişlik Ölçeği ve Van Dyne'nin Örgütsel Sessizlik Ölçeği uygulanmıştır. Hekimlerin davranışları çalıştıkları yerlerde karşılaştıkları birçok psikolojik faktörden etkilenmektedir. Bu faktörler hekimlerin davranışları üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilere yol açmaktadır. Bu anlamda farklı hipotezler üretilmiştir. Bu hipotezler doğrultusunda hekimlerin yaşadıkları mobbing ve tükenmişlik sendromu yaşamaları arasında bir ilişkinin varlığı kabul edilmiştir. Tükenmişliğin boyutları arasında ise duygusal tükenme ve duyarsızlaşma artış gösterirken, kişisel başarıda düşme ile arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır. Mobbing düzeyi arttıkça kişisel başarıda azalmaktadır. Buna yönelik olarak duyarsızlaşma artmaktadır. Özellikle sağlık alanında hekimlere yönelik şiddet haberlerinin arttığı son dönemlerde, hekimlerin hastalara duyarsızlaşmasının arkasında kendilerinin yaşadığı psikolojik tacizin olduğu söylenebilir. Araştırmanın aracılık ilişkisi noktasında ise, mobbing yaşayan hekimlerin tükenmişlik sendromu yaşamalarında örgütsel sessizliğinde bir aracılık etkisinin olduğu görülmüştür. Örgütsel sessizlik, örgütlerde yaşanan adaletsizlik algıları ya da etik olmayan davranışlar sonucunda çalışanların örgütün gelişimi için gerekli olan bilgilerini çalıştıkları yerin gelişmesine katkı sağlamak için kullanmamalarını ifade etmektedir. Psikolojik tacize maruz kalan hekimlerde, çalıştıkları yerin gelişimi için katkı sağlama konusunda bir isteksizlik ve sessizlik durumunun oluştuğu ortaya konulmuştur.

Araştırmanın sonucunda mobbing ve tükenmişliğin boyutları, duygusal tükenmişlik ve duyarsızlaşma arasında pozitif bir ilişki bulunur iken, kişisel başarıda düşme boyutu ile negatif bir ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Örgütsel sessizliğin de tükenmişliğin boyutlarından duygusal tükenmişlik ile daha fazla ilişkili iken, duyarsızlaşma boyutu ile daha az ilişkilidir. Örgütsel sessizlik ve kişisel başarıda düşme arasında da negatif bir

ilişki bulunmaktadır. Örgütsel sessizliğin mobbing ve tükenmişlik arasında da kısmen aracılık etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, Örgütsel Sessizlik, Mobbing

TÜRKİYE'DE PLANLI KALKINMA FAALİYETLERİ VE TAŞIDIĞI GÜÇLÜKLER

SELAMİ DURAN

slmpusat38@hotmail.com

MUSTAFA TALAS

Prof. Dr., Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi-Eğitim Fakültesi

mtalas44@gmail.com

ÖZET

20. yüzyıl şüphesiz dünya siyaseti ve ekonomisi açısından büyük dönüşümlerin yaşandığı bir süreç olarak tarihe geçmiştir. Sanayi devrimi, kentleşme, paylaşım savaşları ve bunlara bağlı olarak yaşanan siyasi, ekonomik yapılarıdaki değişiklikler, krizler, devrimler, yeni ulus-devletlerin ortaya çıkışı bu sürecin temel dinamiklerini oluşturmuştur.

Bu değişim süreci ile birlikte 19. yüzyıla hâkim olan klasik liberal yaklaşımda değişimler yaşanmış planlama anlayışı ortaya çıkmıştır.

Planlama, en basit anlamda, devletin ekonomiye ve toplumsal hayata müdahale ederken kullandığı en önemli araçtır. Buradan da anlaşılacağı gibi planlama müdahale içeren bir olgudur.

Siyasal iktidarın toplumsal ve ekonomik alanı bir merkezden yönetiminin planlanmasının, ilk olarak Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde (SSCB) tarih sahnesine çıktığı düşünülmeyle birlikte kapitalist dünyada da ekonomik ve toplumsal yapının bir şekilde planlandığı görülmüştür.

Bu çalışmada Türkiye'de sosyal planlama faaliyetleri ve taşıdığı güçlükler incelenmiştir. Çalışmada teorik analiz yöntemi kullanılmış olup, materyal olarak kütüphane kaynakları ve veri tabanlarında mevcut olan tezler ve makaleler kullanılmıştır.

Yapılmış olan teorik analize göre, Türkiye'de dünya ile eşzamanlı gelişen planlamanın ilk uygulamalarının, 1930'lu yıllardan 1950'lere kadar süren sanayi planları olduğu görülmüştür. 1961 Anayasası ile birlikte Türkiye'de kalkınma planlarının hazırlanmasının yasal bir zorunluluk haline geldiği tespit edilmiştir. Birinci Plan'dan itibaren Türkiye'de kalkınma planlarının, ekonomik, toplumsal ve kültürel alanı kapsayacak biçimde "bütüncül" bir planlama anlayışı içinde hazırlandığı anlaşılmıştır. Ayrıca Türkiye'de sosyal planlama faaliyetlerinin yerel, ulusal, bölgesel ve evrensel ölçekte güçlükleri olduğu görülmüştür.

Çalışmamız; planlama, sosyal planlama ve planlı kalkınma, Türkiye'de planlı kalkınma çalışmaları ve Türkiye'de planlı kalkınma faaliyetlerinin taşıdığı güçlükler olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. İktisat Sosyolojisi ve sosyolojik bir bakış açısı ile hazırlanan bu çalışmanın ileride "Kayseri ili örneğinde" uygulamalı olarak yapılması tarafımızdan planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Planlama, sosyal planlama, planlı kalkınma, Türkiye'de planlı kalkınma

YOKSULLUĞUN KADINLAŞMASININ TOKAT İLİ ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

SEDA TOPGÜL

Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü
seda.topgul@gop.edu.tr

ÖZET

Yoksulluğun nedenleri tek bir başlık altında toplanamayacak kadar geniş bir kavramdır. Yoksulluğun nedeni düşük eğitim seviyesi olabileceği gibi boşanmalar, işsizlikler, gelir düşüşleri, sağlık sorunları, kişisel nedenler de olabilmektedir. Kadın yoksulluğu, gelirden yoksun olmak, işsiz olmak, sosyal güvencenin olmaması, mülk sahibi olmama, ev eksensiz ya da ev dışında güvencesiz çalışma yapılması olarak ifade edilebilir. Yoksulluğun kadınlaşması kısır döngü olarak "Yetersiz Katılım Çıkmazı" ile ifade edilmektedir. Buna göre, eğitim düzeyi düşük kadınlar çalışma yaşamında güvencesiz ve kayıt dışı işlere razı olmak zorunda kalmaktadır. Bu yüzden düşük gelir düzeyinden çocuklarına yatırım yapamamakta, özellikle kız çocuklarının aynı döngüye girmesi daha kolay olmaktadır. Çalışmanın temel amacı yoksul kadınların durumlarını ortaya koyabilmek ve sorunlarını ve sorunları ile nasıl başa çıktıklarını Tokat ili özelinde tartışmaktır. Araştırmanın bulgularına göre, yoksulluğun temel nedeni kadının eğitim düzeyinin düşüklüğüdür. Eğitim düzeyinin düşüklüğü, işgücü piyasasında düzgün işlere erişimini engellemektedir. Eğitim ve işgücü piyasasından uzaklaşan kadın için kullanılan tek alan ev içi alan olmaktadır. Bunun dışında mekansal alan kullanımı ise sadece pazar yeri ve market, bazen de kent merkezi ile sınırlı olmaktadır. Yoksul kadınlar kendilerini dayanıklı, mücadeleci olmaları ve anne olmaları nedeni ile güçlü görmektedir. Diğer yandan en zayıf yanlarının kadın olmaları olduğu ve eğitimsizlik olduğu algısına sahip oldukları görülmüştür. Kadınlar gerektiği zaman eve maddi destek olabilecekleri güce sahip olmalarını ise büyük bir fırsat olarak görmektedirler. Kadınlar çocuklarının iyi eğitim alarak iyi yerlere geleceği beklentisini büyük bir fırsat olarak görürken, her şeye rağmen gelecekte de onlar gibi işsizlik ve yoksullukla yaşama düşüncesi korkusunu tehdit olarak görmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Yoksulluk, Kadın Yoksulluğu

DOĞRUSAL OLMAYAN BOZULMA ETKİSİ VE POZİSYON TABANLI SIRA BAĞIMLI TESLİMAT SÜRESİ ALTINDA TOPLAM TAMAMLANMA ZAMANI ÇİZELGELEME PROBLEMİ

M. DURAN TOKSARI

Doç.Dr. Erciyes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü,
Kayseri, TÜRKİYE
dtoksari@erciyes.edu.tr

ÖZET

Çizelgeleme, taahhüt edilen işlerin taahhüt edildiği zamanda kıt kaynaklarla teslimini sağlama aracıdır. Çizelgeleme sayesinde müşteri taleplerine karşılık verebilmek, tedarik süresini azaltmak, esnekliği artırmak, kapasiteyi etkin kullanmak mümkün olabilmektedir. Klasik çizelgeleme problemlerinde işlerin işlem zamanı sabit kabul edilmektedir. Oysaki uygulamalara bakıldığında işlerin işlem zamanı işin tekrarı nispetinde azalan biçimde değişim gösterebilmekte veya pozisyona veya zamana göre artan bir fonksiyonla da tanımlanabilmektedir. Literatürde bozulma etkisi, iş işlenmeyi beklerken bazen işlem süresinin artması olarak tanımlanır. Örneğin külçe altının haddelemesinde, altının ısısının belli bir sıcaklık değerinin altına düştüğünde işlenemeyeceği için yeniden ısıtılmasıdır. Bu durum işin işlem zamanının artmasına sebep olacaktır. Diğer taraftan birçok endüstrinin üretim ortamında iş süreçleri dış etkilere maruz kaldığında değişime uğrarlar. Örneğin elektronik üretim süreçlerinde elektromanyetik alana maruz kalan bir elektronik bileşenin işlem aşaması tamamlandıktan sonra maruz kaldığı olumsuz etkileri ortadan kaldırmak için ek süre gerektirir. Bu ek süre literatüre geçmiş sıra bağımlı teslimat süresi olarak geçmiştir. Bu çalışmada tek makineli çizelgeleme ortamında doğrusal olmayan bozulma etkisi ve iş tabanlı geçmiş sıra bağımlı teslimat süresinin kombinasyonu altında toplam tamamlanma zamanının en küçüklenmesi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çizelgeleme; Bozulma Etkisi; Geçmiş Sıra Bağımlı Teslimat Süresi; Toplam Tamamlanma Zamanı

GELENEK İLE KADININ SOSYAL KONUM İLİŞKİSİNİ ÇERKES RİTÜELLERİ ÜZERİNDEN OKUMAK

DERYA GİRGİN

Erciyes Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET

Bu çalışmanın konusu Uzunyayla Çerkezlerinin yaşantı dünyalarını inşa etmek üzere başvurdukları, sözlü inanç ve uygulamalardan müteşekkil gelenekleri olan Khabzenin , Çerkez topluluğunda “kadının” sosyal konumunu *nasıl* inşa ettiğini ele almak olacak ve bunu aile içinde ‘evlat’ konumundan ‘evli kadın’ konumuna geçişi sağlayan ritüeller aracılığıyla ortaya koymak olacaktır. Bu konu, Çerkezlerde kadının sosyal konumunun khabze ile olan ilişkisi bakımından, evliliğe giden süreç bağlamında günümüz uygulamalarından farklı ve özgün bir yan içermesinden ve de bunu ritüeller aracılığıyla ortaya koymasından dolayı önem arz etmekte ve incelenmektedir. Amacımız ise, Tönnies’ in deyişiyle, doğal iradenin ürünü cemaat tipi topluluklarda, geleneğin yaşantı dünyasını inşa ve idame ettiren yönlendirici gücünü ortaya koymak olacaktır.

İnsan yaşamında başlıca üç önemli geçiş dönemi vardır ki bunlar doğum, evlenme ve ölümdür. Her birinin kendi bünyesi belirli alt bölümleri vardır. İnsanlar bu “geçişleri” bağlı buldukları kültürün beklentilerine ve kalıplarına uygun bir biçimde yönetmektedirler. Bu bağlamda bizim de ele alacağımız evliliğin kendi içinde alt basamaklarından biri olarak adlandıracağımız Ceuk , Haj’ ağa ve Zekes gibi ritüeller, khabzenin yönlendirici gücü üzerinde durularak, erkek ile tanışma ve kaynaşmanın meşru bir zeminde sağlanmasını ve yetişkinliğe erişen kadının bu bağlamda kendinden beklenen rol ve davranışları meşru bir zeminde, en ideal şekilde sergileme imkanı bulabilmesinden dolayı ele alınmaktadır. Bu ritüeller kadın ve erkekli yapılan dans olan Ceuk’ un eş seçiminde birbirini beğenen bireylerin meşru bir alanda beraber bulunmasını içermesidir. Haj’ ağa, akrabasına misafir olarak giden kızın, köyün genç oğlanları tarafından ziyaret edilmesini içermekte , Zekes ise tanışmak için köylerde gençler tarafından yapılan sohbet ve eğlence tarzında toplantıyı içermektedir.

Çalışmamız nitel araştırma yöntemi kullanılarak derinlemesine görüşmeler yapılarak anlaşılmalı ve açıklanmaya çalışılmıştır .

Çalışmamızda elde ettiğimiz bulgular ise Khabze’ nin kadın-erkek rol ve davranışlarının ne şekilde ve nasıl olması gerektiğini belirlediği, kadının konumunun da bu beklentiler üzerinden inşa edildiğini, bu beklentileri ise kadının en etkili ve etkileşim ağının yüksek

olduğu ritüeller içinde tutum ve davranışları ile sergileme fırsatı sunması ile görmekteyiz. Kadın kendinden yapılması en ideal olarak görülen davranışları, aile ve statüsüne uygun seçimleri yapabilecek bir yetiştirilme tarzını içselleştirerek, bunu giyim, kuşam, davranış, tarz ve uslubunda (khabzeye uygun şekilde) göstererek, en uygun eş seçimini yapabilecek bir birey olarak kendini bu ritüeller aracılığıla/ meşru bir zeminde gösterebilme yetisi üzerine inşa etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çerkez, Khabze, Kadın, Sosyal Konum, Ritüeller

**PARÇACIK SÜRÜ OPTİMİZASYONU İLE STOKASTİK MONTAJ HATTI DENGELEME:
TELEVİZYON ÜRETİCİSİ FİRMA İÇİN BİR UYGULAMA**

EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
Sorumlu Yazar E-Mail Adres: ekaydogan@erciyes.edu.tr

YILMAZ DELİCE

Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

SALİH HİMMETOĞLU

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Gazi Üniversitesi, Ankara

UĞUR ÖZCAN

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Gazi Üniversitesi, Ankara

ÖZET

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle, üretilen ürünlerin çeşitliliği ve ürünlerde kullanılan parçaların sayısı oldukça artmıştır. Yüksek miktarlarda ve çeşitli ürünlerden oluşan müşteri taleplerini zamanında ve güvenilir bir şekilde karşılayabilecek yeteneğe sahip en önemli üretim sistemlerinden biri montaj hatlarıdır. Bu nedenle, özellikle teknolojik ürünlerin üretiminde yoğun bir şekilde kullanılan montaj hatları, Tam Zamanlı Üretim felsefesini gerçekleştirmek için oldukça önemli bir yere sahiptir. Gerçek hayattaki montaj hattı uygulamalarına bakıldığında, görev süreleri belli bir olasılık dağılımına göre değişebilmektedir. Bu durum görevlerin istasyona atanması sırasında stokastik bir problem ortaya çıkarmaktadır. İstasyonlara atanan görevlerin toplam süresi çevrim süresini belirlenen olasılık değerine kadar aşabilir. Bu çalışmada televizyon imalatı yapan bir firma için stokastik görev zamanlı montaj hattı tasarlanmıştır. Montaj hattı dengeleme problemini çözmek için parçacık sürü optimizasyon algoritması önerilmiştir. Belirlenen çevrim süresine göre minimum istasyon sayısının belirlemek amaçlanmıştır. Tip-1 olarak bilinen, verilen bir çevrim zamanına göre minimum istasyon sayısını belirleyerek, etkili ve maliyeti düşük bir üretim hattı tasarlamak amaçlanmıştır. İşletmede televizyon imalatı için 70 adet görev bulunmaktadır. Görevler için öncelik matrisi oluşturulmuştur. Tasarlanacak montaj hattının çevrim süresi 45 saniye olarak hesaplanmıştır. Çevrim süresi hesaplanırken firmadaki mesai saatleri geçmiş verilere dayanarak elde edilen üretim miktarları dikkate alınmıştır.

Çevrim süresini aşma olasılığının üst sınırı 0.025, 0.05, 0.10 değerleri için ayrı ayrı hesaplama yapılmıştır. İstasyonlara atanacak her bir görev, bu üst sınırları aşmayacak şekilde istasyonlara yerleştirilmiştir. Önerilen yaklaşıma göre istasyon sayısı ve tasarlanan montaj hattının denge kaybı hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Parçacık Sürü Algoritması, Stokastik Montaj Hattı Dengeleme, Minimum İstasyon Sayısı

TELEKOMÜNİKASYON SEKTÖRÜNDE MÜŞTERİ KAYBININ VERİ MADENCİLİĞİ YÖNTEMLERİ İLE TAHMİN EDİLMESİ

MİHRİMAH ÖZMEN

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
Sorumlu Yazar E-Mail Adres: ekaydogan@erciyes.edu.tr

YILMAZ DELİCE

Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

ÖZET

Telekomünikasyon sektörü özellikle son on yılda kaydettiği, internet ve gelişmiş iletişim ürünlerindeki gelişmelerle, yaşam tarzında belirgin değişikliklere sebep olmuştur. Bu açıdan bakıldığında, ekonomik gelişmelerin en önemli göstergelerinden birisi olan telekomünikasyon, stratejik bir sektör haline gelmiştir. Müşteri kaybı, telekomünikasyon sektörünün bir gerçeğidir ve bu durumun, gelirlerinde düşmeye ve pazarlama giderlerinde artışa sebep olarak firmaları önemli ölçüde etkilediği bilinmektedir. Telekomünikasyon müşteri kaybı üzerine kurulu bir sektördür. Müşteri kaybının avantajlarından yararlanabilmek için tüketicilere sunulan her ürünün ve hizmetin çok sınırlı bir raf ömrü olduğu gerçeğini kabul etmek gerekir. Telekomünikasyon sektöründe yer alan firmalar, pazar koşulları gereği müşterilerini elde tutabilmek için etkili bir müşteri kaybı yönetimine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu ihtiyaca yönelik olarak müşterilerin hizmet aboneliklerini sonlandırma nedenlerini analiz etmede, müşteri kaybı analizi teknikleri kullanılmaktadır. Bu çalışmada Türkiye'de müşteri kaybı ile ilgili sorun yaşayan ilk 100 Bilgi Teknolojileri (BT) şirketleri içerisinde yer alan bir firmanın müşteri verilerine C4.5 ve SVM sınıflama algoritmaları uygulanmıştır. Müşteri kaybı tahminini mümkün olduğunca yüksek performanslı ve gerçeğe yakın gerçekleştirebilmek için müşteri veri setinde yer alan niteliklerin eksiksiz ve kapsayıcı olarak belirlenmesi çok önemlidir. Ayrıca mümkün olduğunca gerçekçi sonuçlar elde edebilmek için, detaylı çalışmalar ve uzman görüşleriyle, her müşteri için çok sayıda nitelik derlenmiştir. Böylelikle, firmanın rekabet gücünü daha da iyi hale getirebilmek için sektöre katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Telekomünikasyon, Müşteri Kaybı Analizi, Veri Madenciliği

ORTAK BİR KADER/ACI: UZUNYAYLA ÇERKESLERİNİN TOPLUMSAL HAFIZASINDA BÜYÜK SÜRGÜN

MELİKE MUTLU

Erciyes Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi

mutlumelikee@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma göç ve sosyal acı ilişkisini Uzunyayla Çerkeslerinin sürgün deneyimi örneğinde ele almaktadır. Kafkasya'daki Rus-Çerkes savaşları, Çerkeslerin kitleler halinde Anadolu topraklarına sığınmalarına ve zorunlu bir kolektif göç hareketinin başlamasına neden olmuştur. Bu kolektif ve zorunlu göç deneyimi Çerkeslerin yaşadıkları yerleri geride bırakmanın, sosyal ve kültürel yapısı farklı yeni bir yaşam alanına dâhil olmanın yarattığı güçlü bir sosyokültürel değişim süreciyle karşı karşıya bırakmıştır. Dahası salgın hastalıklar ve açlıklar sebebiyle yakınlarının büyük çoğunu yolda kaybetmelerine neden olmuştur. Bu zorunlu göç yarattığı sosyal acılarla birlikte Çerkeslerin toplumsal hafızalarında Büyük Çerkez sürgünü olarak yer etmiş, yaşanan acıların dramatik etkilerini anlatmak üzere de mitleştirilmiştir. Yalnız tarihi kayıtlara geçmiş sıkıntı ve zorlukların ötesinde yaşanan bu sosyal acılar Çerkes toplumunun kolektif hafızasında saklanmıştır. Çerkesler, sürgünün acılarını unutmamak için sürgün anlatılarını hatıralarının ve hayatlarının merkezine konumlandırmıştır. Bunun en tipik örneği her yıl düzenlenen sürgün anma etkinlikleridir. Bu çalışma 1864 tarihinde doruk noktasına ulaşan büyük Çerkez sürgününün Uzunyaylaya yerleştirilen Çerkeslerin kolektif hafızasında bıraktığı izleri, Çerkes toplumunun hafızasında sürgünün nasıl yer ettiğini sözlü anlatılarından hareketle tespit etmeyi ve büyük sürgün anlatısında kodlanan sosyal acıların Çerkeslerin kimlik inşasına nasıl etki ettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Çerkes toplumunda sürgünün kolektif hafızada nasıl yer ettiğinin anlaşılmasına çalışıldığı bu çalışmada yerel olanla ilişki ne "Çerkezmiş" gibi yapılarak ne de uzak bir tutum izlenerek ele alınmıştır. Topluluğa hem içeriden hem de dışarıdan bakabilme olanağı sağlayan nesnel bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada veriler Kayseri şehir merkezinde yaşayan Çerkesler bağlamında enformel sohbet tarzı derinlemesine görüşme tekniğiyle oluşturulmuştur. Etnografik bir araştırmanın bir parçası olan bu çalışma, şehir merkezindeki Uzunyayla Çerkesleri ile yapılmış görüşme ve gözlemlerden yola çıkılarak Çerkes toplumunun

kolektif hafızasında Çerkes sürgününün nasıl yer ettiğinin, diasporada Çerkes olmanın, sosyal acının, kimlik ve aidiyet çerçevesinde bir analizini sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çerkes Sürgünü, Uzunyayla, sözlü tarih, sosyal acı, aidiyet, kimlik.

HASTA HAKLARI FARKINDALIĞI İLE İLGİLİ HASTA VE HASTA YAKINLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

NEŞE ACAR

Yrd. Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye, neseacar@nevsehir.edu.tr

AYŞEGÜL TURAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye, Aysegul.Turan2@saglik.gov.tr

BÜLENT ÇİZMECİ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye, bulent.cizmeci@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışma, hasta hakları hakkında, hasta ve yakınlarının farkındalıklarını ve hasta iletişim birimlerinin hasta memnuniyeti üzerindeki etkilerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla bir kamu hastanesinde hizmet alan hasta ve yakınlarına anket uygulanmıştır. Elde edilen verilere uygulanan Faktör Analizi sonucunda, güven, adalet, bilgilendirilme, memnuniyet ve fiziksel ortam adı altında 5 faktör tespit edilmiş ve yapılan Manova analiziyle bu faktörlerin demografik özelliklere göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Güven faktöründe 46-55 yaş grubundaki katılımcıların ortalamalarının yüksek olması, sağlık hizmeti aldıkları kuruluşa güvendiklerini gösterebilir. Adalet faktöründe 26-35 yaş grubu katılımcıların ortalamalarının yüksek olduğu, orta yaşlı ve yaşlı kişilere hakları hususunda eğitimleri artırmanın faydalı olacağı düşünülmüştür. Bilgilendirilme faktöründe en yüksek ortalamanın üniversite grubundaki katılımcılara ait olmasından okuryazarlık arttıkça hasta veya yakınlarına bilgi aktarımının kolaylaşacağı çıkarımı yapılabilir. Fiziksel ortam faktöründe bayanlar, erkeklerden daha yüksek ortalamaya sahiptir. Sağlık hizmeti sunulan ortamların bir bayan gözüyle değerlendirilip, ince detaylara dikkat edilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir. Memnuniyet faktöründe en yüksek ortalamanın, 2000-3000 gelir grubundaki katılımcılara ait olmasından gelir düzeyi arttıkça beklentilerin arttığı yönünde bir çıkarım yapılabilir. Klinikte yatan hastalara uygulanan ankette, hasta ve yakınlarının genelde hasta iletişim biriminin yerini bildikleri, teşekkür, şikâyet veya öneri nedeniyle en az bir kez başvurdukları ve en az bir defa bu konuda eğitim aldıkları tespit edilmiştir.

Hasta ve yakınları bu birimlerin tarafsız davrandıklarını ve bu birimlerin gerekliliğine inandıklarını belirtmişlerdir. Hasta iletişim birimleri hasta memnuniyetinde olduğu kadar çalışanlar için de arabuluculuk açısından önemli bir rol üstlenmektedir. Sağlık kurumları yöneticilerinin, kaliteli ve insanlık onuruna yakışır bir şekilde sağlık hizmeti sunulabilmesi için bu birimleri geliştirmelerinin yerinde olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hasta Hakları, Memnuniyet, İletişim

TOPLUMSAL KİMLİĞİN BİR SEMBOLÜ OLARAK YEMEĞİN ÇERKES YEMEK KÜLTÜRÜ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

SENA GÖKÇEGÖZ

Erciyes Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi
senagokcegoz@hotmail.com

ÖZET

Yeme-içme pratiği gündelik hayatın rutini esnasında gerçekleştirilen bir eylem olarak görülmektedir. Çünkü yemek yeme eylemi kişinin hayatını devam ettirebilmesi anlamında zorunlu bir ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Ancak söz konusu zorunlu ihtiyaç bir yandan toplumdaki topluma, kültürden kültüre değişiklik gösterirken, bir yandan da toplumlara bir anlamda kimlik atfetmektedir. Atfedilen bu kimlikle birlikte kolektif bir hafıza oluşmakta ve yemek yeme eylemi her toplum için dayanışmayı ve bütünleşmeyi sağlayan kodlar üzerinden kendisini göstermektedir. Yani her toplum yemek üzerinden kendi kimliğini inşa etmekte ve yeme-içme pratikleriyle, sofrada adabıyla vb. unsurlarla diğer toplumlardan nasıl da farklılaştığını göstermektedir. Bu durum yemeği, temel ihtiyaç olma özelliğinden sıyrarak kültürel ve toplumsal bir sembol haline dönüştürmektedir. Yemeğin kültürel anlamdaki bu dönüşümü her toplum için hazırlanan yemekler arasında belli sınıflandırmaları getirerek, hangi gıdanın hangi günlerde ve ne için tüketileceğine dair hazırlanan yemeklere simgesel anlamlar yüklenmesi sonucunu açığa çıkarmaktadır. Dolayısıyla aslında kişi doğmadan önce, doğacağı kültür tarafından onun; bayramlarda neyi tüketeceği, hangi yiyeceği tüketebileceği hangisini tüketemeyeceği, yemeğin tüketilmesi esnasında sofrada uyması ya da yerine getirmesi gereken kurallar kendi yemek kültürü tarafından belirlenmektedir.

Bu çalışmanın konusu yeme kültürü ile kolektif kimlikler arasındaki ilişkidir. Yemeğin nasıl toplumların ve kültürlerin sembolü haline geldiğini ve onlara kolektif bir kimlik kazandırdığını Uzun Yayla Çerkesleri örneğinde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yemeğin kolektif kimliklerin inşası sürecindeki etkisini Kayseri şehir merkezinde yaşayan Çerkesler arasında nitel araştırma yöntemiyle oluşturulan verilere göre ele almayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeme-içme, Kolektif Kimlik, Çerkes Yemek Kültürü,

UZUNYAYLA ÇERKES TOPLULUĞUNUN DÜĞÜNÜ: CEUG

AYŞE SERT

Erciyes Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi
sertayse94@gmail.com

ÖZET

Evlilik, geçiş ritüelleri arasında önemli bir yere sahiptir. Geçiş ile kişinin varoluşunda veya sosyal statüsünde meydana gelen değişimler kast edilmektedir. Bu değişimler kişi ve içerisinde yaşadığı topluluk için önem arz ettiği içinde özel tören ve kutlamalar aracılığıyla geçiş ritüelleri uygulanmaktadır. Böylece o kişinin yaşadığı değişim hem o topluluğa ilan edilmiş olunur hem de geçişi yaşayan kişinin bu süreci daha kolay içselleştirmesine yardımcı olunmuş olunur. Evliliğe geçiş ise düğün töreni, eğlencesi ile sağlanır. Düğün törenleri veya eğlenceleri her topluluk için farklı anlamları ifade eder, her topluluğun bu ritüelleri kendince önemli olan anlam kodları ile donattığı söylenebilir. Bu çalışmada ise Uzunyayla Çerkeslerinin düğün kavramına yükledikleri anlamların neler olduğu ele alınacaktır.

Bu çalışmanın konusu Uzunyayla Çerkes topluluğunun toplumsal yapı ve kültürel yaşantısının inşa ve idamesini sağlayan temel toplumsal pratiklerinden birisi olan düğünlerdir. Çalışmanın amacı düğünün Çerkeslerin sosyokültürel yaşamlarındaki anlam ve etkilerini ortaya koymaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiş bir saha çalışmasıyla oluşturulan verilere dayanmaktadır. Kayseri şehir merkezinde katılımcı gözlem ve derinlemesine görüşmeler vasıtasıyla oluşturulan veriler göstermiştir ki “düğün” Çerkes toplumu için iki anlama gelmektedir. Bu anlamlardan ilki çoğunlukla düğünlerde, festivallerde eğlenmek ve bir geleneği yaşatmak için oynanan ceug diğeri ise evlilik ritüeli olarak bilinen düğündür. Her ikisi de temelde Çerkeslerin bir araya gelişleriyle birlikte icra edilen, kolektif aidiyeti inşa ve idame ettirmeye yarayan ritüellerdir.

Çalışma konusu olarak ceug' un seçilmesinin birden çok nedeni vardır. Bunlardan ilki yukarıda da ifade edildiği gibi kolektif aidiyeti inşa etmedeki önemli rolüdür. Bu rol ile birlikte özellikle bekâr Çerkes gençlerinin birbirlerini tanıma fırsatı bulmasına da olanak sağlayan bir ritüeldir. Bu sayede birbirini tanıyan gençler ilerde kendi Ceuglarını (düğünlerini) yapma imkanına sahip olabilmektedir. Uzunyayla Çerkeslerinin büyük çoğunluğunun köylerde yaşadığı dönemler için Ceuglar eş bulma açısından önemli bir işleve sahiplerdi. Ceuglar aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı konumundadır. Ceug oynanırken oluşturulan halkada erkek ve kadınların duracağı yerlerin, takınacakları tavırların çok büyük önemi vardır ve bu davranışları belirleyen kurallar geçmiş zaman ile bugün arasında bir bağ kurarak kendisini o topluluğun üyelerine sunmakta ve canlılığını korumaktadır.

Anahtar Kelimeler: Düğün, Uzunyayla Çerkesleri, Ceug, Topluluk, Gelenek.

BİR MOBİLYA FİRMASINDA KARINCA KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE KARIŞIK MODELLİ MONTAJ HATTI DENGELEME

YILMAZ DELİCE

Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

EMEL KIZILKAYA AYDOĞAN

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
Sorumlu Yazar E-Mail Adres: ekaydogan@erciyes.edu.tr

SALİH HİMMETOĞLU

b Endüstri Mühendisliği Bölümü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

UĞUR ÖZCAN

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Gazi Üniversitesi, Ankara

ÖZET

Günümüzde firmalar arasındaki rekabetin büyümesi, teknolojinin gelişimi, daha etkin ve kaliteli ürün üretme zorunluluğu işletmelerdeki üretim sistemlerini büyük ölçüde etkilemektedir. Özellikle mobilya sektöründeki müşteri isteklerinin çeşitlenmesi ve işletmelerin üretim hacimlerindeki artış nedeniyle, üretimin esnek ve güvenilir bir şekilde gerçekleştirilmesi gün geçtikçe zorlaşmaktadır. Bu nedenle birçok işletme yüksek kaliteye ve düşük maliyete sahip ürünler elde etmek için montaj hatlarını tercih etmektedir. Bu çalışmada, çoğunlukla kanepeler ve koltuk üretimi yapan bir mobilya firması için karışık modelli bir montaj hattı oluşturulmuştur. İşletmedeki en önemli 4 ürün modeli dikkate alınarak çözülen montaj hattını dengeleme problemi için karınca kolonisi optimizasyon algoritması önerilmiştir. Amaç, montaj hattı dengeleme problemlerinde, Tip-1 olarak adlandırılan, belirlenen bir çevrim süresine göre görevlerin atandığı istasyonların sayısını minimize etmektir. Böylece etkili, dengeli ve düşük maliyetli bir üretim sistemi kurmak hedeflenmektedir. Çalışmada kullanılacak 4 ürün modeli için toplam 35 farklı görev bulunmaktadır. Bu 4 ürün ve 35 görev için birleştirilmiş öncelik diyagramı oluşturulmuştur. Çevrim süresi işletmenin günlük mesai süresi ile geçmiş dönemlerdeki talepler ve üretim miktarı dikkate alınarak 60 saniye olarak belirlenmiştir. Mevcut durum ve önerilen durum karşılaştırılmış; üretim miktarı ve ürün kalitesi açısından önerilen durumun daha iyi bir performans gösterdiği gözlemlenmiştir. Önerilen yaklaşıma göre açılacak istasyon sayısı belirlenmiş ve denge kaybı değeri hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karınca Kolonisi Algoritması, Karışık Modelli Montaj Hattı Dengeleme, Minimum İstasyon Sayısı

BÜTÇE HAKKI VE TOPLUMSAL DEĞİŞİM ARASINDAKİ İLİŞKİ

HAYRİYE IŞIK

Yrd. Doç. Dr., Namık Kemal Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü
hayriyeden@gmail.com

Toplum halinde yaşamının gereği olarak varlığını gösteren toplum halinde yaşamının en örgütlü ve kurumsal şekli olan siyasi örgüt Devlet'tir. Devletin ekonomik ve mali programlarının somutlaştığı bir plan olan belge de bütçedir. Bütçe hakkı farklı toplumlarda çeşitli süreçlerden geçmek suretiyle bugünkü haline gelmiştir. Her ülke gösterdiği siyasi gelişme ve çaba düzeyine göre farklı dönem ve şekillerde bütçe hakkına kavuşmuştur. Tarihsel süreç değerlendirildiğinde bütçe hakkının ilk edildiği evre Magna Carta sözleşmesine dayandırılmaktadır. Bütçe hakkının meydana getirdiği etkiler ve değişim ihtiyacı toplumsal, siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda birçok değişimi beraberinde getirmiştir.

Bu süreçte toplumsal yapıda diğer faktörlerin etkisiyle meydana gelen diğer gelişmeler, teknoloji, hukuk devleti, demokrasi, yenilikçi uygulamalar vb gibi faktörler bütçe hakkında meydana gelen değişimlerle birleşince, hükümetlere ile bireyler arasında doğrudan ve daha ileri düzeyde ilişkiler kurulmasının yolu açılmış, sonuçta da bu durum toplumun her yönü üzerinde etkiler meydana getirmiştir.

Devlet denilen organik ve örgütlü yapının temeli, oluşturduğu bireylerin toplumsal ihtiyaçlarının karşılanmasına dayanmaktadır. Devlet ve birey arasındaki ilişkinin kesintiye uğraması durumunda toplum ve devletin sürekliliği açısından da sıkıntılar yaşanmaya başlar. Bu tür sıkıntıların önüne geçilebilmesi için devlet ve vatandaş arasında söz konusu olan devletin hizmet üretmesi yükümlülüğü ile vatandaşın bunların bedeline katılma bedeli olarak ifade edilen vergi ve benzeri yükümlülükler arasındaki ilişkinin öncelikle hukuki ve ahlaki temellere dayanması gerekir.

Bütçe hakkının elde edilmesi farklı mücadeleler sonucu vatandaşlara kamu harcamaları ve kamu gelirleri ile ilgili doğrudan bilgi sağlarken, özellikle demokratik ülkelerde bütçenin yerine getirdiği, ekonomik, mali, sosyal, denetim ve hukuki fonksiyonları nedeniyle seçilmiş siyaset kurumları üzerinde vatandaşların söz hakkının artmasına ve gelişmesine yol açmaktadır.

Magna Carta'dan temelini alan bütçe hakkı, demokrasinin gelişmesi ve geliştirilmesinde en önemli aşamalardan biri olarak görülmektedir. Yukarıda belirtildiği gibi, devletle birey arasındaki hizmet fedakârlık ilişkisinin vatandaş lehine bir takım düzenlemeler, zorunluluklar içermesi ve bunların yasal teminat altına alınması demokratik toplum yapısının oluşması ve sürdürülmesi açısından bir zorunluluktur. Bu şekilde vatandaşların politik kurumlar ile politikacılar ve bunların mali enstrümanları üzerinde kontrol ve denetleme yetkisine sahip oldukları gibi politik süreç aktörlerinin seçilmişlik özelliğinden kaynaklanan sınırsız güç kullanımının önünde bir engel olarak siyasi rantlar ve yolsuzluklar üzerinde engelleyici bir işlevi yerine getirecektir. Dolayısıyla bütçe hakkı, toplumun demokratikleşmesi, politik güce sınırlama ve denetim, şeffaflık gibi birçok noktada toplumsal gelişmeye ve bunun biçimlenmesine katkı yapacaktır.

Çalışma bu bağlamda, bütçe hakkı ile toplumsal gelişme arasındaki ilişkiyi yukarıda sözü edilen ekonomik, sosyal, mali, hukuki yönden ele alarak bütçe hakkının toplumsal gelişme üzerinde meydana getirdiği etkileri ele almayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bütçe, Bütçe Hakkı, Toplumsal Gelişme.

ÇOCUK GELİNLER (SİVEREK ÖRNEĞİ)

AHMET BURAK KAHRAMAN

Yrd. Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Nevşehir,
aburak.kahraman@nevsehir.edu.tr

TUBA ŞENATEŞ

Sosyolog

ÖZET

Toplumsal cinsiyet biyolojik anlamda cinsiyetten oldukça farklı bir sınıflandırma ve kavramlaştırmadır. Cinsiyet (sex) biyolojik anlamda erkek ve kadını bedenlen biyolojik anlamda açıklarken, toplumsal cinsiyet kavramı (gender), erkekler ve kadınlar arasındaki toplumsal ve kültürel farklılıklar ile ilgilidir (Giddens 2012 : 505). Bu bağlamda toplumsal cinsiyet ile alakalı olan çocuk gelin olgusu da toplumun değerlerine ve kültürel kalıplarına göre değişebilmektedir.

Çocuk gelin olgusu dünyadaki bir çok ülkede olduğu gibi Türkiye'nin de başlıca sorunları arasında yer almaktadır. Türkiye Kongo, Uganda, Nijer, İran ve Afganistan'dan sonra en çocuk evliliğin görüldüğü ülkeler arasındadır (Zencirkıran 2016: 183). Türkiye'de (2010-2015) 16-17 yaşları arasında evlendirilen kız çocuklarının sayısı 232 bin 313'tür (cnnturk.com/19.04.2016). Halen 2016 yılında dünyada 700 milyon çocuk gelin bulunmaktadır (cnnturk/11.10.2016).

Alan araştırmasına dayanan bu çalışmada 2016 yaz döneminde Urfa'nın Siverek İlçesi'nde 15 çocuk gelin ile derinlemesine mülakat yapılmıştır. Elde edilen nitel veriler ve gözlemler durum tespitine yönelik betimsel bir şekilde analiz edilmiştir. Betimsel analizde çocuk gelinlerin genel bir durumu tespit edilerek çocuk gelin olgusuna hangi sosyal, kültürel ve ekonomik şartların yol açtığına ulaşılmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak hakim olan ataerkil aile yapısı, kadına yüklenen algı ve kadına bakış, aile bireylerinin eğitim seviyesi, gelenekler, sosyal kontrol gibi sosyal ve kültürel etkenler kız çocuklarının erken yaşta evlenmelerine yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, çocuk gelinler, ataerkil aile, geleneksel yapı

Kaynakça

1. Anthony Giddens (2012), Sosyoloji, Kırmızı Yayınları, İstanbul
2. Memet Zencirkıran (2016), Sosyoloji, Dora Yayınları, Bursa
3. www.cnnturk.com/turkiye/son-5-yilda-cocuk-gelin-sayisi(11.11.2017)
4. www.cnnturk.com/dunya/cocuk-gelin-sayisi(11.11.2017)

DAVRANIŞSAL İKTİSADIN RETORİĞİ

HAVVA SERİM

Araştırma Görevlisi Gazi Üniversitesi, İktisat Bölümü
havvaserim@gazi.edu.tr

EBRU IŞIK

Araştırma Görevlisi Gazi Üniversitesi, İktisat Bölümü
ebruisik@gazi.edu.tr

ÖZET

Davranışsal iktisat başlığı altında toplanan iktisadi yaklaşımların ortak amacı iktisadi karar alma süreçlerinin arka planına ışık tutarak, bu süreçlerde etkili olan ancak göz ardı edilmiş, bilişsel yeti ve sosyal etkenlerin önemini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda davranışsal iktisat zaman içinde farklı yol haritaları izleyerek farklı argümanlar ortaya koymuş; uzlaşılar ve ayrışmalar ile günümüzde sahip olduğu retorığı yapılandırmıştır. Dolayısıyla, davranışsal iktisadın, yerleşik iktisadın bir kolu mu yoksa ona alternatif üretme çabası mı olduğuna dair yapılan tartışmalar, tarihsel süreç içinde kullandığı söylem ve araçların farklılaşmasından kaynaklanmaktadır.

Başta psikoloji olmak üzere diğer sosyal bilimlerle de ortak araştırma yöntemine sahip olan davranışsal iktisat, *homo economicus* eleştirisiyle çıktığı yola bugünlerde yeni davranışsal varsayımları yerleşik modellere entegre etme çabasıyla devam etmektedir. Söz konusu çaba, ilgili literatür içinde eleştirilere zemin hazırlamakla birlikte, çoğunlukla destek bulmaktadır. Bu durum davranışsal iktisadın çoklu alanlardan beslenen yapısıyla örtüşen açık fikirli tutumu göz önüne alındığında şaşırtıcı görülmemektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı davranışsal iktisadın tarihsel süreç içinde farklılaşan retorığını ilgili literatürün temsilcileri içinden seçilen Herbert A. Simon, Daniel Kahneman, Nathan Berg ve Richard H. Thaler'in söylemleri aracılığı ile örneklendirerek ele almaktır.

İrdeleme sonucunda davranışsal iktisadın retorığının yerleşik iktisada yakınsamış olduğu görülmüş olsa da son kertede bu duruma ilişkin bir uzlaşıdan söz edilmesi mümkün görülmemektedir.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İktisat, Retorik, İktisatta Yöntem

DİN ALGISI VE DİNDARLIĞIN KARİKATÜRLER ÜZERİNDEN ANALİZİ: YİĞİT ÖZGÜR ÖRNEĞİ

FATMA KENEVİR

Arş. Gör. Dr. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din Sosyolojisi Anabilim Dalı
fkenevir@ankara.edu.tr

ÖZET

Karikatür, bir durumun, nesnenin, insanın veya bir olayın özellikle belirli bir yönünün alaylı olarak insanı güldürecek ve güldürürken de düşündürecek şekilde abartılı biçimde betimlenmiş çizimidir. Diğer bir ifadeyle, belirli bir durumun gülünç ve çarpıcı yanını yakalayıp, onu öne çıkartarak, abartılmış çizgilerle gülmeceye dönüştürülmesidir. Teknoloji ve internet aracılığıyla yaşanan hızlı değişimler ise, hem din kurumunu etkilemekte hem de eski ve yeninin yanyana bulunması ile kimi zaman ironiyi beraberinde getirmektedir. İroniden ve çelişkiden beslenen karikatürler içinse bu durum temel malzeme olmaktadır. Abartılı bir sanat dalı olarak tanımlanan karikatürlerin tek amacı abartma değil, aynı zamanda duruma dikkat çekmektir. Bu bağlamda araştırmanın amacı da, din kurumunun toplumda yaşanan hızlı değişimler karşısında nasıl etkilendiği ve karikatürler aracılığıyla bu durumun nasıl aktarıldığını ortaya koymaktır. Yapılan bu araştırmanın örneklemini, din algısı ve din adamlarına karikatürlerinde sıklıkla yer veren Yiğit Özgür'ün çizimleri oluşturmaktadır. **Yöntem:** Yapılan bu çalışmada, karikatürlerin çözümlenmesi için göstergebilimsel çözümleme tekniğinden faydalanılmıştır. Bu yöntemin seçilmesinde, mizah malzemesi olarak din kurumunun nasıl yansıtıldığını ortaya koyma amacının yanı sıra açık(ortada) olarak görünenin altında görünmeyen anlamlara da ulaşma çabası etkili olmuştur.

Semboller ve simgelerden faydalanan karikatürler arasında din kurumunu konu edinen karikatürler içinde birçok anlam barındırmaktadır. Bu karikatürler incelendiğinde, din anlayışının/dindarlık algısının eleştirisini barındıran karikatürler, din ile teknolojinin/bilimin karşılaşmasını konu edinen karikatürler, din ve toplumsal cinsiyet temalı karikatürler şeklinde çeşitli gruplamalara gidilebileceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Karikatür, Din, Toplumsal Değişme, Din Algısı, Din Adamı.

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARIN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

OKTAY KIZILKAYA

Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, okizilkaya@ahievran.edu.tr

ÖZET

Piyasaların küresel anlamda etkinliği ve bütünleşmesi son yılların en önemli ekonomik gelişmeleri arasında gösterilmektedir. Küreselleşme ile beraber çok uluslu şirketlerin dünya genelinde yapmış oldukları yatırımlar ülke ekonomileri için önemini artırmıştır. Çok uluslu şirketlerin buldukları ülkeler dışında yapmış oldukları fiziki yatırımlar doğrudan yabancı yatırım olarak ifade edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin iktisadi büyüme hedefini gerçekleştirme yolunda karşı karşıya olduğu tasarruf yetersizliği, bu ülkeleri dış kaynaklardan özellikle doğrudan yabancı yatırımlardan yararlanma yoluna itmiştir. Türkiye ekonomisinde son dönemlerde ortaya konulan makro ekonomik politikalarla beraber doğrudan yabancı yatırımların artma eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, Türkiye ekonomisinde doğrudan yabancı sermaye yatırımları ve ekonomik büyüme arasındaki etkiler çeyrek dönemlik veriler (1989-2016) yardımıyla araştırılmıştır. Bu amaçla serilerin farklı düzeyde durağanlığına imkân tanıyarak kısa ve uzun dönem katsayı tahmini yapan sınır testi ve ARDL yönteminden faydalanılmış ve elde edilen sonuçların doğruluğu Granger Nedensellik tekniğiyle de sınanmıştır. Ampirik bulgular, Türkiye ekonomisinde söz konusu dönemde doğrudan yabancı yatırımların ekonomik büyümeyi pozitif yönde etkilediğini göstermiştir. Uygulama sonuçlarından hareketle; doğrudan yabancı yatırımların ekonomik büyüme üzerindeki etkisi göz ardı edilemez. Çünkü doğrudan yabancı yatırımlar ev sahibi ülkenin sermaye stokunu artırmakta, yeni teknolojilerin kullanımına imkân tanımakta, yönetim ve bilişim alanlarına katkı sağlamakta ve ülkenin üretim kapasitesini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları, Sınır Testi ve ARDL Yöntemi, Türkiye.

THE EFFECT OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF TURKEY

Abstract

Global effectiveness and integration of markets are seen as one of the most important economic developments. With the globalization, the investments that multinational companies have made around the world have increased their importance for economies. Physical investments made by multinational companies outside of the countries are expressed as foreign direct investments. The inadequacy of savings, which developing countries are faced with in pursuing the goal of economic growth, have pushed these countries to benefit from external sources, especially foreign direct investments. It is observed that foreign direct investment tends to increase together with the macroeconomic policies recently applied in Turkey. In this study, the effect of direct foreign investment and economic growth between the period 1989-2016 in Turkey are investigated by using quarterly data. For this purpose, ARDL bound testing method which estimate the short and long term coefficient by allowing the series to be stable at different levels is applied. Furthermore, Granger Causality test is utilized to determine the direction of relationship between the variables. Empirical findings show that foreign direct investment affects economic growth positively in this period. According to empirical results, the positive impact of foreign direct investment on economic growth is nonignorable for the reason that increase in capital stock, new technological developments, contribution to the field of management and informatics in host countries.

Key Words: Economic Growth, Foreign Direct Investment, ARDL Bound Testing.

**ERGENLİK DÖNEMİNDE İLETİŞİM:
AİLE ve EĞİTİM ORTAMI**

BİLGE TOPALOĞLU

Rehber Öğretmen-MEB bilge-pdr@hotmail.com

ELİF BERBEROĞULLARI

İngilizce Öğretmeni-MEB berberogullarielif@gmail.com

GAMZE HAKTANIR

Türkçe Öğretmeni-MEB g_haktanir@hotmail.com

MELTEM AKSAKBAĞI ERSÖZ

İngilizce Öğretmeni-MEB meltem207@hotmail.com

ÖZET

İletişim, günlük yaşamın bir parçası olarak, insanın bulunduğu her yerde olan bir süreçtir. İletişim sürecinin insanlar üzerindeki etkisine yönelik çalışmalar ilk kez 20.yy da gerçekleştirilmiştir. İletişim ile ilgili bilinen yaygın üç yaklaşım söz konusudur. Bu farklı yaklaşımlara göre iletişimin farklı tanımları yer almaktadır. Uyarıcı-Tepki modeli iletişim süreçlerinin kişilerin tutum ve davranışlarını varsayarken, Genel İletişim Formülü ise iletişimi, kaynaktan alıcıya bir iletişim kanalı ile gönderilen mesaj olarak adlandırmaktadır. Shannon ve Weaver modeli ise iletişimin kaynaktan hedefe doğru ileti seti olarak tanımlamaktadır. En genel tanımıyla bilgi, duygu ve düşüncelerin çeşitli yollarla karşı tarafa aktarılma süreci olan iletişim, özellikle ergenlik çağında olan genç bireyler için önemli bir kavramdır. Ergenlik döneminde bulunan bireyler aile ve kendi çevresiyle sağlıklı ve etkili iletişim kurma konusunda çok çeşitli sorunlar yaşamaktadır.

Ergenler hem buldukları psikolojik durumları hem de yaşları itibariyle farklı çatışma biçimleri yaşama eğilimindedir. Birçok çalışmayla ortaya konulduğu gibi, bu çatışmalar da onların içinde buldukları aile ve eğitim ortamında gerçekleşmektedir. Bu çalışmanın amacı, ergenlerin aile ve eğitim ortamında yaşamakta oldukları çatışmacı iletişim kurma biçimlerini incelenmesidir. Bu çalışmada iletişimin tanımı, iletişim modelleri, ergenlikte aile içinde yaşanan iletişim çatışmaları ve çözüm yolları, ergenlikte eğitim ortamında yaşanan iletişim çatışmaları ve çözüm yolları üzerinde durulmuştur. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Ergenlik, Aile, Eğitim, Eğitim Ortamı

GİRİT GÖÇMENLERİNDE YEME İÇME KÜLTÜRÜ

ALİ SELÇUK

Doç. Dr. Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Halk Bilimi Bölümü,
aliscuk33@hotmail.com

Bu çalışma yeme içme kültürünün toplulukların sınırlarını belirleme ve sürdürmekteki etkisini bir Giritli göçmen köyü olan Melemez örneğinde ele almayı amaçlamaktadır. Çalışmada kullanılan veriler etnografya ile oluşturulmuştur. Saha araştırması göstermiştir ki, bir göçmen topluluğu olarak Girit göçmenlerinin kendilerini ayrı bir topluluk olarak inşa etmelerinde, ayrı bir topluluk olarak sürdürmelerinde yeme içme kültürü etkili olmaktadır.

Girit göçmenleri 1898 yılında Anadolu'ya zorunlu göç ile gelmiş ve yerleşmiş bir topluluktur. Girit göçmenlerinin ayrı bir topluluk olarak sosyal ve kültürel yaşamlarını sürdürmelerinde yemek ve yeme içme kültürleri belirleyici olmaktadır. Kendi deyimleriyle "ot, et ve şarap" ağırlıklı yeme kültürüne sahip olan Girit göçmenleri, bunu topluluklarının ayırıcı bir özelliği olarak görmektedir. Egemen kültürden onları radikal bir biçimde ayıran yeme alışkanlıkları da bulunmaktadır. Bunlardan ilk akla geleni hohlüs yani salyangozdur. Bunun dışında zeytinyağı ve şarap üreticiliği de Girit göçmenleri arasında yaygın uygulamalardan birisidir. Topluluk içinde bazı aileler zeytinyağını markalaştırarak modern kapitalist üretim süreçlerine eklemlemiştir. Daha yaygın olarak zeytinyağı, sirke ve şarabı kendi tüketimleri için ya da geleneksel yöntemlerle pazarlamak için üretmektedirler. Özellikle şarap egemen kültürün Girit göçmenlerine bakışı üzerinde etkili olmuş görünmektedir. Zira yörede Girit göçmenlerine şarabiler denmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girit göçmenleri, yeme içme kültürü, topluluk.

İÇ VE DIŞ DİNAMİKLER EKSENİNDE CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM PROGRAMLARI

H. NİHAT GÜNEŞ

Yrd. Doç. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

ÖZET

Bir ülkenin toplumsal yapı hedeflerinin takip edilebileceği en uygun alanlardan biri, eğitim sistemi ve ona kaynaklık eden eğitim programlarıdır. Eğitim programları, arzu edilen toplumsal yapıya uygun bir beşeri sermaye profilinin; kısa, orta ve uzun vadede yetiştirilmesi hedefine uygun olarak yapılandırılır. Diğer taraftan bu programların yenilenmesi ihtiyacı; ülkenin iç dinamikleri ile dünya konjonktürü arasında, bağımlılık ilişkileri ve ortak çıkarlar temelinde kurulan dönemsel bağların bir sonucu olarak ortaya çıkar. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana; 1926, 1936, 1948, 1962(68) ve 2004 yıllarında beş ilköğretim programı uygulamaya konulmuştur. 2017 yılında görüşe sunulan yeni programla bu sayı, altıya ulaşacaktır. Yürürlüğe konulan ilk program, yeni kurulan bir ülkenin toplumsal vizyonu hakkında en temel düşünsel çerçeveyi sunarken zaman içinde bu çerçevenin revize edildiği görülmüştür. Ancak bu revizyonist politikanın nedeni, yeni Cumhuriyet'in vizyonunda yaşanan değişmeden ziyade dünya konjonktüründe yaşanan dalgalanmalardır. Örneğin, 1936 yılında gerçekleşen program değişikliğinin temelinde 1929 Dünya Büyük Buhranı'nın izlerini görmek mümkünken 1948 Programı, 2.Dünya Savaşı sonrası gündeme gelen Yeni Dünya Düzeni'nin ruhuna uygun olarak demokrasi vurgusunu öne çıkarmaktadır. Benzer şekilde, 1962 yılında hazırlanıp 1968 yılında uygulamaya giren program ise sanayi yatırımlarının önem kazandığı bir dönemim girişimcilik becerisini teşvik eder niteliktedir. Bahsi geçen eğitim programları, yöntem ve içerik bakımından getirdikleri yeniliklere karşın, genç Cumhuriyet'in ideolojik ekseninden pek fazla uzaklaşmamıştır. Oysa 2004 yılında uygulamaya giren program, Cumhuriyet'in; ulusalcı, merkezîyetçi ve bürokratik karakterine karşın, 80'li yıllarda başlayan ve giderek baskın hale gelen neo-liberalizasyon sürecinin bireyci, küresel, sınırlı devlet karakterine uygun bir toplumsal yapı projesini önümüze koymaktadır. Bu çalışmada; Cumhuriyet dönemi kuruluş süreci eğitim politikalarından başlanarak 2000'li yıllara kadar yürürlükte kalmış eğitim programları değerlendirmeye tabi tutulacak, programlar dolayısıyla gözlenen değişimin temelindeki iç ve dış dinamikler tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Programları, Cumhuriyet Dönemi, Toplumsal Yapı

PRENS SABAHATTİN'İN EĞİTİM YAKLAŞIMININ DÜŞÜNSEL KAYNAKLARI VE SINIFSA TEMELLERİ

H. NİHAT GÜNEŞ

Yrd. Doç. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

ÖZET

Tarihimizin ilk önemli sosyologları arasında yer alan Prens Sabahattin, ülkenin içinde bulunduğu sıkıntılarının asıl kaynağının sosyal yapı ile alakalı olduğunu savunarak bir sosyal değişme tezi öne sürmek istemiştir. Tanzimat döneminden başlayarak yürütülen tartışmaların tamamı ona göre yüzeysel ve sıkıntının kaynağından uzak bir biçimde yürütülmektedir. Genel anlamda, Abdülhamid'in rafa kaldırdığı meşrutî sistemin geri getirilmesi durumunda sorunların çözüleceğine dair kanaatin yaygın olduğu düşüncesinde olan Prens Sabahattin'e göre mesele, yönetim biçimiyle alakalı değildir. İster mutlakiyet ister meşrutiyet isterse cumhuriyet idaresi olsun, eğer bir toplum, devletin iradesi ile biçimlendiriliyorsa bu toplumda ilerlemenin temel dinamikleri mevcut değildir. Ona göre, gelişme dinamiğinin kaynağı, özgür iradeye sahip olan bireydir. Türk toplumunda bireyler; kendi ayakları üzerinde durmayı başaramayan, başta aile olmak üzere varlığını topluma ve devlete dayandıran bağımlı bir kişilik geliştirmişlerdir. Bunun sebebi, devletin ve toplumun, kendisini bireyin üzerinde tanımlayan korumacı ve müdahaleci baskılama aracı haline dönmesidir. O nedenledir ki; teşebbüs-i şahsi ve adem-i merkeziyet ilkeleri üzerine kurulu bir sosyal yapı reformuna ihtiyaç vardır ve bunun en etkili araçlarından biri eğitimidir. Prens Sabahattin'in ele aldığı temel kavramlar ve savunduğu fikirler Türk düşünce dünyası açısından yeni ve önemli tartışma konularını gündeme getirmiştir. Bu fikirlerin, daha çok siyasal düzlemde tartışılmasının iki temel sebebi olmuştur. Birincisi, dönemin sosyal bilimlere yönelik ilgisinin, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan kurtuluş yollarının aranması yönündeki siyasal kaygılardan kaynaklanması, ikincisi ise Prens Sabahattin'in gündeme getirdiği kavram ve tezlerin ülkenin siyasal yelpazesi içinde yer alan bazı etkili çevrelerin talepleri ile örtüşmesidir. Prens Sabahattin'in fikirlerinin kaynağı olan Fransa'ya ve Science Sociale ekolünün düşünsel yapısına bakıldığında aynı fikirlerin burada da siyasal kaygılardan kaynaklandığı görülmektedir. Demolins ve Le Play gibi isimlerin etkili olduğu bu ekolün ortak özelliği, kapitalizmin getirdiği yeni sosyal koşulları reddeden, karşı devrimci bir duruş sergilemeleridir. İngiltere'yi ideal model olarak göstermelerindeki temel sebep ise, feodal unsurların güçlerini koruduklarına

duydukları inançtır. Prens Sabahattin'in bu ekolden edindiği düşünce sistematığının temel kavramlarından olan adem-i merkezîyet, feodal unsurların özerkliğini koruyor olmalarını sağlayan İngiliz merkezîsizlik siyasetini, kişisel girişim ise, yine bu sınıfın yeni girdiği ticari ilişkilerin temelini oluşturan ticaret serbestisini ifade etmektedir. Bu çerçeveden ele alındığında, Prens Sabahattin'in düşünceleri ve eğitim anlayışına ilişkin değerlendirmelerin, söz konusu düşünsel kaynaklar ve onların sınıfsal temelleri ile birlikte yapılması daha sağlıklı bir perspektif sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Prens Sabahattin, Sosyal Yapı, Eğitim

İKİ AYRI KENDİLİK TANIMI: AİDİYET VE KİMLİK

İLKAY ŞAHİN

Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,
isahin@erciyes.edu.tr

ÖZET

“Kimlik” ve “aidiyet” ülkemiz sosyal bilim çalışmalarında aralarındaki ontolojik farklılıklar ve bağlamsal ayrılıklar dikkate alınmaksızın aynı sosyal gerçekliği karşılıymuşçasına bir arada kullanılmaktadır. Ayrıca kimlik oldukça ayrıntılı açıklamalara konu olurken aidiyet sanki kimliğin bir arketipiymişçesine kimlik kavramının içine yuvarlanarak ve eritilerek ele alınmakta ve/ya kimlik kavramının yanına amaçsızca öylesine yerleştirilen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kimliği merkeze alan, aidiyeti ise kimliği kurmanın tali bir fenomeni olarak gören bu bilimsel yaklaşım, Batılı toplumsal düzenin modernleşmeyle birlikte nasıl değiştiğini, doğal topluluklara ve aidiyete ne olduğu sorusu üzerinden cevaplandırılan rasyonelleşme teorilerinin Batılı sosyal gerçekliğe dair doksalarıyla birlikte ülkemiz sosyal bilimlerine aktarılışının bir sonucudur.

19. yüzyıl sosyal bilimleri içinde üretilen, Batılı sosyal gerçekliği bilimsel bir inceleme konusu olarak ayrıştırmaya, böylelikle de bilimsel disiplinlerin işlevsel olarak farklılaşmasına olanak tanıyan anılan rasyonelleşme tezleri öncelikle “modern biz” ve “premodern öteki” antinomisinden hareketle iki ayrı sosyal gerçekliği tanımlamıştır. Buna bağlı olarak Batılı modern sosyal gerçekliği bilimsel bir inceleme konusu, sosyolojiyi de bu modern gerçekliği açıklamanın bilimi olarak ayrıştırmıştır. Modern sosyal gerçekliğin teşekkülünü ise dinsel rasyonelleşmenin neden olduğu, “aidiyetten kimliğe”, “doğal topluluktan” “rasyonel topluluğa” evrilen bir değişim süreci bağlamında açıklamıştır. Buna göre Batı medeniyetinin “inanç kardeşliği” şeklinde nesnelleşen aidiyet biçimi rasyonelleşme tarafından bozulmuş, rasyonelleşme geleneği –ki kastedilen dindir- yerinden sökülmüş, inanç kardeşliğini parçalamış, aidiyeti ve bu doğal irade üzerinde yükselen cemaati eriterek çoğulcu bir ortamı ve “ötekilik” tasavvurunu açığa çıkarmıştır. Modern dönemde bireyler doğuştan sahip oldukları mensubiyeti bir yana bırakarak ötekilik tasavvurları ve rasyonel tercihlerinden hareketle, modern bir kendilik tanımı olan kimliği üretmeye koyulmuşlardır. Öte yandan bu ilk dönem rasyonelleşme tezleri Batılı modern sosyal gerçekliği, premodern Batı dışı sosyal gerçeklikle kurduğu antinomiler vasıtasıyla ayrıştırmıştır. Bu bağlamda olmak

üzere Batı dışı premodern bağlamların sosyal düzenleri kan ve soy akrabalığına dayalı “ritüel akrabalık” ve geleneksel bir kendilik tanımı olan aidiyet ile ilişkilendirilmiş, dahası bu ritüel kardeşlik Batı dışı premodern alanların asla modernleşmemelerine neden olan irrasyonelliklerinin kaynağı olarak takdim etmiştir. Doğal toplulukları ve geleneği, yani irrasyonel ve müphem olanı karşılayacak biçimde kullanılan ritüel akrabalık ve aidiyet hızla silikleşirken kimlik ve rasyonel topluluk teması sosyolojinin temel tartışmalarından birisi haline gelmiştir. Buna paralel olarak Batılı sosyal gerçekliğin rasyonelleşmenin etkisiyle geçirmekte olduğu aidiyet/anlam krizi eylem ve inanç karşıtlığı temelinde sistematik teorilere dönüştürülmüş ve 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sekülerleşme ve/ya topluluk kuramları içinde tartışılmaya devam edilmiştir. Bu bakımdan sekülerleşme teorileri sanılanın aksine temelde dine ne olduğundan daha ziyade Batı geleneğine ve Batılı topluluğa ne olduğu sorusunu mevzubahis edinmektedir. Sonuç olarak 19. yüzyılda Batılı sosyal düzenin rasyonelleşmesinin aidiyet ve doğal topluluk üzerinde yarattığı etkileri açıklamak üzere geliştirilen rasyonelleşme tezleri, modern sosyal düzenin mensubiyet biçiminin kimlik olduğuna dair bir varsayımı üretmiş, bu varsayım sekülerleşme gibi daha sistematik teoriler içinde birer doksaya dönüşerek kalıcı hale gelmiştir. Bununla da kalmamış Batı ve Batı dışı modern sosyal gerçeklik alanları arasında öngördüğü tüm antinomileriyle birlikte ülkemiz gibi Batı dışı geleneksel sosyal gerçeklik alanlarına olduğu gibi taşınmıştır. Buna bağlı olarak da Batılı sosyal bilimlerin kendi modern sosyal gerçekliğini ayırıştırmak ve bilimsel bir inceleme konusu haline getirmek üzere ilgi alanı dışına ittiği doğal topluluk ve aidiyet tipi kendilik tanımı Türkiye’de de sosyolojinin sınırları dışında kalmıştır. Doğal topluluk, aidiyet ve gelenek gibi konular, doğal topluluklardan müteşekkil sosyokültürel yapısı nedeniyle ülkemizi antropolojik bir araştırma sahası olarak gören Batılı antropologlar tarafından etnografyayla çalışılmıştır. Böylece, rasyonelleşme teorilerinin Batılı sosyal gerçekliğe dair bilimsel varsayımlarıyla birlikte ülkemize uyarlanması kendi sosyal gerçekliğini bir bütün olarak göremeyen bir sosyal bilim pratiğini üretmiştir. Gelenek ve modernlik arasında bir geçiş toplumu olması itibarıyla aidiyet ve kimliğin, doğal ve rasyonel toplulukların bir arada bulunduğu bir sosyokültürel yaşama sahip ülkemizde, gerek sosyoloji gerekse de antropoloji aidiyet ve kimlik arasındaki ontolojik farklılıkları, temsil ettikleri sosyal gerçekliğin ayrılığını dikkat almaksızın her türlü mensubiyet biçimini kimlik olarak gören ve genelleyen bir anlayış biçimini yerleştirmiştir. Bununla da kalmamış, kimlik odaklı sosyal bilim

çalışmaları ampirik gerçeklik alanına etki eden sonuçları üretmiştir. Aidiyetten kimliğe, doğal topluluklardan rasyonel topluluklara doğru seyredecek bir modernleşme tipi için entelektüel bir model olma, doğal iradeye dayalı aidiyet yerine rasyonel iradeye dayalı, diyalektik bir etkileşim ve ötekilik tasavvurundan hareket eden kimlik inşası için bir meta bellek olma işlevini görmüştür.

Bu çalışmanın konusu ayrı sosyal gerçekliği karşılayan, ontolojik olarak birbirinden farklı mensubiyet biçimleri olarak aidiyet ve kimliktir. Amacı ise gelenek ile modernlik arasında bir geçiş toplumu olarak aidiyet ve kimliklerin aynı anda üretildiği bir sosyokültürel bağlamı temsil eden ülkemizde, sosyal bilimlere aidiyet ve doğal toplulukları kendisine konu edinmekten alıkoyan bilimsel aktarmacılığa ve bu aktarmacılığın yarattığı sınırlılıklara ve sorunlara, buradan hareketle de yerli bir sosyal bilim pratiğinin gerekliliğine dikkat çekmektir.

Ayrıca aidiyet ve kimliğin ontolojik farklılıklarını, temsil ettikleri sosyal gerçekliği ve inşa ettikleri topluluk tiplerini dikkate alarak açıklamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, Kimlik, Doğal Topluluk, Rasyonel Topluluk

ENERJİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ KISITI: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR UYGULAMA

ALİ GÖKHAN YÜCEL

Arş. Gör. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

agyucel@erciyes.edu.tr

ÖZET

Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin hızlı kalkınmayı sağlama çabalarıyla birlikte, enerji günümüzde ekonomik büyüme sürecinin kilit bir girdisi konumuna gelmiştir. Üretimin giderek artan miktarlarda enerjiye bağımlı olması nedeniyle enerji, sürdürülebilir bir büyüme için kritik bir girdi konumundadır. Özellikle son on beş yılda Türkiye hızlı bir ekonomik büyüme göstermiş ancak bu büyüme %75'e varan bir enerji bağımlılığını da beraberinde getirmiştir. Ekonomik büyüme sürecinde Türkiye'nin enerji güvenliğini sağlayamamış olması enflasyon ve cari açık gibi makroekonomik sorunlarının temel nedenlerinden birisidir. Nitekim son on iki yıllık dönemde enflasyonun temel bileşenlerine bakıldığında enerji yaklaşık %15 ile ikinci sırayı alırken, cari işlemler dengesinin milli gelire oranı 2015 yılında -3,7 iken, enerji hariç bırakıldığında bu oran %0,1'dir. Bu makroekonomik dengesizliklere ilave olarak, enerjinin kıt bir faktör olması üretim üzerinde bir kısıt oluşturmakta ve bu nedenle ekonomik büyüme rakamları da etkilenmektedir. Türkiye ekonomisinde enerjinin ekonomik büyüme üzerinde ne kadarlık bir kısıt oluşturduğunun tespiti doğru makro ekonomik politikaların izlenmesi yönünden önem arz etmektedir. Bu çalışmada, öncelikle David Romer'in büyüme engeli modeli teorik olarak ortaya konulacak, daha sonra ise ampirik olarak eşbütünleşme testleri uygulanarak enerjinin Türkiye'nin ekonomik büyümesinde ne kadarlık bir kısıt oluşturduğu hesaplanacaktır. Uygulama sonuçlarından hareketle politika önerilerinde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Büyüme Engeli, Ekonomik Büyüme, Enerji, Eş Bütünleşme,

GÜNÜMÜZDE ÇEVRE SORUNLARININ TEMEL NEDENİ OLARAK İNSAN MERKEZCİLİK VE BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ OLARAK ÇEVRE EĞİTİMİ

BİLAL ÇILKAYA

bilal_cilkaya@ohu.edu.tr

ÖZET

Her canlı yaşamak için temiz bir çevreye, doğanın sunmuş olduğu imkanlara ihtiyaç duyar. Hava, toprak ve su temiz olduğu ölçüde canlılar yaşamlarını sürdürebilir, gelecek nesiller refah içinde yaşayabilirler. Ancak diğer tüm canlılar içinde en fazla insan doğayı dönüştürerek hayatta kalabilme becerisine sahiptir ve bu beceri ile birlikte var olduğu günden bu yana doğayla bir mücadele içindedir. Bu mücadele, özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte öyle büyük boyutlara ulaşmıştır ki artık insan sadece hayatta kalabilmek için değil, daha fazla birikim ve kazanç uğruna doğayı yok ederek mücadelesini sürdürmektedir. Yok olan ormanlar ve türler, kirlenen çevre ve değişen iklim koşulları bu mücadelenin olumsuz sonuçlarını tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. İnsanın sadece kendisini merkeze alarak doğayı bir araç konumuna indirgemesi ve tüm üretim-tüketim faaliyetlerini bu doğrultuda gerçekleştirmesi ile artık doğanın taşıma kapasitesi de tükenme noktasına gelmiştir. Ancak insan da tıpkı diğer canlılar gibi yaşamak için doğaya muhtaçtır ve bu tehlikeli sürecin insanın da sonunu getirmeyeceği garanti edilemez. Bu nedenle, insan doğayla uyumlu yaşamı kendisine rehber edinmelidir. Çevre bilincinin bu noktada çok önemli bir işlevi ortaya çıkmaktadır. İnsan-doğa ilişkilerinde, çevre eğitimi ile kazandırılacak çevre bilinci ile güçlendirilen nesiller, daha güvenli yarınların teminatı olabileceklerdir. Bu çalışmada çevre sorunlarının temel nedeni olarak insan merkezilik ele alınarak, bir çözüm önerisi olarak çevre eğitimi faaliyetlerinin önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Sorunları, İnsan Merkezilik, Doğa, Çevre Eğitimi

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜ: TÜRKİYE'DE KADIN GİRİŞİMCİLİĞİNE SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ

KASIM KARAMAN

Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi
kasimkaraman@hotmail.com

ÖZET

Risk ve kar kavramlarını barındıran girişimcilik, iktisadi bir kavram olarak öne çıkmasına karşılık, son yıllarda başta psikoloji ve sosyoloji olmak üzere, farklı disiplinler açısından önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Psikolojik yaklaşımlar genellikle iktisadi risk/kar yönelimli ekonomik eylemlere yönelen bireylerin tutum ve davranışlarına odaklanırken; sosyolojik bakış açıları girişimcilik ile toplumsal yapı arasındaki ilişkiye odaklanmakta ve girişimciliği toplumsal şartlarla ilişkili olarak ortaya çıkan bir eylem biçimi olarak ele alınmaktadır.

Bu bildiri, Türkiye'de girişimcilik ve kadın girişimciliği konusunu, literatüre bağlı olarak, sosyolojik bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de kadın istihdamı ve kadın girişimciliği toplumsal cinsiyet anlayışı ve kadın girişimciliği, kadın girişimciliğinin önündeki engeller, girişimci kadın profilleri ve kadın girişimciliğinin geliştiği sektörler analiz edilmektedir.

Araştırma bulgularına göre, girişimcilik faaliyetleriyle toplumun sosyo-kültürel yapısı arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle girişimcilik, farklı kültürlerde farklı biçimlerde şekillenmekte ve ülkeden ülkeye, hatta ülke içerisinde bölgeden bölgeye farklılaşabilmektedir.

Türkiye'de kadın girişimciliği çoğunlukla hizmet sektörü içinde, yerel taleplerle şekillenen bir görüntü yansıtmaktadır. Bu çerçevede, kadın girişimciliğinin cinsiyet temelli kadınlık rollerinin rasyonelleştirilerek piyasaya arz edildiği küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak şekillendiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Kadın Girişimciliği, Toplumsal Cinsiyet

KÜLTÜRLEME SÜRECİNDE ERKEKLİĞİN OLUŞUMLARI: KUŞAKLARARASI DEĞİŞİM MERSİN ÖRNEĞİ

MEHMET GÜNGÖR

Yard. Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Mersin, Türkiye
megungor06@gmail.com

ÖZET

Türkiye de “erkeklik” hakkındaki alan yazın incelendiğinde genellikle cinsiyet ayrımcılığının kadınlar lehine yoğunlaşmış olduğunu görmekteyiz. Toplumsal cinsiyet çalışmalarına erkek ve erkekliğin de dahil edilmesi konunun bütünselliği açısından önemlidir. Erkek “erkek” doğmaz “erkek” yapılır. Bu toplumsallaşmanın ürünü olarak erkekliklerin oluşumunda temel teşkil eden sosyalizasyon süreçlerinin önemine ve bu süreçleri besleyen ve pekiştiren “homososyal yapıların evrenselliğine ayna tutar. Sosyalizasyonun bu evrensel niteliğinden Türk erkekleri de ayrı tutulamaz.

Bu çalışma erkeğin erkekleşme oluşumunun Türk toplumundaki süreçleri “evlilik, sünnet, askerlik ve şehitlik” açısından ele alınmıştır. Bilindiği üzere toplumumuz başına “çok” nitelemesini getirilebileceği kültür, etnisite ve mezhepsel yapıyı içeren bir zenginliğe sahiptir. Dolayısıyla çalışmada amaç, bu yapıların yukarıda anılan süreçlere ilişkin görüşleri belirlemek ve bireyin kendi erkek olma süreci ile çocuğu arasındaki erkeklik oluşum süreci arasındaki değişimi ortaya koymaktır. Çalışmada, konunun uzmanlarının görüşleri alınarak oluşturulan görüşme soruları, erkek çocuk sahibi 353 kişiye, kartopu örnekleme yöntemi uygulanarak yüz yüze görüşme şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın evreni Mersin ili merkezidir. Çalışmada yapılan görüşmeler elde edilen veriler SPSS 18 istatistik yöntemi ile analiz edilmiştir. Türk toplumunun bireyi erkek olarak algılamasını belirleyen “evlilik, sünnet, askerlik ve şehitlik” süreçlerine algıları ortaya konularak kuşaklar arası kültür aktarımı/değişimi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erkeklik, Kültürleme/Sosyalizasyon, Kültürel Süreçler

DAĞITIM YOĞUNLUĞU STRATEJİSİNİN MARKA SADAKATİNE ETKİSİ

PROF. DR. SEVTAP ÜNAL
ÖĞR. GÖR. İLKNUR TÜFEKÇİ

ÖZET

Günümüzde işletmeler hayatta kalabilmek, rekabet avantajı sağlamak ve rakiplerinden farklılaşmak için birçok karar almaktadır. Bu kararlardan bazıları dağıtım kanalıyla ilgili olmaktadır. İşletmelerin dağıtım politikaları ve buna bağlı olarak geliştirdikleri dağıtım yoğunluğu stratejileri müşterilerin markayı algılamalarını değiştirmektedir. Tüketiciler bazen istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak markaya ulaşmak için çaba harcamamayı isterken bazen de özel çaba harcanmasını isteyebilmektedir. İşletmeler tüketicilerin bu isteklerine dağıtım yoğunluğu stratejisiyle cevap vermektedir. Dağıtım yoğunluğu kavramı işletmenin pazardaki kanal sayısı ile ilgili bir kavramdır ve dağıtım yoğunluğu kararını verirken ürün ya da hizmetin türü, ürün yaşam döngüsü, tüketicilerin satın alma gücü ve davranışları etkili olmaktadır. Literatürde marka sadakatini belirleyen faktörlerle ilgili birçok çalışma yapılmış fakat dağıtım yoğunluğu politikaları göz ardı edilmiştir. Literatürdeki bu eksikliği gidermek amacıyla çalışma yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın ana amacı; dağıtım yoğunluğu stratejilerinden yoğun ve sınırlı dağıtım stratejilerini kullanan iki ev tekstili markasının dağıtım yoğunluğunun marka sadakatine etkisini ölçmektir. Bunun yanında farklı dağıtım yoğunluğuna sahip bu markaların, marka imajı, güven, algılanan kalite ve algılanan değer üzerindeki etkilerini görmek amaçlanmıştır. Araştırmanın kapsamında fiyat, konum ve hedef pazar açısından benzerlik gösteren, yoğun ve sınırlı dağıtım kanalları kullanan iki ev tekstili markası (Taç ve English Home) yer almıştır. Araştırmanın ana kümesini Erzurum merkez ilçede yaşayan kadın tüketiciler oluşturmuştur. Örneklem yöntemi olarak kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Anket çalışması yüz yüze mülakat şeklinde uygulanmıştır. Veriler SPSS 17,0 istatistik programı yardımıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler, korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, marka imajı oluşturmak için sınırlı dağıtım stratejisinin uygulanması gerektiği ayrıca sınırlı dağıtım stratejisini uygulayan markanın, yoğun dağıtım stratejisini uygulayan markaya göre değişkenler arasındaki ilişki veya etkinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani sınırlı dağıtım kanalı kullanan marka için markaya yönelik güvenin, algılanan değer ve algılanan kalitenin yükseldiği, markaya duyulan sadakatin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yoğun Dağıtım, Sınırlı Dağıtım, Marka Sadakati

İŞSİZLİK KARŞISINDA GENÇLİK

MURAT SERTPOLAT

Adıyaman Üniversitesi Sosyoloji Yüksek Lisans Öğrencisi
muratsertpolat@gmail.com

ÖZET

Günümüzün en büyük temel sorunlarının başında işsizlik gelmektedir. İşsizlik sadece ulusal bir sorun değil uluslararası da bir sorunu arz etmektedir. Ülkemizin özellikle genç nüfus potansiyeline sahip olması işsizlik olgusu içerisinde genç işsizliği oranını artırmaktadır. İşsizlik oranlarının hızlı bir şekilde arttığı Türkiye ve dünya da beraberinde bir çok toplumsal ve ekonomik problemi getirmektedir. Türkiye de özellikle genç nüfus oranının yüksek olması gençlerin sorunlarına hem toplumsal hem iktisadi bir boyut kazandırmaktadır. Gençler işsizlik karşısında ekonomik sorunların yanında sosyal problemlerde ciddi boyutlara neden olmaktadır.

Gençlere tam olarak istihdam sağlanamaması ve bu yönlü politikalar üretilmemesi genç işsizliğin giderek artmasına neden olmaktadır. Gençlerin işsiz olarak yaşamlarını sürdürmeleri bu duruma paralel olarak işsiz gençlerde ekonomik, sosyal, psikolojik problemlerin oluşmasına neden olmaktadır. Ekonomik kaygılarını gideremeyen gençler toplumsal bütünleşme ve sosyal uyum sorunu yaşamaktadır. Gelecek kaygısı yaşayan gençler işsizlik ile birlikte mahalle baskısı ve toplumsal sapmaya neden olacak davranışlara itilmektedir. Gençlerin işsiz olarak hayatlarını sürdürmeleri onların birçok sosyal sorunu da beraberinde getirmektedir. Toplumun bir parçası olan bireylerde oluşan sosyal sorunların toplumun işlevine ve uyumuna zarar vermektedir. Ülkemizde özellikle yükseköğretim sonrası gençlerde iş bulma ve çalışma zorluğu yaşanmaktadır. Üniversite mezunu gençlerin aldıkları lisans eğitimin genellikle çalışma alanlarıyla ilgili olmaması gençlerin işlerde kalıcı olamaması işsizliğe farklı bir boyut getirmektedir. Gençlere yönelik istihdam politikaları ve kalıcı çözümler üretilmemesi giderek genç işsizliğin artmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, İşsizlik, İstihdam, Ekonomi, Sosyal, Psikolojik, Sapma

UNEMPLOYMENT OVER YOUTH

MURAT SERTPOLAT

Adiyaman University Master of Sociology
muratsertpolat@gmail.com

ABSTRACT

Unemployment is at the forefront of today's biggest problems. Unemployment is not only a national problem but also an international problem. Our country having especially a potentially young population, increases the rate of youth unemployment in the case of unemployment. Unemployment rates rising rapidly Turkey and in the world are bringing together many social and economic problems. The proportion of especially young population in Turkey being high, gives a social and an economic dimension to the problems of young people. Within the unemployment, young people face both serious economic as well as social problems.

The fact that young people can not be fully employed and that these policies can not be produced is leading to an increase in youth unemployment. In parallel with this situation, unemployed young people are forced to live their lives as unemployed, causing economic, social and psychological problems. Young people who can not resolve their economic worries have troubles with social integration and social cohesion. Young people who have future anxieties along with unemployment are being pushed into behavior that will cause neighborhood pressure and social deviations. As young people continue their lives as unemployed they bring with them many social problems. The social problems that arise in the individuals, which are part of the society, harm the function and harmony of the society. In our country, there is difficulty in finding and working especially in post-higher education youth. The fact that the undergraduate education of university graduates is not related to the study areas usually leads to a different dimension to the unemployment that young people can not work permanently.

Key Words: Youth, Unemployment, Employment, Economy, Social, Psychological, Deviation

KAVRAM VE İÇERİK OLARAK KIRSAL GÖÇ VE KIRSAL SOSYOLOJİ

ERTUĞRUL GÜREŞÇİ

Yrd.Doç., Ahi Evran Üniversitesi İİBF-Kırşehir

ispir_ert@hotmail.com

ÖZET

Kırsal göç, kırsal yerleşim yerlerinden kentlere olan göçünü tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Bu tür göçler gerek kırsal gerekse kentlerde bir etki alanına sahip olup bu alan sosyal ve ekonomik yönden çeşitli şekillerde değerlendirilmektedir. Kırsal göçün kırsal toplumun özellikleri ile olan ilişkisi ve bu toplumun değişimi, kırsal sosyolojisinin ilgi alanına girmektedir. Ancak kırsal göç, kavram ve içerik olarak sadece sosyolojinin değil aynı zamanda iktisat, siyaset bilimi, kamu yönetimi, coğrafya ve tarım ekonomisi gibi bilim dallarının da ilgisini çekmektedir. Bu çalışmada kırsal göçün kavram ve içeriğinin genel olarak ortaya konulması ve kırsal sosyolojide ki yerinin tartışılması amaçlanmıştır. Çalışmada bu tür alanlarla ilgili yapılan bilimsel serler ve değerlendirmeler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal, Göç, Kırsal Göç, Sosyoloji, Kırsal Sosyoloji

ÇOCUKLARDA KORKU KÜLTÜRÜNÜN OLUŞUMUNA İLİŞKİN BİR KARŞILAŞTIRMA: GERÇEK VE SANAL GERÇEKLİK

SERDAR NERSE

Arş. Gör. Dr., Batman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü,
serdarnerse@yahoo.com

ÖZET

İçinde yaşadığımız çağda bilgiye erişim ve iletişim eskiye oranla çok daha kolay bir şekilde ulaşılabilir durumdadır. Bilgi erişimi; özellikle kitle iletişim araçları, sosyal medya uygulamaları ve son dönemde bunların tamamının altyapısı durumunda olan internet ile çok daha kolay bir duruma gelmiştir. İnternet; söylentiler ve çeşitli uygulamalar ile korku alanı ve kaos ortamı da olmaya başlamıştır.

Bireysel iyinin oluşumunda olduğu gibi toplumsallaşmanın oluşum ve hareket halinde de geçmişten günümüze şiddet ve korku olguları siyasal ve kültürel alanda birlikte yer bulmuşlardır. Korku olgusu, siyasal olarak toplumların yönetim biçimleri ve kültürel olarak da yaşayış biçimlerine kadar önemli bir yer tutmuştur. Bir yaşayış biçimi olarak korku, Frankfurt Okulu'ndan Max Horkheimer'ın da üstünde durduğu medya kavramıyla araçsal bir biçimde verilmekte ve sonrasında toplumun ideal ve hedefleri değiştirilerek ya da alınarak amaçsallaştırılmaktadır.

İnternet ve sanal hayat güvenliği, toplumsal güvensizlik, internet ile yayılan söylentiler, riskler sonrasında çocuklarda korkuların nasıl oluştuğu bu çalışmanın temel amacıdır. İnternet korku ve risklerini öğrenmek üzere çocuklara bir anket formuyla sorular yöneltilmiştir. Araştırmada tabakalı ve sistematik örnekleme kullanılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS analiz programı ile analiz edilmiştir. Çalışma neticesinde, gerçek ve sanal ortamdaki benzer ve farklı korkular, gerçek hayatın yerine geçmeye başlayan sanal ortamda korkunun yerine ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanal ve Gerçek, İnternet, Korku Kültürü, Çocuk, Çocuk Sosyolojisi

KÜLTÜREL MİRASIMIZ MEKİKLİ DOKUMALAR: KARACASU ETNOĞRAFYA MÜZESİ ÖRNEĞİ

SAADET NİHAL COŞKUN

Okt. , Adnan Menderes Üniversitesi,
Aydın Meslek Yüksekokulu, coskunn@adu.edu.tr

AYLİN DİLEK

Öğr. Gör. Dr, Adnan Menderes Üniversitesi,
Aydın Meslek Yüksekokulu, adilek@adu.edu.tr

ÖZET

Toplumların varlığının ve kültürünün önemli bir göstergesi, insanlık tarihine yaptıkları olumlu katkılar ve bıraktıkları eserlerdir. Anadolu'da yaygın olarak kullanılmış olan geleneksel mekikli dokumalar da geçmiş ile günümüz arasında köprülerin kurulmasına olanak sağlayan değerlerimizdendir.

Tarihi değerlerimiz ile kültürümüzü yansıtan ve günümüze ışık tutan müzelerde mekikli dokumaların eski örneklerinin derlenmesi, belgelenmesi ve sergilenmesinin önemi gün geçtikçe artmaktadır.

Osmanlı sarayının 1550'li yıllarda Aydın sancağından 200 adet kilim sipariş etmesi, zamanında Karacasu'nun dokumacılıkta önemli merkezlerden biri olduğunu göstermektedir. Karacasu'da 1940'lı yıllarda Mekikli dokumacılık ekonomik olduğu kadar tarihi, kültürel ve sosyal öneme de sahip olmuştur. Bu yörede el tezgâhlarında dokunan mekikli dokuma kumaşlar, Karacasu bezi ismi ile tanınmaktadır.

Bu çalışmada Karacasu Etnografya Müzesinde sergilenen Karacasu bezi örnekleri incelenmiştir. Tümdengelim çalışma modeli izlenmiş ve verilerin elde edilmesinde alan araştırması, gözlem ve söyleşi teknikleri kullanılmıştır. Bu alanda hazırlanmış görsel ve yazılı kaynaklar taranmıştır. Karacasu Etnografya Müzesindeki envanter kayıtlarına bağlı kalarak Karacasu bezi ve bu bezden yapılan ürünler incelenmiş ardından fotoğraflanarak belgelenmiştir. Mekikli dokuma üretiminde uzun yıllar dokumanın merkezi denilebilecek bir düzeyde iken, bugün sadece Karacasu Etnografya Müzesinde görülebilen mekikli bez dokumaların kullanım alanları açısından sınıflandırması yapılmıştır.

Sonuç olarak zamanla mekikli dokumaların önemini kaybettiği gözlemlenmiştir. Üretimi hem kolay hem de ekonomik olduğu için bu dokumaların yerine makine dokumaları

tercih edilmiştir. El emeği göz nuru mekikli el dokumalara hak ettiği değer verilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Mekikli Dokuma, Kùltür, Müze, Karacasu

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE EĞİTİME YÖNELİK FARKLI YANSIMALAR

BÜŞRA AYDIN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enst. busraaydin0690@gmail.com

HİLAL ŞARPAL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü sarpalhilal@gmail.com,

OĞUZ KILIÇ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü oguzkiloc.111@gmail.com,

MÜCAHİT ŞİMŞEK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enst. mucahitsimsek21@gmail.com,

ÖZET

Küreselleşme farklı boyutlarıyla ele alındığında oldukça karmaşık bir olgudur. Bu özelliği onu üzerinde en fazla çalışılan, konuşulan ve tartışılan konulardan biri yapmaktadır. Küreselleşmenin hemen hemen bütün toplumsal kurum ve yapılar üzerinde olumlu ve olumsuz etkisinin olması da bunun göstergelerinden birisidir. Sosyal, ekonomik, kültürel, teknolojik ve siyasi değişme ve gelişmeler bütün toplumların az veya çok, hızlı veya yavaş biçimde değişmesine neden olmuştur. Çoklu faktörlerin etkisiyle oluşan küreselleşme olgusu birçok şeyi olduğu gibi eğitimi de kendi akışına katıp sürüklemiştir. Bu süreç, eğitim alanında da belirgin sonuçlar ortaya çıkarmış, bizi küreselleşen bir eğitim olgusuyla karşı karşıya bırakmıştır. Bu nedenle ilgili durumun birçok tartışma yarattığı da aşikâr bir hale gelmiştir. Eğitim teknolojilerinin ve küreselleşmenin etkisiyle eğitim olgusu küresel bir algıyla ortaya konurken özellikle iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve bu gelişmelerin sonucunda teknoloji kullanımının oldukça yaygınlaşması öğrencilerin ve eğitimcilerin teknoloji kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Eğitimin toplumun ihtiyaçlarını karşılama işlevi de küreselleşen eğitimle birlikte farklılaşmış ve gerek teknoloji gerekse bu teknolojilerin ve gelişmelerin sonucunda değişime uğrayan eğitim teknolojileri ve eğitim programlarının küresel dünyaya ayak uyduran bir şekilde yapılandırılması bir zorunluluk haline gelmiştir. Bilgisayar ve ona ait teknolojilerinin kullanılmasıyla uzaktan eğitim gibi, eğitim alanlara zaman, mekân ve para olarak kolaylık sağlayan sistem getirilmiş ve imkânları ölçüsünde öğrencilerin de bu sistemle eğitimlerini tamamlamalarını sağlamaya yönelik kolaylıklar uygulamaya konulmuştur. Küreselleşmenin etkisiyle yapılandırılan eğitimle ilgili yeni yaklaşımlarla beraber eski modeller terk edilip bireylerin daha aktif olduğu ezberden

uzak bir anlayış oluşturulmaya çalışılarak okulların ve sınıfların fiziksel özellikleri de değiştirilmeye çalışılmıştır. Bu yaşanan sonuçlar bireylerin eğitime olan yaklaşımlarını, beklentilerini, istek ve ihtiyaçlarını da küreselleşme ile birlikte değişime uğratmıştır. Ülkemiz de küreselleşme sürecinden etkilenerek eğitimde teknoloji kullanımına yönelmiş ve eğitim programlarını yeni ihtiyaçlara göre güncelleyerek önceki zaman uygulamalarından elden geldiğince uzaklaşmaya çalışmış ve yapılandırmacı eğitim anlayışını benimseyerek buna yönelik uygulamalar geliştirmeyi hedeflemiştir. Bu çalışmada küreselleşmenin eğitim üzerine etkileri ele alınmış ve ilgili literatür taranarak doküman analiz tekniğiyle bu çalışma ortaya konulmuştur.

ANAHTAR KELİMELEER: Küreselleşme, Eğitim, Üniversite, Bilgi Teknolojileri

KÜRESELLEŞME VE MAKRO EKONOMİK ETKİLER

OĞUZ KILIÇ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü oguzkiloc.111@gmail.com,

BÜŞRA AYDIN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enst. busraaydin0690@gmail.com

MÜCAHİT ŞİMŞEK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enst. mucahitsimsek21@gmail.com,

HİLAL ŞARPAL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü sarpalhilal@gmail.com,

ÖZET

Küreselleşme kavramı farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Günlük yaşantımızda gelişigüzel kullanılan, çoğu zaman içinde barındırdığı farklı anlamlarla bir bütün olarak düşünülemeyen ve içi net ve tek bir tanımla doldurulmayan bir süreçtir. En bilinen haliyle “yerkürenin farklı bölgelerinde yaşayan insan, toplum ve devletlerarasındaki iletişim ve etkileşim derecesindeki “karşılıklı bağımlılık” ifadesinin giderek artması olarak tanımlanmıştır. Bilindiği üzere güncel yaşam, küreselleşme ile birlikte yeni pazar arayışları ortaya çıkarmış ve bu anlamda uluslararası şirketlerin önemi de artmıştır. Gelişen teknoloji, enformasyon, iletişim ve ulaşım ile birlikte ekonomiler birbirlerine yaklaşmış ve göz ardı edilemeyecek derecede entegre hale gelmiştir. Öyle ki, bir ülkede meydana gelen ekonomik kriz yalnızca o ülkeyi değil, ticari ilişkilerinin olduğu diğer ülkeleri, hatta doğrudan ilişkili olmadığı ülkeleri dahi etkiler hale gelmiştir. Sürecin bu hale gelmesinde ve günümüz küresel ekonomisinin yürütülmesinde, uluslararası bankacılık ile uluslararası döviz, tahvil ve bono piyasaları büyük rol oynamıştır. Küreselleşmenin ekonomik boyutuyla ilgili süreç, eşitsizlik ve adaletsizlik gibi güncel konuları da beraberinde getirmiştir. Dünya gelirinin %78,15’ini dünya nüfusunun %15.02’si paylaşmakta, bu nedenle her yıl milyonlarca insan açlık ve sefaletle karşı karşıya kalmaktadır. Bu süreçte uluslararası dengesizlikler daha da artmış, kontrolsüz bir rekabet yaşanmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak yoksulluk artmış, kimileri tarafından “yenidünya düzeni”, diye adlandırılan bu durum, kapitalizmin kabuk değiştirmiş şekli ya da yenilenmiş hali olarak görülmüştür. Bu tanımlamaya uygun olarak birçok düşünür onun sadece gelişmiş ülkelere fayda sağladığına vurgu yapmıştır. Mevcut gerçek durum tam olarak bu söyleme uygun işlemekte, az gelişmiş ve

gelişmemiş ülkeler olarak tanımlanan diğer ülkelerin küreselleşmeden olumsuz olarak etkilendiği bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Bu çalışmada küreselleşmenin makro ekonomiyle ilişkisi literatür taraması yapılarak ele alınmış ve doküman analiziyle çalışma ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Ekonomik Küreselleşme, Makro Ekonomi

TÜKENMİŞLİK VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ KAVRAMLARI

MURAT YILDIRIM

Arş. Gör. , Gaziosmapaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü,
muratyildirim.gop@gmail.com

ÖZET

Günümüzde oldukça popüler bir şekilde her alanda kendini gösteren tükenmişlik, gelişim tarihi itibariyle ilk olarak iş gereği insanlarla yoğun bir şekilde iletişim kurmak zorunda olan meslek dallarında tanımlanırken ilerleyen zamanda diğer meslek gruplarında da yaşandığı literatür desteğiyle ortaya konmuştur (Çapri 2006: 63). Tükenmişlik, sektörde bahsedilen olumsuzlukların bir sonucu olup stres ya da depresyon gibi basit olmayıp sonuçları itibariyle hem bu sendromu yaşayan bireyi hem de bu bireyin çevresindekileri ciddi anlamda sarsan sonuçlara sahiptir. Tükenmişlik yaşayan bireyler yaşadıkları sıkıntılar karşısında fiziksel, duygusal ve zihinsel anlamda bir bitkinlik yaşamaktadırlar. Bu durumda olan bireyler hem sosyal hayatlarında hem iş hayatlarında olumsuz, başarısız, istenmeyen birey konumunda kendilerini görürken fiziksel anlamda birçok hastalık belirtileri gösterirler.

Tükenmişlik genel anlamda, bireylerin yaşadıkları sıkıntıları reddetmediği ve bu durumları kabul ederek sıkıntılarını gidermek adına net bir söylemlerinin olmadığı durumlarda gözlemlenmektedir (Tüm kaya 1999: 26).

Yaşanan sıkıntılar nedeniyle çalışanlarda gözlemlenen önemli bir konu da işten ayrılma niyetidir. Cotton ve Tuttle işten ayrılma niyetine etki eden faktörleri iş ile ilgili faktörler, çevresel faktörler ve kişisel faktörler olmak üzere üç temel başlık altında toplamışlardır (Cotton, Tuttle 1986: 56- 57).

İşten ayrılma niyeti yukarıda da değinildiği gibi bireyin iş yerinde yaşadığı sıkıntılar, farklı iş seçenekleri, çevrenin baskısı, bireysel faktörler örneğin yaş, kabiliyet, bakmakla yükümlü kişi sayısı gibi birçok faktör nedeniyle gözlemlenmektedir. Bu niyete sahip bireyler ya işlerinden ayrılırlar ya da işleri ile ilgili olan psikolojik bağlarını keserler. Çalışanlar ile işleri arasında kurulan bu psikolojik bağın kesilmesi daha çok çalışanın zorunlu ya da yasal olarak yapması gerekenleri yapması fakat işi ile ilgili diğer hiçbir konuda harekete geçmemesidir. İçsel işten ayrılma olarak adlandırılan bu durum daha

çok yarı uyku hali ya da yarı emeklilik olarak tabir edilmektedir. Bu durumda olan birey işyeri için herhangi pozitif bir katkıya sağlamamakta ve genel, yasal sınırların dışına çıkmamaktadır (Seçer 2012: 552- 556).

Yukarıda kısaca değinilenler ışığında çalışanlar açısından günümüz şartları böylesi ciddi ve hastalık boyutunda sıkıntılar oluştururken yaşanan bu sıkıntıları ele almak ve matematiksel rakamlar ile ifade ederek somut birtakım sonuçlar üretmek oldukça önem kazanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, Stres ve İşten Ayrılma Niyeti.

OPTİMAL PORTFÖY SEÇİMİNDE BULANIK MANTIK YAKLAŞIMI: BİST TEKNOLOJİ ALANINDAKİ HİSSE SENETLERİNE UYGULANMASI

HÜSEYİN ÜNAL

Arş. Gör. , Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Ekonometri Bölümü huseyin.unal@ktu.edu.tr

ÖZET

Tarih boyunca insanlar ortaya çıkan farklı durumlarda karar verme ihtiyacı ile karşı karşıya kalmışlardır. Karar verme, çeşitli seçenekler arasından en iyi olanı belirleme olarak tanımlanabilir. Son yıllarda bilim ve teknolojiye ileriye adımlarla birlikte yatırımcıların karar verme sürecindeki davranışları çok daha önemli bir hal almıştır. Hızlı ve doğru karar vermenin oldukça zor olduğu bir ortamda yatırımcılar karşılaşılabilecekleri tüm koşulları göz önünde bulundurarak elde ettikleri gelirlerini çeşitli şekillerde arttırmayı hedeflemektedirler. Bu amaçla başvurulan yollardan biri de sahip olunan gelirlerin finansal piyasalarda değerlendirilmesidir. Tasarruflarını finansal piyasalarda değerlendirmek isteyen yatırımcılar belli bir getiri oranında minimum riskli portföyü veya belli bir risk düzeyinde maksimum getiri elde edecek portföyü tercih ederler. Dolayısıyla portföy seçiminde risk ve getiri gibi iki belirleyici faktör söz konusudur.

Bu çalışmada Konno-Yamazaki tarafından geliştirilen Ortalama Mutlak Sapma Modeli bulanık çerçevede ele alınmıştır. 01.01.2012-31.12.2016 tarihleri arasında Borsa İstanbul'da işlem gören 11 şirketin hisse senedine ait aylık getiri oranları kullanılarak portföyler oluşturulmuştur. BİST'e kayıtlı teknoloji alanında faaliyet gösteren bu işletmelerin geçmiş performanslarından yararlanılarak Ortalama Mutlak Sapma modeli ile oluşturulan portföyde; Alcatel Lucent Teletaş Telekomunikasyon (ALCTL, %5), Armada Bilgisayar Sistemleri Sanayi ve Ticaret (ARMDA, %10), Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret (ASELS, %17), Despec Bilgisayar Pazarlama ve Ticaret (DESPC, %13), İndeks Bilgisayar Sistemleri Mühendislik Sanayi ve Ticaret (İNDES, %17), Kron Telekomunikasyon Hizmetleri (KRONT, %21), Logo Yazılım Sanayi ve Ticaret (LOGO, %5) ve Plastik Kart Akıllı Kart İletişim Sistemleri Sanayi ve Ticaret (PKART, %13) şirketleri belirtildiği oranlarda yer almaktadır. Bu portföy içinde yer alan şirketlerin hisse senetlerine belirtildiği oranlarda yatırım yapıldığı takdirde %4.24 risk oranı ile portföy getirisinin %2.82 olması beklenmektedir. Beklenen getiri oranının minimum %4.82 olarak hedeflenmesi durumunda (%2 kadar bulanıklaştırılmış) oluşturulan

portföyde; ALCTL (%1), ARMDA (%11), ASELS (%24), INDES (%10), KRONT (%17) ve LOGO (%38) şirketleri belirtildiği oranlarda ve %6.29 risk oranı ile yer almaktadır. Sonuç olarak yatırımcıların riske karşı olan duyarlılığı portföy seçiminde etkin bir rol olmaktadır. Beklenen getiri oranı arttığında bundan kaynaklanan riskin de artacağı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bulanık Mantık, Portföy Seçimi, Ortalama Mutlak Sapma Modeli

İŞSİZLİK VE FAİZİN EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİSİ: TÜRKİYE İÇİN BİR UYGULAMA

CEREN PEHLİVAN

İnönü Üniversitesi Doktora Öğrencisi, pehlivanceren23@hotmail.com

NERGİS BİNGÖL

İnönü Üniversitesi Doktora Öğrencisi, nergisbingol89@gmail.com

FERHAT ÖZBAY

Süleyman Demirel Üniversitesi Doktora Öğrencisi, ferhatozbayy@hotmail.com

ÖZET

Çalışmada Türkiye’de işsizlik ve faizin ekonomik büyümeyle olan ilişkisi 1980-2016 dönemi için yıllık veriler alınarak incelenmiştir. Zaman serisinde değişkenlere ilk olarak birim kök testi uygulanmış ve değişkenlerin birincil seviyede durağan olduğu saptanmıştır. Eş bütünleşme analizi sonrasında değişkenlerin kısa dönem etkisi analiz edilerek hata düzeltme modeli ve denklemi oluşturulmuştur. Yapılan analiz sonucunda; değişkenler arasında kısa ve uzun dönemli ilişkilerin olduğu görülmüştür. Granger nedensellik testi ile işsizlik ve GSYİH arasında çift yönlü bir nedenselliğin, faizle işsizlik arasında ise tek yönlü bir nedenselliğin olduğu saptanmıştır. İncelenen yıllar içerisinde Dünya’da ve Türkiye’de meydana gelen ekonomik krizlerin ve uygulanan politikaların yapısal değişikliğe neden olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bai-Perron kırılma testi ile faiz, işsizlik ve GSYİH değişkenleri için üç yapısal kırılma döneminin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, JohansenEşbütünleşme Analizi, Bai-Perron Çoklu Yapısal Kırılma Testi

UNEMPLOYMENT AND İNTEREST ECONOMIC GROWTH EFFECT:

AN APPLICATION FOR TURKEY

ABSTRACT

In the study, the relationship unemployment and interest rate with growth in Turkey was examined by taking annual data for 1980-2015 period. In the time series, the unit root test was first applied to the variables and the variables were found to be stationary at the primary level. After cointegration analysis, error correction model and equation were developed by analyzing short term effect of variables. As a result of the analysis; it is seen that there are short- term and long- term relationships among the variables. The Granger causality test revealed that there was a two-way causality between

unemployment and GDP, and one-way causality between interest and unemployment. The conclusion that the economic crises that took place in the world and in Turkey and the policies that have been applied during the years that have been examined, caused structural changes. The Bai- Perron fracture test has identified three structural fracture periods for interest, unemployment and GDP.

Key Words: Unemployment, Johansen Cointegration Analysis, Bai-Perron Multi-Structural Fracture Test

**CEZAEVİ UYGULAMALARINDA HÜKÜMLÜLER İLE GÖRÜŞMELERDE DİKKAT
EDİLMESİ GEREKEN
HUSUSLAR İLE İLGİLİ ÖNERİLER**

ADEM GÜRLER

Yrd.Doç.Dr., Giresun Üniversitesi, adem.gurler@giresun.edu.tr

ÖZET

Modern yaşamın en belirgin özelliklerinden birisi girift bir yapıya sahip olmasıdır. Birçok yenilik ve olumlu değişim süreçleri ile insan yaşamına kazandırdığı değer, davranış ve kurumlar yanında modernite, bazı problemleri de hayatımıza taşımaktadır. Bu problemlerden en önemli olanlardan biri de modernizmin kanseri olarak adlandırılan ve toplumsal yaşamın bütünlüğüne en ciddi tehdidi oluşturan suç nosyonudur. Bundan dolayı suçlu davranışın anlaşılması sosyal bilimler açısından ciddi bir gereklilik ve zorunluluk olarak görülmüştür.

Toplumda huzurun tesisi edilebilmesi için bu tip davranışların ortaya çıkmasının engellenmesi, suçlu kimsenin topluma yeniden kazandırılması, sosyal bilim literatüründe vazgeçilmez bir başlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca suçlu davranışın içeriği, suçlu kimsenin cezalandırılması, bu cezanın azap çektirme yerine ıslah edici hale gelmesi, cezanın infaz edileceği yerlerin koşulları gibi birçok konu incelenmeye ve problemlerin giderilmesine çalışılmıştır. Sosyolojik suç literatürünü oluşturan ve nerdeyse iki asırdır devam etmekte olan çalışmaların, suç istatistiklerinde mütemadiyen gerçekleşen artışlar göz önüne alındığında faydaları konusunda soru işaretleri oluşmaktadır. Toplumlarda sürekli olarak artan suç istatistikleri konunun yeniden gözden geçirilmesini elzem kılmaktadır. Bu çalışma, yüksek lisans ve doktora sürecinde toplam 11 ayı bulan cezaevi uygulaması şeklinde gerçekleştirilmiş olan tezlerimin hazırlanması esnasında elde ettiğim tecrübeler ışığında, cezaevinde uygulamalar yapmayı düşünen araştırmacılar için özellikle hükümlüler ile görüşmeler esnasında dikkat edilmesi gereken hususları belirtmek ve bunun için çeşitli öneriler sunmak amacıyla kaleme alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cezaevi, Suç, Uygulamalı Çalışma, Mahkum, Cezaevi Toplumu

TOPLUMSAL DEĞİŞME SÜRECİNDE EĞİTİMİN TOPLUMSALLAŞTIRMA İŞLEVİ VE ETKİSİ

MELTEM AKSAKBAĞI ERSÖZ

İngilizce Öğretmeni-MEB meltem207@hotmail.com

GAMZE HAKTANIR

Türkçe Öğretmeni-MEB g_haktanir@hotmail.com

BİLGE TOPALOĞLU

Rehber Öğretmen-MEB bilge-pdr@hotmail.com

ELİF BERBEROĞULLARI

İngilizce Öğretmeni-MEB berberogullarielif@gmail.com

ÖZET

Eğitim; bilginin, bilgi üretmenin, sorgulamanın, değişme ve değiştirmenin temelinde farklı amaçlara hizmet eden çok parçalı bir bütündür. Toplumda birey olarak yer edinebilmek için gerekli becerileri kazanabilme yolunda verilen bir uğraştır. Eğitimin farklı şekillerde tanımlamaları yapılmıştır. Kimi eğitim tanımlarına göre eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreciyken, kimine göre ise eğitim, bir toplumda yetişmiş neslin, henüz yeni yetişmeye başlayan nesle fikirlerini ve hislerini vermesidir. **Başka bir tanıma göre eğitim;** kişilerin kendi aralarında ve toplumla, karmaşık ve karşılıklı ilişkiler içinde bulunma zorunluluğundan doğan bir olgu olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere eğitim, toplumun sosyal kurumlarından bir tanesidir. Bu bağlamda, toplumsal alanda meydana gelen her türlü değişiklik doğrudan eğitimle de bağlantılı olacaktır.

Tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada eğitim, eğitim sosyolojisi, toplumsal değişme süreçleri ve bunlar arasındaki ilişkiler üzerinde durulmuş, çağdaş dünyada meydana gelen toplumsal değişmelerin eğitimin toplumsallaştırma işlevleri üzerindeki etkileri farklı değişme kuramların bakış açılarından ele alınarak açıklanmaya çalışılmıştır. Daha dar çerçevede toplumsal değişme ve eğitim arasındaki ilişkinin, eğitimin toplumsallaştırma işlevine yansıtış biçimleri tartışılmıştır. Sonuç olarak eğitimden değişimleri kendi kültür ve geleneklerine uyumsamada, değişimin getirebileceği zararların etkisini azaltmada ya da başlı başına değişim kavramının sancılı sürecini hafifletmede azami olarak faydalanılması gerektiğine ulaşılmıştır. Çalışmada eğitim sosyolojisi literatürü taranmış ve ilgili araştırma sonuçlarından yararlanılmıştır.

Eğitim ve toplumsal değişmeler arasındaki ilişki hakkında ileri sürülen görüşler analiz edilmiştir. Toplumsal değişmelerin eğitimle arasındaki ilişki toplumsallaştırma boyutunda incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Eğitim Sosyolojisi, Toplumsal Değişme

**İŞLETME EĞİTİMİ ALAN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ:
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ AYDIN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ**

AYLİN DİLEK

Öğr. Gör. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi,
Aydın Meslek Yüksekokulu, adilek@adu.edu.tr)

SAADET NİHAL COŞKUN

Okt. , Adnan Menderes Üniversitesi,
Aydın Meslek Yüksekokulu, coskunn@adu.edu.tr)

ÖZET

Girişimcilik; emek, sermaye, teknoloji ve doğal kaynaklar olmak üzere üretim faktörlerini bir araya getirmek suretiyle risk alıp, yenilikleri takip edip mal ve hizmet üretme eylemini içermektedir. Son yıllarda yoğun rekabet ortamının da etkisiyle girişimcilik kavramı ülkelerin gelişmesinde önemli yer tutmaktadır. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişte önemi giderek artan girişimcilik, ekonomik kalkınma ve istihdam yaratmanın temellerinden biri haline gelmiştir. İlgili sektörlerde ara eleman yetiştiren meslek yüksekokullarının müfredatlarında bu kapsamda girişimcilik dersleri yer almaktadır. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin girişimcilik potansiyellerinin araştırılması ve analiz edilmesi önemli bir yer tutmaktadır.

Bu amaçla öncelikle literatür taraması yapılmış, girişimcilik ve girişimci kavramları açıklanmış daha sonra ise 2017-2018 eğitim öğretim yılında eğitim gören Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu İşletme Programı öğrencileri üzerinde bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulamada Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen, geçerliliği ve güvenilirliği test edilerek kanıtlanmış “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” kullanılarak bir anket çalışması yapılmıştır. Anket sonucunda söz konusu öğrencilerin girişimcilik düzeyleri; yaş, sınıf, cinsiyet, iş hayatı geçmişi gibi kriterler göz önünde bulundurularak belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma ile öğrencilerin girişimcilik hakkındaki görüşleri, mezuniyetten sonra kendi işlerini kurarak istihdam yaratma, yeni ürün ve hizmetler sunma konularına olan ilgileri tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçların sektöre ve meslek yüksekokullarının eğitim programlarına veri oluşturması hedeflenmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde düzenlenerek yorumlanmış ve birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, İstihdam, Meslek Yüksekokulu, İşletme.

**AZERBAYCAN'DA BİR İKTİDAR MÜCADELESİ ÖRNEĞİ:
MEHMET EMİN RESULZADE VE NERİMAN NERİMANOV**

SABİNA MALİKOVA

Niğde Ömer Halsdemir Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
mtalas44@gmail.com

ÖZET

Azerbaycan siyasal tarihinde önemli yeri olan iki önemli şahsiyetin yaklaşık olarak elli yılda fazla süren iktidar mücadelesi bu tebliğde örnek olay olarak ele alınmıştır.

Teorik analiz yöntemiyle çalışılmış olan bu bildiri üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Çarlık Rusyası döneminde var olan koşullar, ikinci bölüm Ekim Devrimi esnasında var olan siyasal koşullar ve üçüncü ve son bölüm ise Ekim Devrimi Sonrasındaki durumu anlatmaktadır.

Resulzade ve Nerimanov arasında önemli olarak görülmesi gereken ve bir anlamda Azerbaycan'ın Sovyetlerdeki kaderini tayin eden bir iktidar mücadelesi gerçekleşmiştir. İçinde bulunulan koşullara bağlı olarak birinin diğerine kısmi zamanlı olarak galip geldiği mücadele çok önemli sonuçları temin eden özelliği ile dikkat çekmektedir. Özellikle, bu mücadele Azerbaycan'ın bağımsızlığının ve Sovyetler döneminde de çeşitli kaynakların kullanımının kontrolünün sağlayıcısı olması bakımından siyasal tarihte önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Siyasal sosyolojik tarih açısından önemli bir devir analizinin çalışılması açısından önemli görülmesi gereken bu çalışmada materyal olarak Niğde Ömer Halsdemir Üniversitesi Kütüphanesi ve veri tabanları kullanılmıştır. Önemli bir ayrıntı olarak görülebilecek bu iktidar mücadelesi daha geniş çaplı ilgiyi görmeyi hak etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal tarih, siyasal sosyoloji, Mehmet Emin Resulzade, Neriman Nerimanov, iktidar

SOSYAL SERMAYE KAVRAMI

DAVRANIŞSAL İKTİSAT ÜZERİNDEN NASIL OKUNABİLİR?

HAVVA SERİM

Araştırma Görevlisi Gazi Üniversitesi, İktisat Bölümü
havvaserim@gazi.edu.tr

EBRU IŞIK

Araştırma Görevlisi Gazi Üniversitesi, İktisat Bölümü
ebruisik@gazi.edu.tr

ÖZET

Disiplinler arası niteliğe sahip sosyal sermaye kavramı, son yıllarda akademinin olduğu kadar, uluslararası kalkınma kuruluşlarının da gündemindedir. Genel bir ifadeyle sosyal sermaye, bir toplum ya da topluluk üyelerinin kendi aralarında veya kurumlarla ilişkilerinde ortaklaşa paylaştıkları, işbirlikçi ve uyumlu iletişimin kurulmasını sağlayan değer, norm ve ağların toplamıdır. Verimlilik ile doğrudan ilişkili olan kavram, iktisadi kalkınma ve refah artışı açısından önemli bir role sahiptir. Örneğin, ilgili literatür incelendiğinde yüksek sosyal sermayenin ekonomik büyümeyi kolaylaştırdığı, suç oranlarını azalttığı, ülkelerin finansal gelişimine katkıda bulunduğu görülmektedir.

Genel olarak sosyal ağlar, güven ve normlara vurgu yapan sosyal sermaye kavramı, insanın topluluk/toplum içi davranışlarını içermektedir. Bu noktada sosyal sermayeyi, “bireylerin sosyal ortamlarından izole bir şekilde karar almadıkları” varsayımı ile yola çıkan Davranışsal İktisat’ın disiplinler arası yaklaşımı ile ele almak, kavramın iktisat kuramı içinde daha sağlam bir temele oturmasını sağlamaktadır. Davranışsal İktisat, laboratuvar deneyleri ve saha araştırmalarından elde ettiği verilerle, iktisat modellerinin açıklama ve tahmin gücünü arttırmayı amaçlarken, iktisadi kalkınma için önemli bulgular sunmakta ve politika önerileri tasarlamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı sosyal sermayenin unsurlarını davranışsal iktisadın bakış açısı ile incelemek ve aynı zamanda bireylerin iktisadi kararlarında etkili olan güven, karşılıklık ve sosyal normların iktisadi kalkınma açısından önemini sorgulamaktır. Çalışmada iktisadi kalkınmada tamamlayıcı bir işleve sahip olduğu düşünülen sosyal sermaye kavramı ile ilgili literatür, temel uğrakları bağlamında aktarılacak, kavramın sermaye ve beşeri sermaye ile ilişkisi ortaya konularak davranışsal iktisadın ilkeleri ile ne ölçüde örtüştüğü tartışılacak ve politika analizi bağlamında etkileri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İktisat, Sosyal Sermaye, Sosyal Normlar

**SOSYAL PROJELERİN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ:
NİĞDE'NİN TARİH VE KÜLTÜR KARINCALARI PROJE ÖRNEĞİ**

ELVAN YALÇINKAYA

Doç. Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi, eyalcinkaya@ohu.edu.tr.

BAYRAM POLAT

Yrd. Doç. Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üni. Eğitim Fakültesi, bayrampolat@ohu.edu.tr

AHMET KILIÇ

Yüksek Lisans Öğr. Niğde Ömer Halisdemir Üni. Eğitim Fak. ahmetkiloc5131@gmail.com.

ESER KAHRAMAN

Niğde Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, kahramaneser@gmail.com.

ZEHRA ÜNÜVAR

Niğde Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, zehradede@gmail.com.

ÖZET

Küreselleşen dünyada toplumların en önemli problemlerinden biri kültürünü tanıma, tanıtma, yaşatma ve gelecek nesillere aktarmadır. Toplumlar geleceğini inşa ederken tarih ve kültüründen bağımsız kalamazlar. Bu nedenle tarih bilincinin oluşturulması, yeni nesillere aktarılması, mevcut tarihi ve kültürel eserlerin korunması önem arz etmektedir. Tarihi ve kültürel eserlerin sadece yasalarla korunması yeterli gelmemektedir.

Bu çalışma, Niğde ilindeki öğrencilerin yaşadıkları şehrin tarihi mekânlarını-kültürel özelliklerini keşfederek tanımalarını, içselleştirmelerini ve korumalarını amaçlamaktadır. Bu amaçla yapılan etkinliklerde Niğde ilinin tarihinin farklı dönemlerine ait zengin bir tarihi eser ve kültür seçkisine yer verilmiştir. Beş gün süren projenin hedef kitlesi, Niğde merkez ve merkeze bağlı devlet ortaokullarında öğrenim gören yirmi kız, yirmi erkek olmak üzere 40 öğrencidir. Öğrenci seçiminde sınıf seviyesi ve öğrenim gördükleri yer göz önünde bulundurulmuştur. Etkinlikler, Sosyal Bilgiler dersi merkezde olmak üzere ortaokul derslerinin programları ve kazanımları doğrultusunda planlanmıştır. Öğrencilere deney, gözlem, araştırma-inceleme, sözlü-yazılı eserler ortaya koyma, oyun, sözlü-yazılı iletişim, sanat, tasarım, bireysel ve grupla çalışma vb. becerilerle zengin öğrenme yaşantı ve ortamları sunulmuştur. Etkinlikler dış mekân, üniversite el sanatları atölyesi ve konaklama salonlarında gerçekleştirilmiştir.

Proje sonucunda öğrencilerin tarih ve kültür bilincinin artması, disiplinler arası etkinliklerle kazandıkları becerileri günlük hayatta kullanmaları ve bilime olan bakış

açılarının olumlu yönde değişmesi beklenilmektedir. Elde edilen nitel ve nicel veriler projenin amacını destekler niteliktedir. Ayrıca; bu tür sosyal projelerin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması tavsiye edilmektedir. Projenin bulgularının Sosyal Bilimler literatürüne katkı sağlayacağı ve bu alanda çalışma yapan akademisyenler ile Sosyal Bilimler öğretmenlerine yol göstereceği düşünülmektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: Tarih, Kültür, Sosyal Proje, Bilinç.

IMPORTANCE AND REQUIREMENT OF SOCIAL PROJECTS: NIGDE'S HISTORY AND CULTURAL PROJECTS PROJECT EXAMPLE

ABSTRACT

In the globalizing world, one of the most important problems of societies is recognizing, introducing, living and transmitting the cultures to future generations. Societies can not remain independent of history and culture when building their future. For this reason, the formation of historical consciousness, transfer to new generations, preservation of existing history and cultural works are important. It is not enough to protect the historical and cultural works only with the law.

The aim of this study is to discover, internalize and protect the historical places of Niğde by students exploring the cultural features of the cities they live in. Activities for this purpose included the selection of a rich historical artifact and culture from different periods of Niğde's history. The target population of the five day's project is 40 students, including twenty girls and twenty males, who are studying in state secondary schools located in central and central Niğde. The grade level and the place where they have studied are taken into account in the student selection. Activities are planned in line with the programs and acquisition of the secondary school lessons, centered on the Social Studies lessons . Rich learning experiences and environments with individual or group work skills were presented to the students in various activities such as experiment, observation, research-examination, oral-written works, play, oral-written communication, art, design. The events were held in outdoor, handicraft workshops and accommodation halls of university.

As a result of the project, students are expected to increase their awareness of history and culture, to use the skills gained with interdisciplinary activities in daily life, and to change their viewpoints about science positively. Qualitative and quantitative data obtained support the purpose of the project. Also; it is recommended that such social projects be supported and disseminated. It is thought that the findings of the project will contribute to the social science literature and lead to the academicians and social studies teachers working on this field.

Key Words: History, Culture, Social Project, Consciousness.

NEFRET SUÇLARI VE TOPLUMSAL DEĞERLER

FATMA KENEVİR

Arş. Gör. Dr. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, fkenevir@ankara.edu.tr

ÖZET

Değerler, bir sosyal grubun veya toplumun kendi varlık, birlik ve işleyişini sağlamak için üyeleri tarafından gerekli görülen ve kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler, sadece bilinci değil, duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılar olup, gündelik hayattaki davranışların en önemli belirleyicisidir. Değerler aynı zamanda, normları da içermektedir. Normlardan farkı ise, değerlerin daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Toplumsal hayatta yaşanan gelişmelerle birlikte, bireylerin değer yargılarında ve değer önceliklerinde de değişimler yaşanmaktadır. Nitekim çocuklarda değerlerin oluşum aşamasında aile, okul ve akranın yanı sıra, son dönemlerde internet ve televizyon gibi birçok unsur devrededir. Böylece, değerlerin gelişiminde rastlantılar veya kontrol dışı mekanizmalar da söz konusu olabilmektedir.

Nefret suçları, ait olunan sosyal gruptaki, ötekileştirme ve hoşgörüsüzlükten doğan nefrete ve ayrımcılığa dayanan suçlardır. Nefret suçlarında önyargıların temel bir rolü vardır ve belirli bir gruba karşı temelsiz bir düşünce, kalıp yargı ve buna eşlik eden güçlü bir duygulanımdan beslenir. Nefret suçları, başta etnik, ulusal ve dini kimlik, cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsel kimliği temelli olmak üzere; zihinsel veya fiziksel engellilik, siyasi ve felsefi görüş, eğitim durumu gibi özelliklere yönelik de gerçekleşebilmektedir. Bazen dini önyargılar ve dini kimlik de ötekileştirmenin ve nefret suçlarının aracı olabilmektedir.

Bu çalışmada, değerler, ötekileştirme ve nefret suçları arasındaki ilişki ele alınacaktır. Bu doğrultuda hangi grup değerlerinin önyargılara dayalı ötekileştirmeyi beslediği ve hangi değerlerinde de bunun önüne geçebileceği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nefret Suçları, Ötekileştirme, Toplumsal Değerler

TURİZM REKABETÇİLİĞİ İLE GSYH ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

EMRAH AKER

Öğr. Gör. , Trakya Üniversitesi Uzunköprü MYO, emrahaker@trakya.edu.tr

ÖZET

Bir hizmet sektörü olan turizmin, tüm dünya genelinde çok büyük bir hızla gelişme gösterdiği görülmektedir. Turizm, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınmalarını gerçekleştirebilmek için gerekli olan döviz girdisini sağlama, yeni gelir yaratma ve istihdam olanaklarını artırma özelliği ile bir çok ülkede öncelikli sektör haline gelmiştir. Turizmin özellikle gelişmekte olan ülke ekonomileri üzerindeki olumlu etkileri, bu sektörün ekonomik yönünü daha da ön plana çıkarmaktadır. Turistlerin bir ülkede yaptıkları harcamalar, sektördeki ücretleri ve diğer ekonomik alanlardaki gelirleri oluşturmaktadır. Turizm sektörü, birçok faaliyet kollarıyla yakın ilişkili olduğu için, turizm gelirleri diğer birçok mal ve hizmetin ihracatından daha çok olumlu sonuçlar yaratmaktadır.

Turizm sektörü kendi dışındaki sektörleri harekete geçirme özelliğine sahip olan ve yarattığı katma değer, istihdam, ödemeler bilançosuna katkı açısından ülke ekonomileri için önemi her geçen gün artan bir sektördür. Bu çalışmanın amacı da turizm sektörü ile GSYH arasındaki ilişkinin tespit edilmesidir.

Bu çalışmada 126 ülkeye ait Dünya Bankası GSYH ve Dünya Ekonomik Forumu Seyahat ve Turizm Rekabetçilik Endeksi verileri korelasyon testi ile analiz edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre $p < 0,01$ anlamlılık düzeyinde değişkenler arasında oldukça yüksek ve pozitif yönlü ($r=0,737$) bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre Seyahat ve Turizm Rekabetçilik Endeksi ile GSYH arasında güçlü ve pozitif yönlü bir korelasyon bulunmaktadır. Ülkelerin ekonomik büyüme hedeflerine ulaşabilmeleri için turizm sektörüne önem vermeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Seyahat ve Turizm Rekabetçilik Endeksi, GSYH, Korelasyon Analizi

TÜKETİMİN POPÜLER JEOPOLİTİĞİ

BEYZADE NADİR ÇETİN

Yrd. Doç. Dr. Fırat Üniversitesi, beyzadenadircetin@gmail.com

ÖZET

Günümüz dünyasında tüketim hem toplumsal yapıya hem de kültürel örüntüye tesiri bakımından sıkça ele alınan bir olgu haline gelmeye başlamıştır. Kapitalist üretim biçimi temelinde ve onun ideolojik örgüsü etrafında şekillenerek, bugün geç ve küresel bir kapitalist aşamaya varıldığına ilişkin analizler, günümüzün; üretim düzeninden tüketim düzenine bir geçiş aşaması olduğunu iddia etmektedirler. Bu bakımdan tüketim, kapitalist sistemin engelsiz ve sınırsız yayılım hedefinin aracına dönüşmüştür. Tüketim olgusu, farklı yaklaşım ve paradigmlar yönüyle analiz edilebilecek bir olgudur. Ancak gelinen aşamada tüketim olgusunun disiplinler arası bir analize muhtaç olduğu düşünülmektedir. Çünkü işlediği zemin bakımından bir ideolojik alana dönüşen tüketim, sadece sosyolojik ve ekonomik perspektifle ele alınması zorlaşan ve kimi zaman eksiklik yaratan bir karmaşıklığı sunmaktadır.

Bu kapsamda tüketim olgusu ile uluslararası ilişkiler disiplininin bir analiz yaklaşımı olan popüler jeopolitik arasında, tüketime ikna, tüketim edimini ortaklaştırma, tüketimin kültürel örüntüsünü aynılaştırma ve tüketim mallarının homojenleştirilmesi arasında bir analiz ilişkisi bulunmaktadır. Daha çok ülkeler arasındaki siyasal ilişkileri ele aldığı düşünülen jeopolitik kavramı, alt disiplini olan popüler jeopolitik yaklaşım temelinde dünyanın aynılaşmasını, davranışların ortaklaşmasını ve fikir ve düşüncelerin homojenleşmesini kendine konu edinmektedir. Söylemler ve söylemlerin yayıldığı araçlar üzerinden insanların zihniyet dünyasına nasıl ulaşıldığını, düşünce, inanç ve davranışların nasıl dönüştürüldüğünü ortaya koymaya çalışan popüler jeopolitik ile propaganda, manipülasyon ve medya etkileri bağlamında tüketim zihniyetinin yaşadığı değişim ve dönüşüm analizleri benzeşmektedir.

Bu çalışmada tüketim olgusu disiplinler arası bir analiz çerçevesinde popüler jeopolitik yaklaşım temelinde ele alınmaya çalışılacaktır. Popüler jeopolitik yaklaşımın tüketim olgusunu nasıl açıklayabileceği, tüketimin hangi boyutlarını analiz edebileceği ortaya konmaya çalışılacaktır. Buna göre, tüketim olgusu başta Amerikanlaşma teorileri olmak üzere homojen bir yaşamın nasıl sağlandığı, tüketme edimi; ideolojik olarak bireylere kabul ettirilirken medya emperyalizminin nasıl etkili olduğu ve tüketim zihniyetinin oluşmasında tesiri olan söylemlerin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tüketim Toplumu, Tüketim Kültürü, Popüler Jeopolitik, Amerikanlaşma, Medya Emperyalizmi

TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ KURUMSALLAŞMA SORUNLARI ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME

BEKİR KOCADAŞ

Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak. Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi

ÖZET

Çağdaş kurumlar, bireylerin sorunlarının çözümünü onlara sistematik yollar önererek sağlayan ve bu şekilde hayatı daha yaşanılır hale getirmek üzere ihdas edilmiş temel toplumsal yapılardır. Kurumsallaşma toplumsal düzen ve birlik için günümüzde hayati öneme sahiptir. Çünkü toplumsal kurumlar bireylerin “*kolektif sorunlarına standart çözümler*” sunarlar. Dolayısıyla kurumlar aynı zamanda, bireylerin ortaklaşa paylaştıkları temel değerleri biçimlendiren toplumsal ilişkiler sistemidir. Örneğin eğitim, din, siyaset, aile, hukuk ve ekonomi gibi temel kurumlar toplumsal bütünleşme ve birleşmenin sağlanmasında önemli görevler üstlenirler. Bütün bu temel kurumların yanında artık günümüzde STK'ların da benzer görevler üstlenebilecekleri öne sürülmektedir. Günümüzde hantallaşan kurumların bireylerin taleplerini karşılamada oldukça yavaş kalması (ya da hiç karşılayamaması) ve çok hızlı toplumsal değişmelere ayak uyduramaması başka başka toplumsal yapıların (STK gibi) ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bir diğer faktör ise STK'ların devlet karşısında bireysel özgürlüklerin ve çıkarların sağlanmasında oldukça faal davranmaları ve devlete baskı yapmaları bireyler gözünde onları daha önemli hale getirmektedir. Devlet açısından da önemli görevleri ifa edebilecek güce sahip olan STK'lar; bireylere ulaşmada bir kanal oluşturabilmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Sivil Toplum Kuruluşu, Toplumsal Kurum, STK'lar ve Kurumsallaşma Sorunu

**SU KAYNAKLARININ YÖNETİMİ VE SOSYAL ETKİLERİ:
TEHDİT VE FIRSAT ALANLARI ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME**

SUAT KOLUKIRIK

Prof.Dr., Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü,
email:suatkolukirik@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Su kaynaklarının yönetimi; sosyal, ekonomik ve fiziki hedefler çerçevesinde suyun israf edilmemesi, kalitesinin korunması ve tüm su kullanıcılarına hakça tahsis edilecek şekilde dağıtımına anlamına gelmektedir. Doğal su döngüsündeki düzenin değişmesi, su kaynaklarının kalitesini ve teminini etkilediğinden hayati öneme sahip olan suyun, gıda üretimi dahil olmak üzere bir çok sektörü etkilemesi de kaçınılmaz olmaktadır. Özellikle insanların gereksinimleri ile mevcut su kaynakları arasındaki farkın azalması ve yanlış kullanımlar sürdürülebilir planlamaların önemini gittikçe artırmaktadır. Zira canlılar için vazgeçilemez ve ikame edilemez olan su, bir meta haline dönüştürülerek ticarileştirilmekte ve yalnızca parası olanların ulaşabileceği bir mal olarak pazara sunulmaktadır. Benzer biçimde suyun doğal döngüsü ve akışından elde edilen ekolojik katma değerlerin göz ardı edilmesi sucul hayatın devamını olumsuz etkilemekte ve doğal yaşama engel olmaktadır. Bu manada bir yaşam hakkı olarak temiz ve sağlıklı suya erişim imkanlarının nasıl olması ve kullanılması gerektiği temel bir tartışma konusu olarak karşımızda durmaktadır. Bu perspektiften hareketle çalışmada; suyun insanlar ve diğer tüm canlılar için önemi, suyun toplumsal yaşamdaki yeri ve sosyal etkileri, göç, yaşam biçimi, iş ve mesleki uğraşların farklılaşması, mekansal değişme, dini ritüel ve sosyal alanların kaybı ile kalkınma gibi hususlar tehdit ve fırsat alanları olarak değerlendirilmektedir. Diğer bir ifadeyle su ile ilgili planlamalarda kültür, kimlik ve yaşam tarzı gibi faktörler bütünleyici etkenler olarak ele alınmakta ve sosyolojik açıdan irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Su Kaynaklarının Yönetimi, Sosyal Değişme, Suyun Ticarileşmesi, Bütüncül Yaklaşım, Sürdürülebilir Çevre.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN 'AİLE' OLGUSUNA YÖNELİK ALGILARININ BELİRLENMESİ

BURCU DOĞRU

Öğretmen, Yüksek Lisans Öğrencisi, burcu92burcu@hotmail.com

RECEP ÖZKAN

Doç. Dr., Ömer Halisdemir Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi. recepozkan33@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Niğde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı üç tane köy okulunun yedi ve sekizinci sınıfında okuyan öğrencilerin aile kavramına yönelik algılarının belirlenmesini amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden olan olgu bilim deseninin kullanıldığı bu araştırma, 33' ü kadın, 49'u erkek olmak üzere toplam 82 ortaokul öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, ortaokul öğrencilerinin ürettikleri metaforların bazılarının çok yaratıcı bazılarının ise aynı tarzda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, Aile, Metafor

IDENTIFYING SECONDARY SCHOOL STUDENTS' PERCEPTION TOWARDS THE CONCEPT OF THE FAMILY

ABSTRACT

This research sets out to identify the perceptions of the secondary school students going on educating in a village school of Niğde Ministry of education towards the concept of family. This qualitative research which is designed as a phenomenological study is conducted with 82 secondary school students 49 of whom are woman and 33 are man. Descriptive analysis method was adapted to analyze collected data. Results show that some of the metaphors produced by the secondary school students are quite creative while some of them are produced in the same way.

Key Words: School, Family, Metaphor

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE FİNANSAL OKURYAZARLIK

ELVAN YALÇINKAYA

Doç. Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, eyalcinkaya@ohu.edu.tr

TURAN ER

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi, turan181994@gmail.com

ÖZET

Ekonominin ve finans kavramlarının hayatımızın her alanında karşımıza çıktığı şu günlerde yeni hazırlanan öğretim programı kapsamında ilkokul ve ortaokul sosyal bilgiler dersinde öğrenciye kazandırılacak beceriler arasına giren "finansal okuryazarlık", sosyal bilgiler eğitimi açısından önemli bir alan olarak görülmektedir. Finansal okuryazarlık eğitimi, bireylere sadece ekonomik kavramların, finansal terimlerin, mali piyasalar, mali kurumlar ve yatırım araçları ile ilgili bilgilerin verilmesi olarak anlaşılmamalıdır. Finansal okuryazarlıkla bireyden beklenen, finansal konularda büyük problemleri yahut da karmaşık matematiksel problemleri çözmesi değildir. Finansal okuryazarlık eğitimi daha çok bireye yönelen, bireyin ihtiyaç ve gereksinimlerine uygun, yaşamını idame ettirebileceği oranda finansal değerlendirme ve kararlar alma gibi beceri alanlarına yönelik olmalıdır. Finansal okuryazarlık kavramını sadece matematik dersi ile ilişkilendirmek yerine, bireyi sosyal yaşama hazırlayan dersler olan hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinin içerisinde de etkili bir şekilde ele almak yerinde olacaktır. Bir sosyal bilim dalı olan ekonominin temel bilgi, beceri ve değerlerini de içeren finansal okuryazarlık, sosyal bilgiler dersinde önemli bir yere sahiptir. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında, istek ve ihtiyaçları ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapma, başlıca ekonomik faaliyetleri tanıma, sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergileme gibi konu ve kazanımlara yer verilmektedir. Bununla birlikte Sosyal Bilgiler Öğretim Programında (2017), öğrencilere bütçe hazırlama, tasarruf etme, kaynakları bilinçli kullanma, ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz etme, vergi vermenin önemi ve gerekliliğini savunma gibi kazanımlar bulunmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersi çerçevesinde finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında, öğrenci ve etkinlik merkezli bir yol izlenmeli, gerçek hayat problemleri üzerine sorgulama ve araştırma faaliyetleri gerçekleştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Ekonomi, Finansal Okuryazarlık, Beceri

ÜNİVERSİTE PERSONELİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIM ALIŞKANLIKLARI VE SOSYAL MEDYAYA YÖNELİK TUTUMLARI

SITKI YILDIZ

Doç. Dr. Kırıkkale Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,
sitkiyildiz@yahoo.com

İBRAHİM HAKAN GÖVER

Öğretim Görevlisi, Abdullah Gül Üniversitesi, İnsan Ve Toplum Bilimleri Fakültesi,
Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Hakan.Gover@Agu.Edu.Tr

ÖZET

Facebook, Youtube, Twitter, Instagram ve Pinterest gibi sosyal medya uygulamaları son zamanlarda toplumun her kesiminden büyük ilgi görmektedir. Bu ilginin en büyük nedeni, kullanıcıların sosyal medyada çeşitli türde içerik ve bilgiyi zaman ve mekan kısıtlaması olmadan internet ortamında üretmeleri ve birbirleriyle paylaşabilmeleridir. Buna bağlı olarak sosyal medya, günümüzde bireyler arasında yeni bir ilişkiler ağı ve yeni bir iletişim ortamı yaratmıştır. Toplumda yenilikleri çıkararak ve yayan eğitim ve araştırma kurumlarında çalışan personelin bu yeni iletişim ağı ve ortamının dışında kalmaları düşünülemez. İşte bu tespitten hareketle, bu çalışmada Anadolu'daki bir devlet üniversitesinde görev yapan akademik ve idari personelin sosyal medyaya bakış açısı ve sosyal medyaya yönelik tutumları araştırılmıştır.

Çalışmanın evrenini belirtilen devlet üniversitesinde çalışan akademik ve idari personel; örneklemini ise bu personel arasından basit tesadüfi örneklem yoluyla seçilen katılımcılar oluşturmaktadır. 74'ü akademik ve 80'i idari olmak üzere toplam 154 personele uygulanan anketten elde edilen verilere göre personelin %82'si sosyal medya kullanmaktadır. Sosyal medya kullanım sıklığına ait verilere göre personelin %44,2'si en az 7 yıldır ve %61,7'si her gün 1 saate yakın süreyle sosyal medya kullanmaktadır. %77,3'ünün sosyal medyada aktif bir hesabı bulunmakta, ancak sadece %35,7'si hesabını düzenli olarak güncellemektedir. En çok kullanılan ilk 3 sosyal medya sitesi sırasıyla Facebook, Instagram ve Youtube'dur. Kullanım amacı ise yine öncelik sırasına göre arkadaşlarla görüşmek, gündemi takip etmek ve arkadaşları takip etmektir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (% 82,5) sosyal medyanın hem olumlu hem de olumsuz özellikler içerdiğini düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Üniversite, Akademik Personel, İdari Personel, İletişim.

SOCIAL MEDIA USAGE AND SOCIAL MEDIA ATTITUDES OF A UNIVERSITY STAFF

ABSTRACT

Various social media applications such as Facebook, Youtube, Twitter, Instagram and Pinterest have recently attracted a great deal of attention from every part of society. The underlying cause of this attention is that social media enables their users to share every kind of content and information between each other without being subjected to the limitation of time and place. Therefore, social media has created a new communication platform and a network among people. It can't be thought that people working at universities will be out of this trend due to the fact that universities are educational institutions which disseminate novelties in society. Moving from this fact, social media usage and social media attitudes of a university personnel who work at a state university in Anatolia were investigated in this study.

The population of the study consists of academic and administrative staff who work at a state university in Anatolia and the sampling is comprised of the individuals who were chosen by simple random sampling method from this population. According to the findings obtained from the questionnaire conducted on 74 academic and 80 administrative staff, 81,8% of the university personnel use social media. According to the findings regarding to the frequency of occurrence of social media, 44,2% of the participants have used social media for at least 7 years with a duration of about 1 hour on a daily basis (61%). 77,3% of the participants have an active account or profile in any social network website, but only 35,7% have updated their accounts or profiles regularly. The most used 3 social media web sites are Facebook, Instagram and Youtube respectively. And the first 3 purposes in using social network websites are getting in touch with friends, following agenda and following friends respectively. A considerable part of the social media users (82,5%) think that social media has both positive and negative aspects in general.

Key Words: Social Media, University, Academic Staff, Administrative Staff, Communication.

**UYUŞTURAN MEDYADAN, UYUŞTURUCUYLA MÜCADELE EDEN MEDYAYA:
SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME**

BEKİR KOCADAŞ

Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

ÖZET

Uyuşturucu ve medya aslında çok sık bir araya getirilen kavramlar değildir. Fakat medyaya (özellikle görsel medya (tv ve sosyal medya gibi) ve tabii ki bugün buna sosyal medya da dâhil edilebilir) geçmişten bugüne yakıştırılan ithamlar vardır. Bu ithamlar özellikle medyanın gençleri ve çocukları kendine bağımlı hale getirmesi üzerinedir. Bazı kesimler bu ve benzeri sebeplerden dolayı medya araçlarını (aletlerini) evlerinden yani hayatlarından uzak tutmaya çalışmışlardır. Günümüzde artık medyanın bu araçları her eve hatta her insanın “*cebine*” (cep telefonu vasıtasıyla) girmiştir. Etkisi ise muazzam düzeydedir. Eskilerin, bazı toplumsal kesimleri uyuşturduğu için suçladıkları medya araçları artık 7/24, 7 yaşından 77 yaşına kadar bütün kişilerin cebine girmiştir. Medyanın insanları etkileme gücü hiçbir zaman yadsınamaz. Zaten medyanın gücü onun etki derecesiyle ilgilidir yani insanları ne kadar fazla etkileyebiliyorsa o kadar güçlüdür. Dolayısıyla buradan insanları uyuşturduğu sonucuna da ulaşılabilir; çeşitli toplumsal sorunlarla örneğin *uyuşturucuyla* mücadelede etkin rol üslenmiş ve mücadelede başarılı olunmasında fayda sağlamış medyaya da ulaşılabilir. Esas mesele aracın ne amaçla kullanıldığıdır.

Anahtar Kelimeler: Uyuşturucu Nedir, Uyuşturucunun Toplumsal Etkileri, Uyuşturucu Medya İlişkisi

**ÜLKELERİN LOJİSTİK PERFORMANSI İLE ÜLKELERİN GSYH ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ:
TÜRK DÜNYASI ÜLKELERİ İLE BRICS ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI**

EMRAH AKER

Öğretim Görevlisi Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksek Okulu
emrahaker@trakya.edu.tr

ÖZET

Lojistik sektörü stok yönetimi, depolama, taşıma, elleçleme, ambalajlama hatta gümrük işlemleri gibi birçok faaliyeti bünyesinde bulundurmaktadır. Bu faaliyetleri doğru ve zamanında yerine getiren Ülkeler lojistik faaliyetleri sayesinde gelirlerini arttırarak ekonomik büyüme gerçekleştirebilirler. Ülkelerin üretim yapılarını etkileyen bir çok faktör arasında yer alan lojistik hem hammadde tedariki hem de nihai mamullerin pazarlara ulaştırılmasında önemli bir sektör olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmanın amacı da ülkelerin ekonomik gelişmelerinin temel ölçütlerinden biri olarak kabul edilen ve belirli bir dönemde bir ekonomide üretilen nihai mal ve hizmetlerin net parasal değeri olarak ifade dilen GSYH kavramı ile bir ekonomideki farklı lojistik göstergelerini bir arada toplayan lojistik performans endeksi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

Bu çalışmanın ilk aşamasında Dünya Bankasının 155 ülkeye ait GSYH ve Küresel Lojistik Performans Endeks verileri korelasyon testi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında ise Türkiye'nin de dahil olduğu Türk Dünyası ülkeleri ile BRICS ülkelerinin Küresel Lojistik Performans Endeksi verileri Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir.

Korelasyon analizi sonucunda $p=0$, spearman's korelasyon katsayısı 0.726 olarak elde edilmiştir. Mann-Whitney U testi sonucunda da $z=-1,886$, $p=0,059$ olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre ülkelerin Lojistik performansı ile GSYH'ları arasında güçlü pozitif yönlü bir korelasyon bulunmaktadır. Türk Dünyası ülkeleri ile BRICS ülkeleri arasında ise Lojistik performansı açısından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lojistik Performans Endeksi, GSYH, Türk Dünyası

YEREL ÇEVRESİ DIŞINA ÇIKAN ÇOCUK VE GENÇLERİN HAYATINDA KISITLAR VE İMKÂNLAR

SERDAR NERSE

Arş. Gör. Dr., Batman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü,
serdarnerse@yahoo.com

ÖZET

Mevcut eğitim politikaları ve diğer değişikliklerle birlikte toplumsal ayrımcılık konusunda sayısız ve devam eden tartışmalar sürerken, Bu çalışmada ise, yerel çevresi dışına çıkan çocuk ve gençlerin tecrübeleri araştırılmıştır. Çocuk ve hemen çocukluk sonrası gençlerin bu deneyimleri bize okul dışındaki hayatları, sosyal ilişkileri, kamusal alanlara ve bu yerlerden bağımsız olarak erişebildikleri düzeyleri, okul seçimi ve toplumsal yaşama ilişkin olarak farkındalık düzeyleri hakkında bilgi verebilir.

Eğitimine devam eden gençlerin hareket kabiliyetlerini izleyen çok sayıda kantitatif çalışma bulunmaktadır. Çalışma, ilköğretim (ilkokul/ortaokul), ortaöğretime başlayan çocuk yaştaki bireylere yönelik olup, çocuklar/gençler, ebeveynler ve eğitim uzmanlarıyla yapılan derinlemesine görüşme analizlerine dayanmaktadır. Nitel yöntemle ele alınan bu çalışmanın büyük bölümü İstanbul'da belirlenen kişilerle ve bir kısmı da Batman'da eğitim uzmanlarıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma, çocuklar, çocukluğun ve çocuk-yetişkin ilişkilerinin sosyolojik olarak anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlıyor. Aynı zamanda, gençlerin kendi bölgelerinin dışındaki yolculuklarını okula keşfederek bu tez, çocuklar ve yetişkinler arasındaki ilişkisel süreçlerin ulusal eğitim politikaları ve uygulamaları bağlamında nasıl müzakere edildiğini göz önüne alarak, çocukluk döneminin yetişkinliğe nasıl bağlı olduğuna ilişkin süreçlerin anlaşılmasına katkıda bulunur. Diğer bir yönüyle, TEOG'un kaldırılması sonrasında, geliştirilmeye çalışılan adrese dayalı okul uygulamasına da katkıları olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Genç, Çocukluk, Çocuk Sosyolojisi, Eğitim

YOKSULLUK VE SOSYAL DIŞLANMA ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL POLİTİKANIN YERİ

TUĞBA GÜCENMEZ

Arş. Gör Adıyaman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
tgucenmez@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Sosyal bir sorun olan yoksulluk, her toplumda ve her dönemde görülmektedir. Kapitalizmin ortaya çıkışı tarımda ticarileşmeyi getirmiş, kırsalda tarımla uğraşamayan kesim şehirlere göç etmek zorunda kalmıştır. Şehirlere doğru yaşanan göç dalgaları, sanayii, ulaşım ve ticaret gibi alanlarda ücretsiz çalışma, işsizlik gibi sorunları doğurmuştur. Sosyal ve ekonomik hayatta yaşanan sıkıntılar, yoksulluğun tanımlanması ile yakından ilişkilidir.

Yoksulluk, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama halidir. Genellikle, “mutlak yoksulluk” ve “görelî yoksulluk” olarak iki şekilde açıklanır. Mutlak yoksulluk, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek imkânlarının olmaması anlamına gelirken görelî yoksulluk, insanların sosyal refah seviyesinin altında gelire sahip olması, buna göre harcama veya tüketim yapmasıdır. Eğitim, sağlık, ulaşım ve spor gibi hizmetlerden yararlanmada zorluklar varsa maddî kaynakların kullanımına bağılı olarak görelî yoksulluktan bahsedilebilir. İçinde bulunulan toplumda konumlanma yoksulluğu belirlerken “sosyal dışlanma” kavramı kullanılmaktadır.

Sosyal dışlanma, insanların yoksulluk, vasıfsızlık gibi nedenlerle toplumun dışına itilmeleri şeklinde tanımlanabilir. Sosyal dışlanma daha çok ekonomik temellidir. Gelir seviyesi ve yaşam standartları, sosyal dışlanmayı tetikleyen faktörlerdir. Ancak, kültürel ve kurumsal yapılar, hakların tanınması gibi nedenler de sosyal dışlanmayı arttırmaktadır. Sosyal ilişkilerde zayıflık, sosyal entegrasyonda bulunamama gibi sonuçlar söz konusudur.

Yoksulluk ve sosyal dışlanma arasındaki bu yakın ilişkide ortaya çıkan olumsuz sonuçlar, sosyal politikalar aracılığıyla çözüme kavuşturulmaya çalışılır. Sosyal politika, toplumsal sorunlara ilişkin olarak uygulanan politikadır. Konusu, ekonomik faaliyetlerin toplumda yarattığı etkiler ve olaylardır. Bu etki ve olaylar karşısında, denge sağlama rolü vardır. Sosyal refahın sağlanmasında, sınıflar arasında oluşan yoksulluk ve sosyal dışlanma gibi adaletsiz ve dengesiz oluşumların giderilmesini inceler. Bu çalışmada da, sosyal politikanın yoksulluk ve sosyal dışlanmayı gidermeye yönelik sunduğu önlemler vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Sosyal Dışlanma, Sosyal Politika.